

CARTA DEL PAISATGE DE LA MANCOMUNITAT DE LA VALL DE CAMPRODON - DIAGNOSI

Coordinació

Josep Maria Mallarach i Carrera, consultor ambiental

Autors

Albert Albertí i Parés (la COPA SCCL), *geògraf i consultor en SIG*

Santi Llagostera i Güell, *arquitecte*

Josep Maria Mallarach i Carrera, *geòleg i master en ciències ambientals*

La Vall de Bianya, 2007

I N D E X

- 0. Resum executiu
- 1. Introducció
- 2. Metodologia
- 3. Mapes temàtics i interpretació paisatgística
- 4. Mapes d'unitats i subunitats de paisatge i fitxes de síntesi
- 6. Percepció i valoració social del paisatges actuals
- 7. Reptes i oportunitat
- 8. Conclusions

RESUM EXECUTIU

La Carta del Paisatge i la seva diagnosi

La Carta del Paisatge és un instrument creat per la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya (art. 14) amb la finalitat de concertar estratègies entre els agents públics i els privats “*per a acomplir actuacions de protecció, gestió i ordenació del paisatge que tinguin per objectiu mantenir-ne els valors*” . El contingut de Carta del Paisatge ha estat regulat pel Decret 343/2006, de 19 de setembre, pel qual es desenvolupa la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge, i es regulen els estudis i informes d'impacte i integració paisatgística (art. 18).

Escau remarcar que tracta d'un instrument nou al nostre país, de caràcter voluntari, que no té força legal vinculant, doncs, i que es fonamenta en la concertació entre els ens públics i els principals agents privats que actuen en un territori determinat.

Aquest document correspon a la part de la Diagnosi de la Carta del Paisatge de la Mancomunitat de la Vall de Camprodon. Es tracta de la primera Carta del Paisatge que s'elabora a les comarques de muntanya de Catalunya, motiu pel qual ha d'abordar molts aspectes nous, dels quals no hi ha precedents al nostre país, però sí importants referents en altres països europeus, començant per l'Estat veí. Ha estat promoguda per la Mancomunitat de la Vall de Camprodon, que agrupa els municipis de Camprodon, Llanars, Molló, Sant Pau de Segúries, Setcases i Vilallonga de Ter, amb el suport de l'Observatori del Paisatge i de la Direcció General d'Arquitectura i Paisatge, del Departament de Política Territorial i Obres Públiques de Catalunya.

Principals conclusions de la diagnosi elaborada

El paisatge de la Mancomunitat de la Vall de Camprodon té molts valors naturals i culturals, tangibles i intangibles, bastants dels quals són extraordinaris a escala catalana. És, en conjunt, un paisatge bell i admirat, un dels actius actuals i futurs més importants per a la seva població, que cal gestionar amb molta cura per tal que no perdi valor.

Hi ha dues tendències dominants i simultànies en el paisatge d'aquestes valls: l'artificialització, que és ràpida, afecta uns espais d'extensió reduïda però amb molta visibilitat i de gran interès natural, i la naturalització que és més lenta, afecta zones molt més extenses, però menys visibles per a la majoria de la societat.

La tendència a l'artificialització es concentra als fons de vall, l'entorn i accessos de l'estació d'esquí Vallter 2000 i algun puig emblemàtic. Té molta visibilitat i impactes de signes diferents: alguns positius i altres negatius. D'entre els negatius, alguns són reversibles i altres no i destaquen de manera especial els efectes negatius que es van acumulant. Els menys reversibles, i més greus, són la banalització i pèrdua de singularitat, que menen cap a un paisatge estereotipat. La tendència a la naturalització és més extensa però menys perceptible: es dona principalment en les pastures i prats de dall abandonats, però també afecta als boscos deixats d'aprofitar, si bé de forma més discreta. Altres paisatges molt dinàmics són els de les

llores i ribes fluvials i torrencials i els de les canals de muntanya, tots ells sotmesos a canvis naturals i dràstics, de forma periòdica, en motiu de les gran revingudes, despreniments, allaus, etc.

La majoria d'assentaments humans tradicionals es troben en pendents superiors al 20%, eviten ocupar les escasses planes, els llocs amb riscos i els obacs. Els fons de valls planers i estrets són els espais més visibles, cobejats i escassos d'aquest territori. El seu paisatge és, doncs, el més amenaçat i vulnerable. La tendència a que els nous assentaments humans, equipaments i activitats s'enganxin al llarg dels eixos viaris té un impacte paisatgístic negatiu desproporcionadament alt, perquè dona la impressió de congestió i pèrdua de naturalitat, priva algunes de les millors vistes, dilueix la identitat dels nuclis que s'enganxen i a més, crea barreres a la connectivitat ecològica.

El paisatge dels nuclis rurals tendeix a banalitzar-se per incomprensió i manca de valoració de les característiques constructives del patrimoni arquitectònic rural, però com que aquest patrimoni ha estat molt ben estudiat, al Ripollès, aquesta tendència es podria corregir a través d'instruments informatius, incentivadors i normatius.

L'efecte conjunt d'unes tipologies edificatòries i constructives banals, un mobiliari urbà estereotipat i una publicitat estandaritzada, crea impactes visuals negatius diversos, però és susceptible de ser corregit amb relativa facilitat.

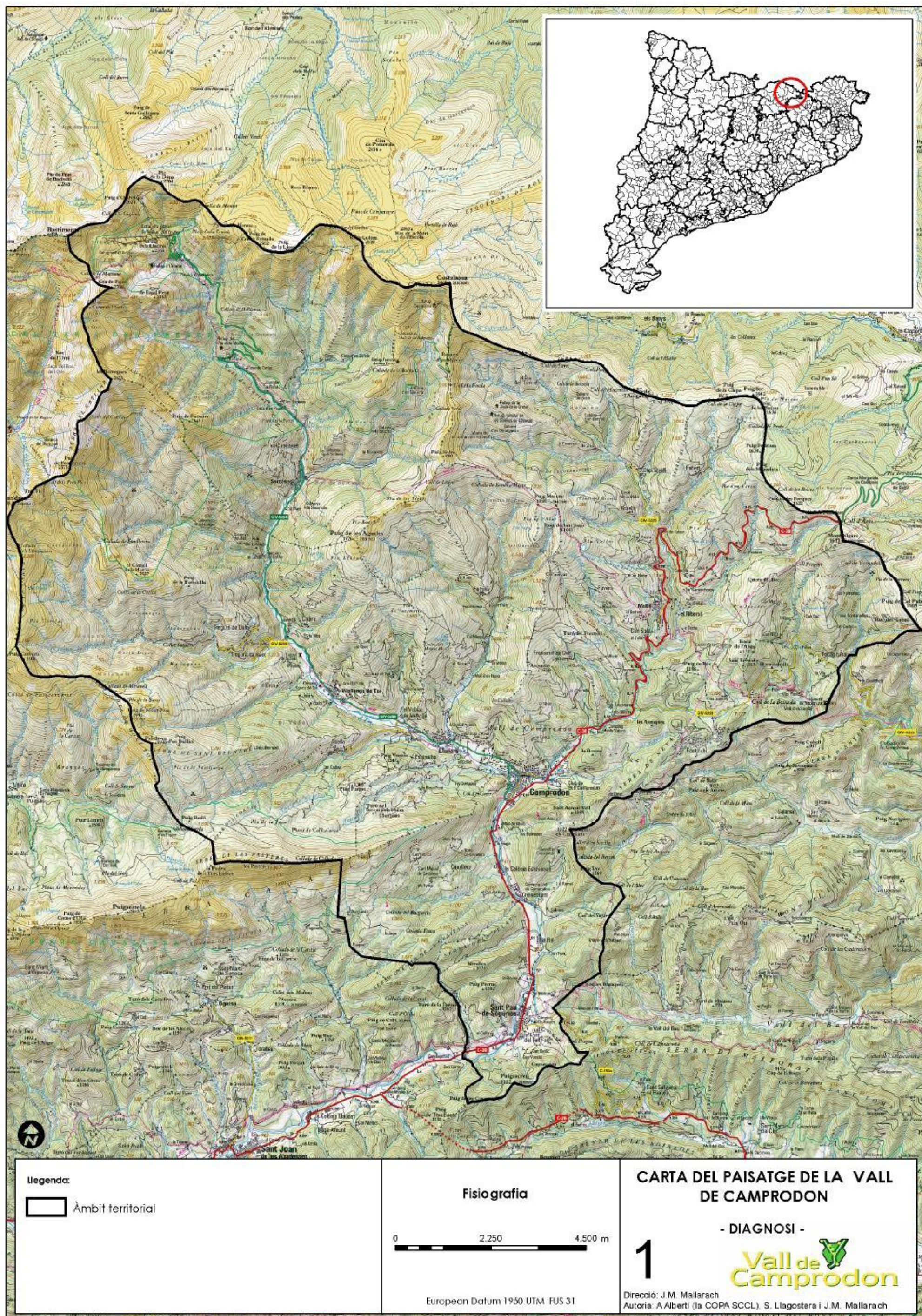
El paisatge d'alta muntanya és, en general, més fràgil i menys resilient del que sembla. La cicatrització d'impactes és més difícil com més alta sigui la cota, com menys insolació tingui el lloc (per reducció del període vegetatiu), i com més fort sigui el pendent (per erosió i inestabilitat). Els boscos que recobreixen pendents pronunciats, àrees d'inestabilitat potencial o d'allaus, o els boscos de ribera són protectors en el sentit més literal del terme i tenen una importància decisiva en la configuració i el manteniment del paisatge. Els paisatges tranquils i silenciosos tenen una valor més gran -per la seva raresa- que els que no ho són, malgrat que siguin poc visibles i generalment poc accessibles. Els planejaments urbanístics d'aquest àmbit no han donat un tractament suficient als valors del paisatge, motiu pel qual la Carta del Paisatge ofereix unes possibilitats de gran interès.

La part propositiva de la Carta del Paisatge

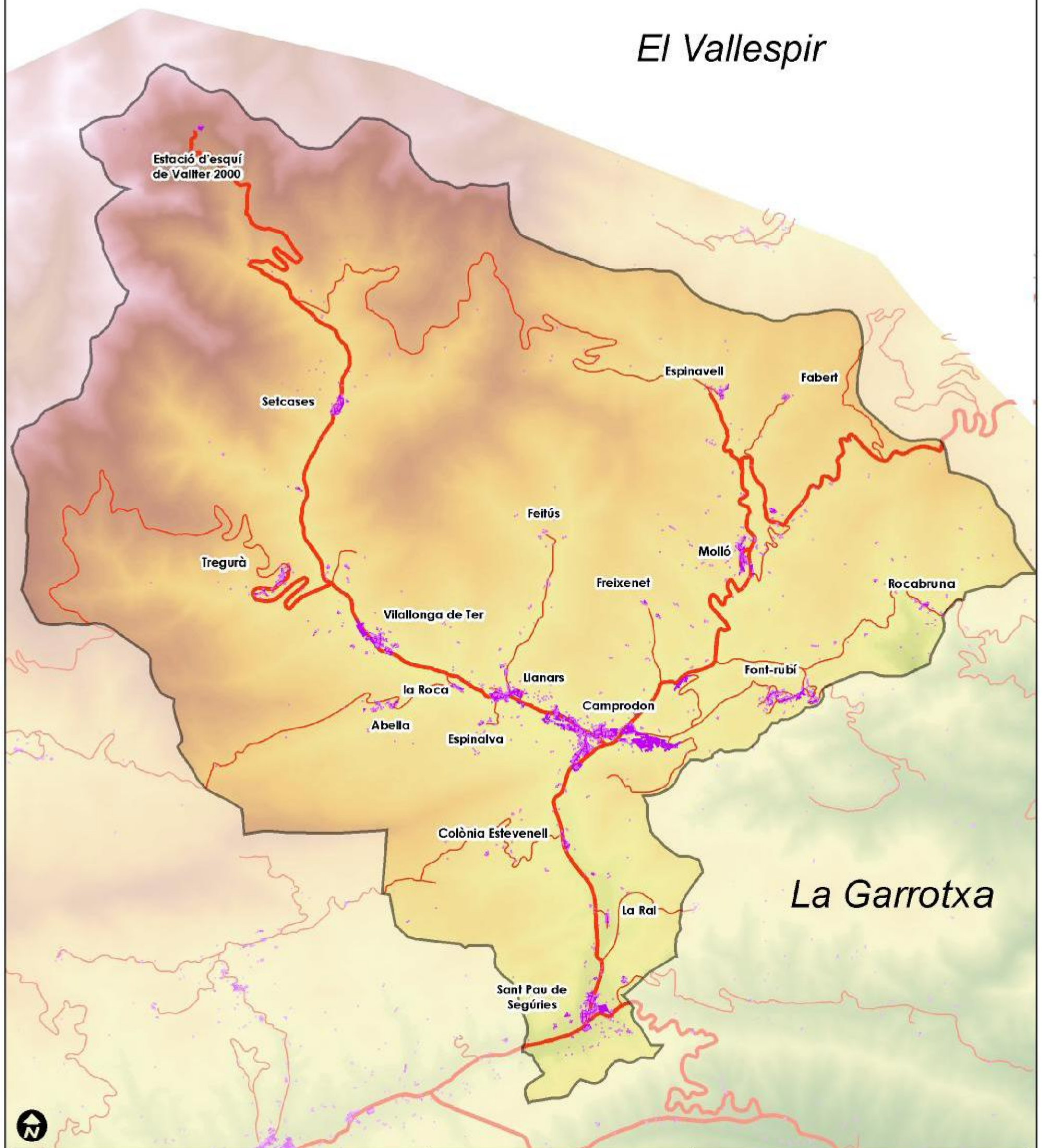
Per poder avançar en la gestió adient i la revalorització del paisatge de la Mancomunitat de la Vall de Camprodon caldria impulsar la segona part de la Carta, que comprèn els Objectius i el Programa de gestió.

Aquesta Carta del Paisatge hauria de proposar, per mitjà d'un procés participatiu, unes directrius paisatgístiques que podrien ser incorporades en els planejaments urbanístics, el Catàleg de Paisatge de les comarques gironines, i el Pla Territorial Parcial corresponent. A més, podria desenvolupar altres instruments com ara manuals de bones pràctiques en relació al patrimoni arquitectònic rural, mobiliari urbà o la vialitat.

D'altra banda, pot proposar recomanacions metodològiques i criteris per integrar els valors del paisatge en els planejaments urbanístics dels municipis de les comarques de muntanya així com en els instruments de planificació sectorials: agraris, forestals i turístics.

El Vallespir

Legenda:

- Àmbit territorial
- Assentaments urbans
- Carreteres principals
- Carreteres secundaries

Situació dels nuclis de poblament

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

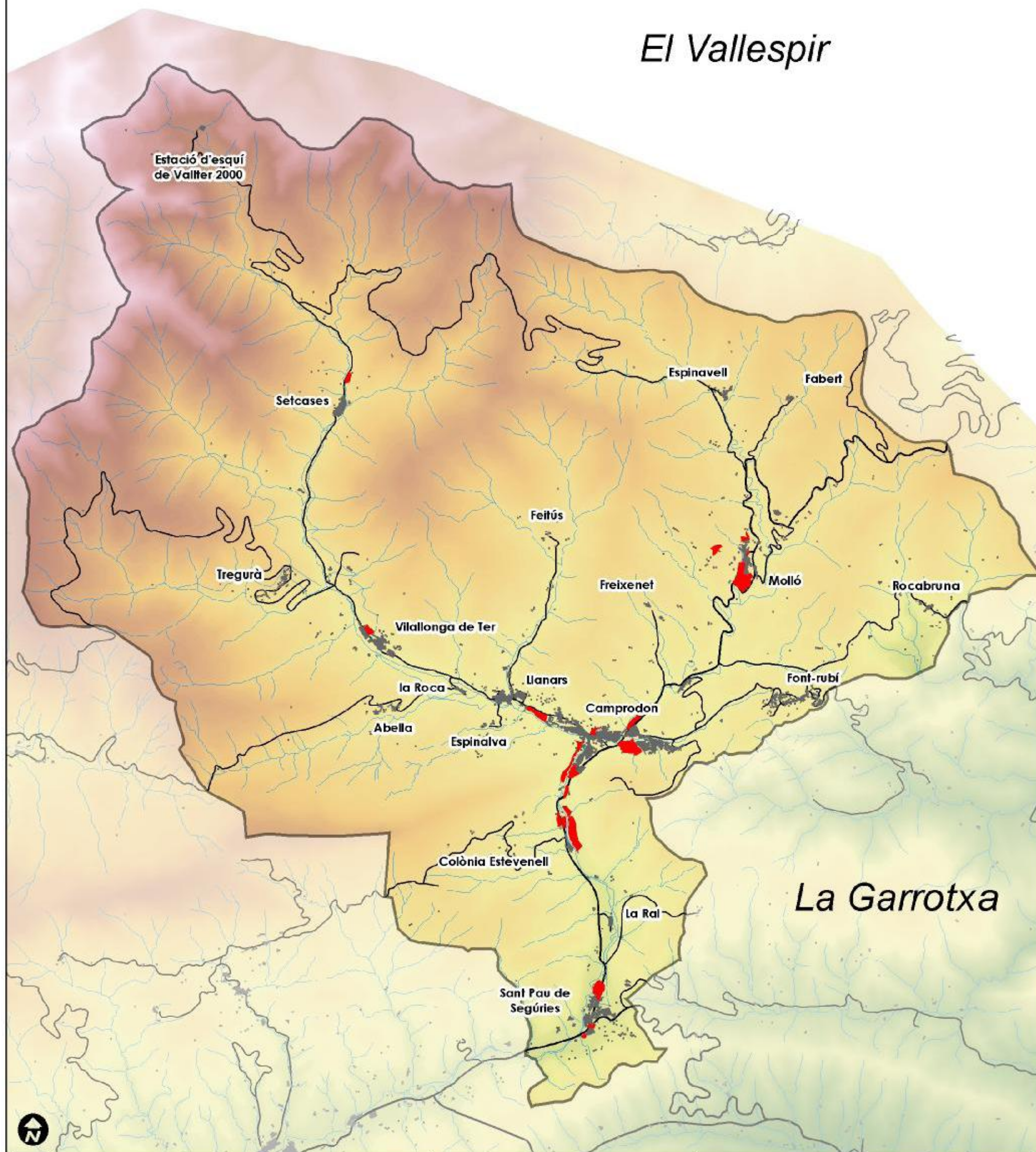
- DIAGNOSI -

10

Vall de
Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
Autoria: A. Albertí (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

La Garrotxa

Legenda:

	Àmbit territorial		Xarxa de carreteres
	Sòl urbà		Xarxa fluvial
	Sòl urbanitzable		

Planejament urbanístic actual

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

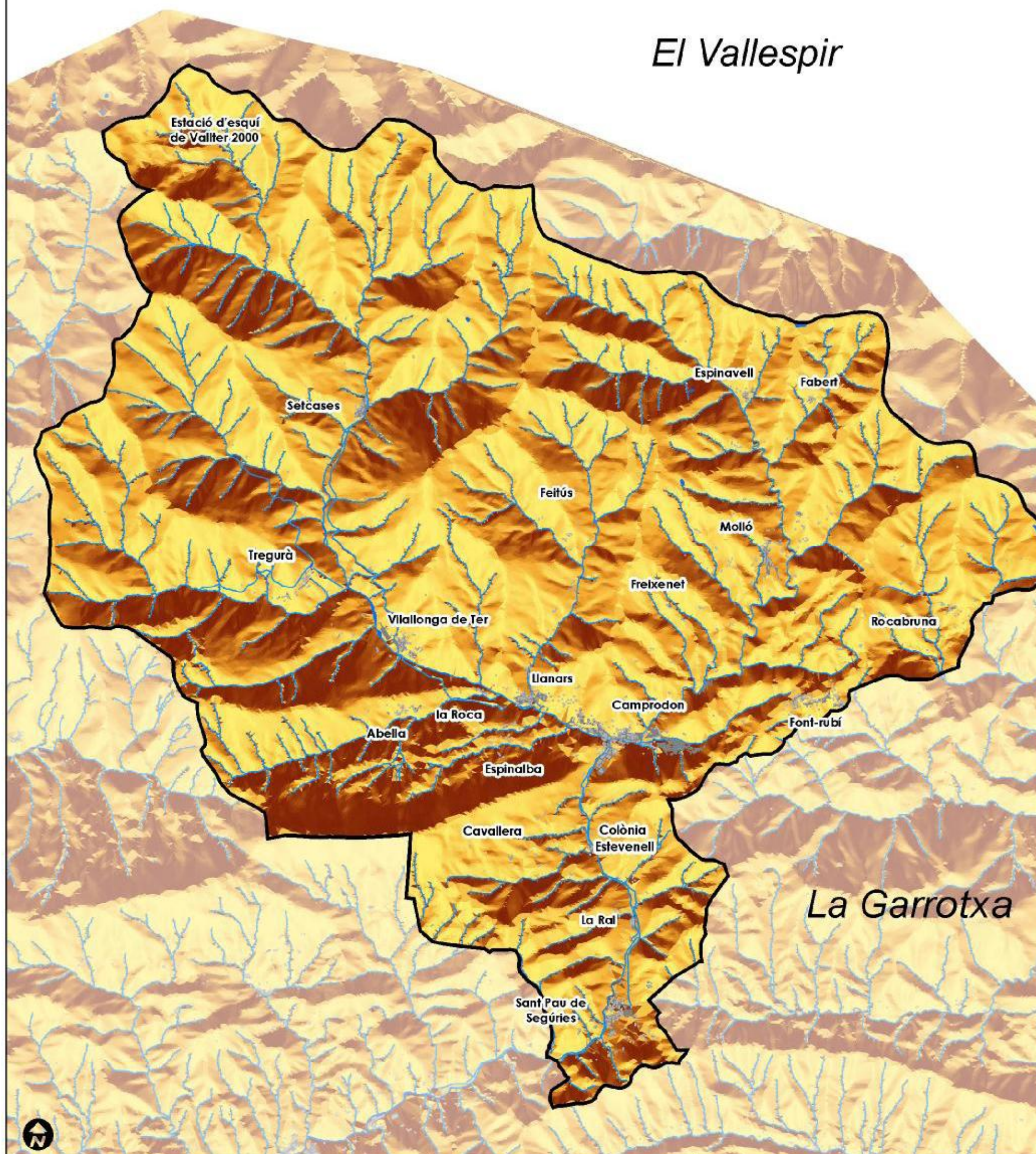
- DIAGNOSI -

11

Vall de
Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
Autors: A. Albertí (la COPASOCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

Llegenda:

Grau d'ombra:

Àmbit territorial

Xarxa fluvial

Assentaments urbans

Ombres d'hivern i nuclis urbans

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM RUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

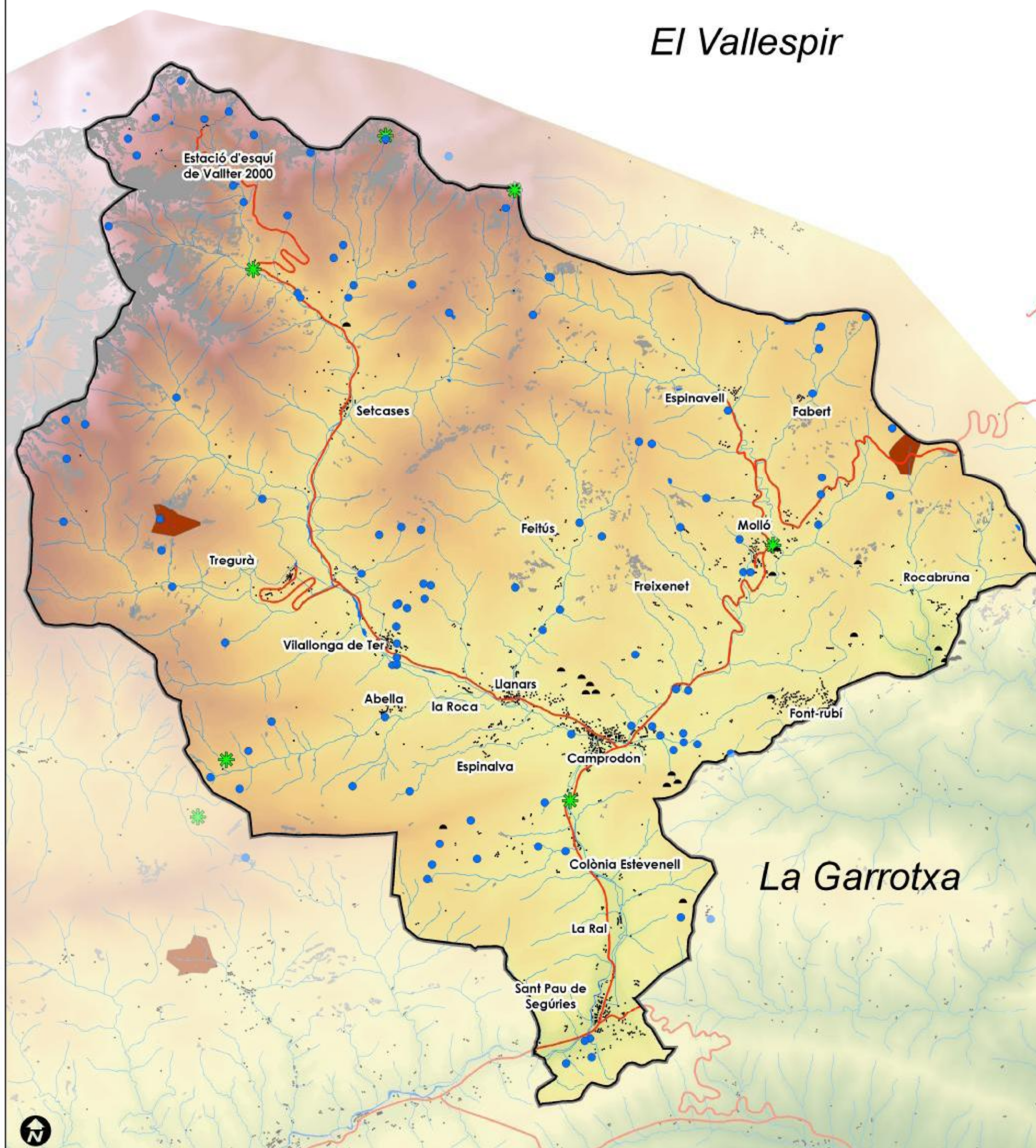
- DIAGNOSI -

12

Vall de Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
Autoria: A.Albertí (la CCPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

La Garrotxa

Llegenda:

Geozones

Tarters i roquissars

Punts d'interès geològic o geòtops

Coves i avencs

Fonts i surgències d'aigua

Principals valors geològics

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

- DIAGNOSI -

13

Vall de Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
Autoria: A. Albertí (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

Estació d'esquí
de Vallter 2000

Setcases

Espinavell

Fabert

Feitús

Molló

Freixenet

Rocabruna

Tregurà

Vilallonga de Ter

Llanars

Font-rubi

Abella

la Roca

Camprodon

Espinalba

Colònia
Estevenell

Cavallera

La Ral

Sant Pau de
Segúries

La Garrotxa

Legenda

Àmbit territorial

Hàbitats

Hàbitats d'interès prioritari

Aigües corrents (rills i torrents)

Aigües quietes (embalses i llacs)

Bosc caducifolís de l'Europa temperada

Bosc caducifolís mediterrani i submediterrani

Bosc de coníferes de muntanyes mediterrànies

Bosc cuasalpin de coníferes

Bosc escleròfil mediterrani

Llandes i matollars de les zones temperades

Matollars submediterranis

Pastures seminaturals

Pastures humides i herbassars megafòrics

Pastures naturals

Prats mesòfils

Tancres de muntanya

Vegetació camòtica de panets i cingleres

Hàbitats d'interès comunitari

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

- DIAGNOSI -

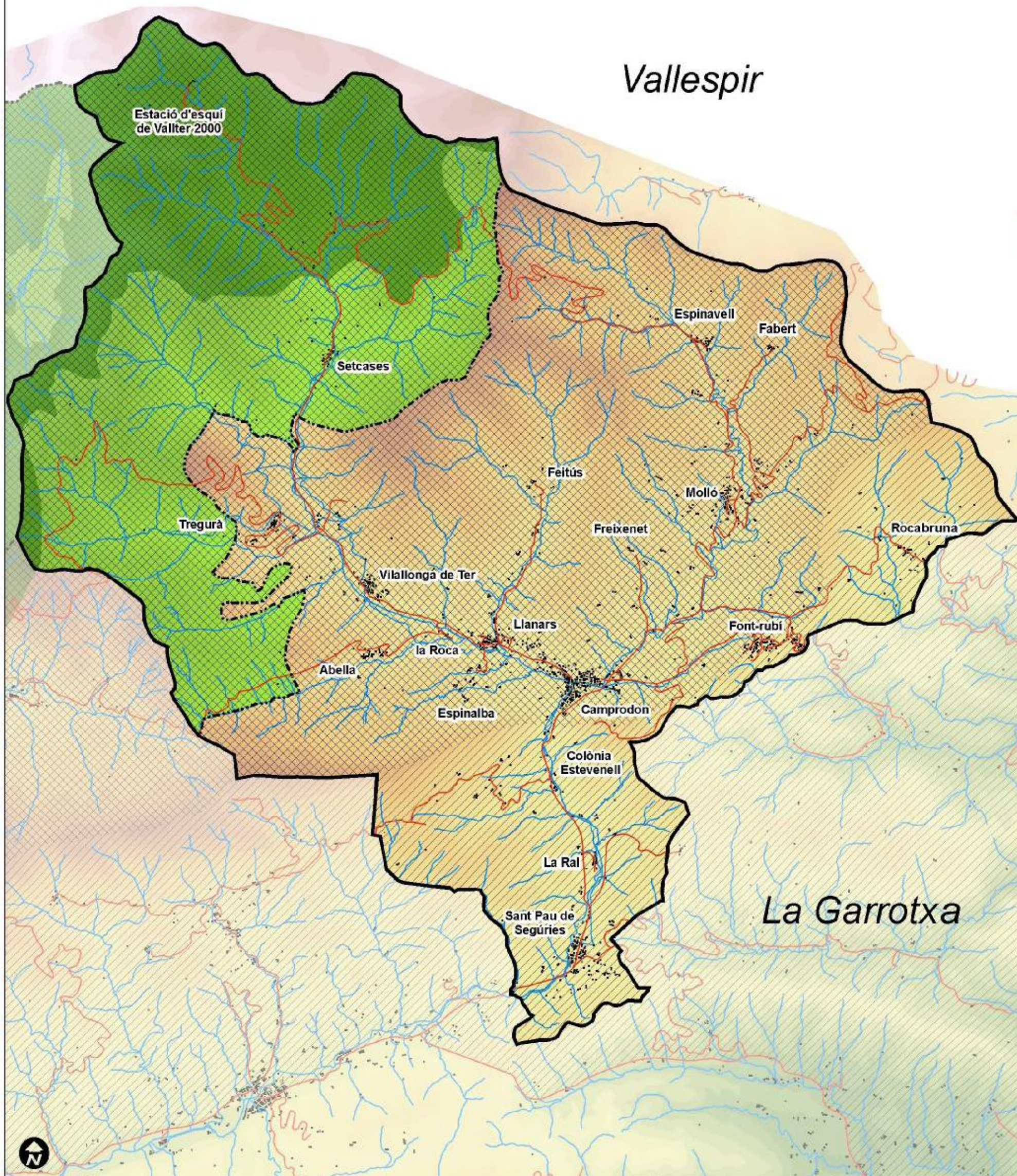
13

Vall de
Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach

Autoria: A. Alberti (la COFA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

Vallespir

La Garrotxa

Llegenda:

	Àrea de protecció del trencalòs		Àmbit territorial
	Reserva genètica de truites		
	Reserva Nacional de Caça (Preser - Setcases)		
	Àrea d'interès faunístic (gall solvatge, mussol pirinenc, perdiu blanca i rapinyaires)		

Principals àrees d'interès per a la fauna

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM RUS 31

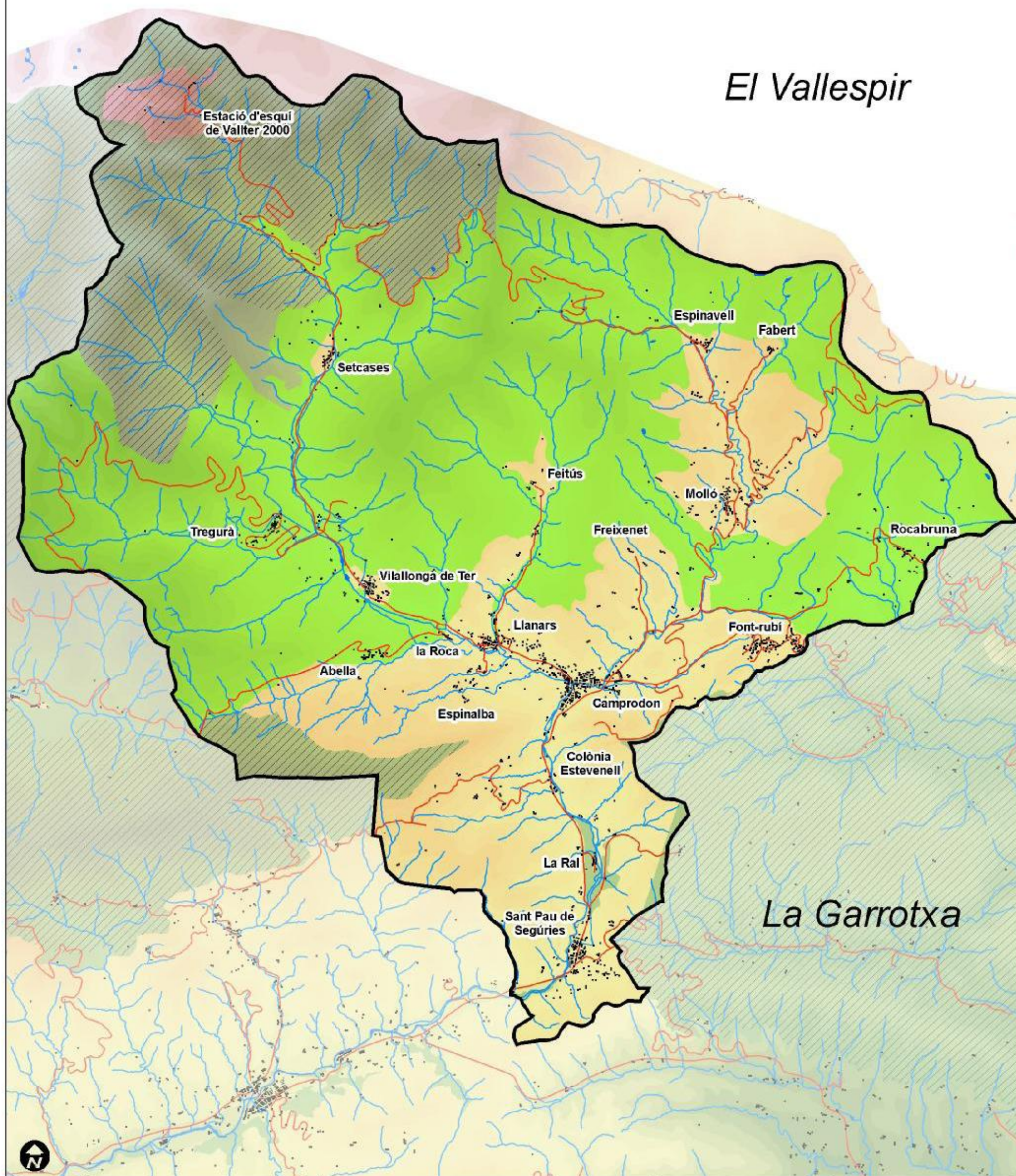
CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON
- DIAGNOSI -

14

Vall de Camprodon

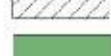
Direcció: J.M. Mallarach
Autoria: A. Alberti (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

La Garrotxa

Llegenda:

- Àmbit territorial
- Espais del PEIN
- Espais de la Xarxa Natura 2000
- Zona de connexió ecològica

Connectivitat ecològica

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

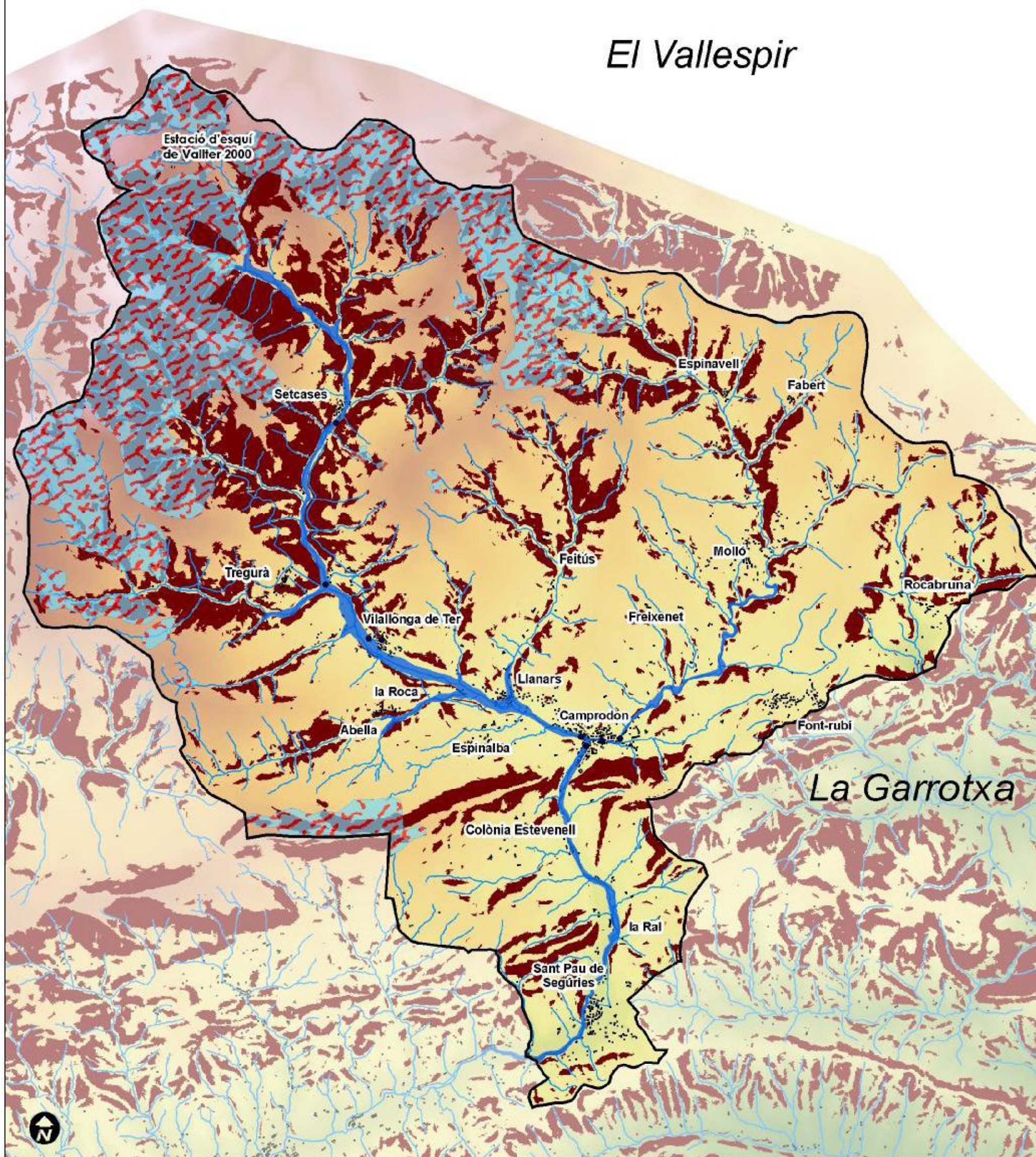
- DIAGNOSI -

15

Vall de Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
Autoria: A.Albertí (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

Llegenda:

- Zones amb inestabilitat de vessants
- Zones amb risc d'inundació
- Risc d'allaus

Riscos naturals

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

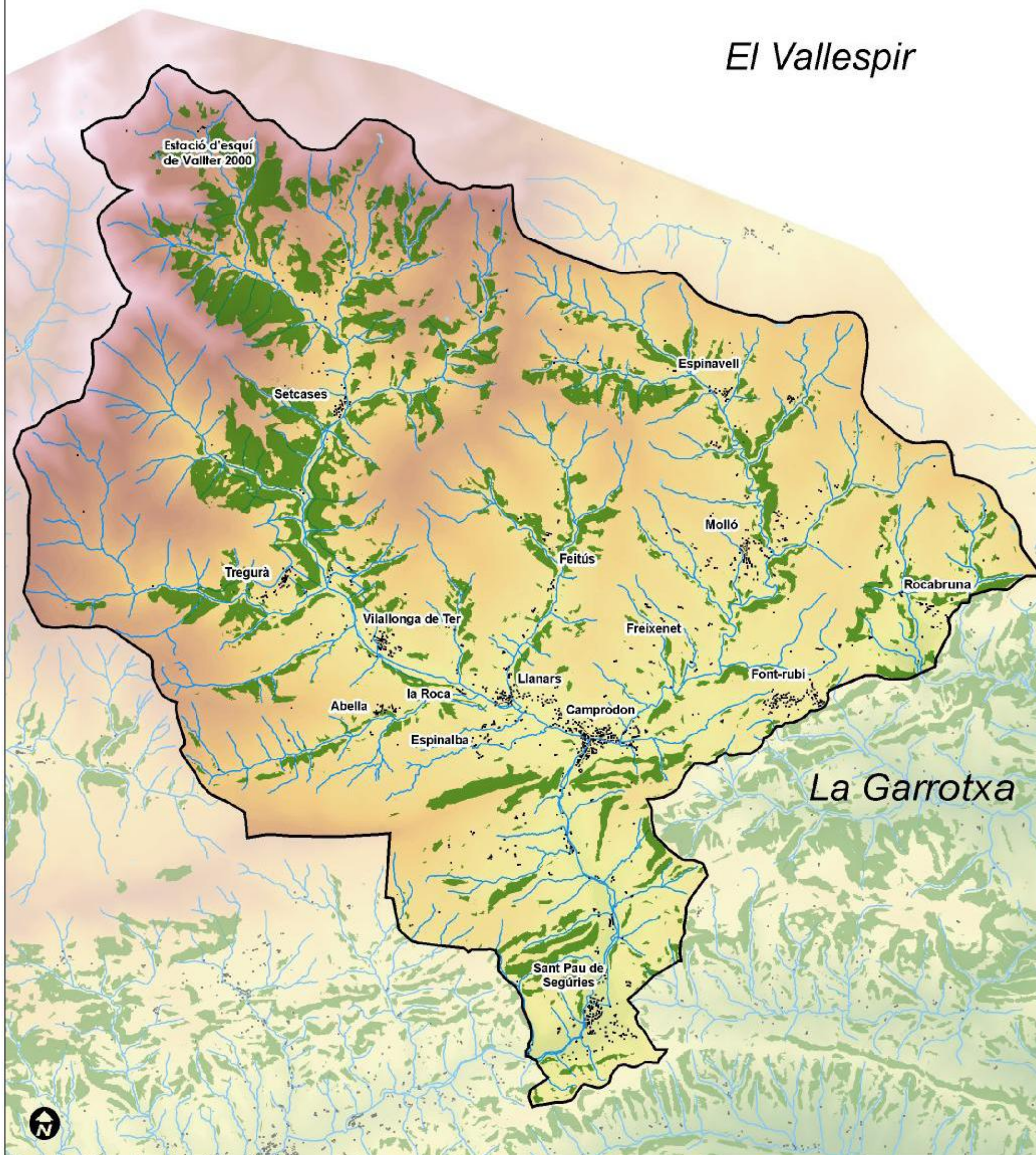
- DIAGNOSI -

16

Vall de Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
Autoria: A. Alberti (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

La Garrotxa

Llegenda:

Boscos protectors de vessants

Boscos protectors de vessants

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

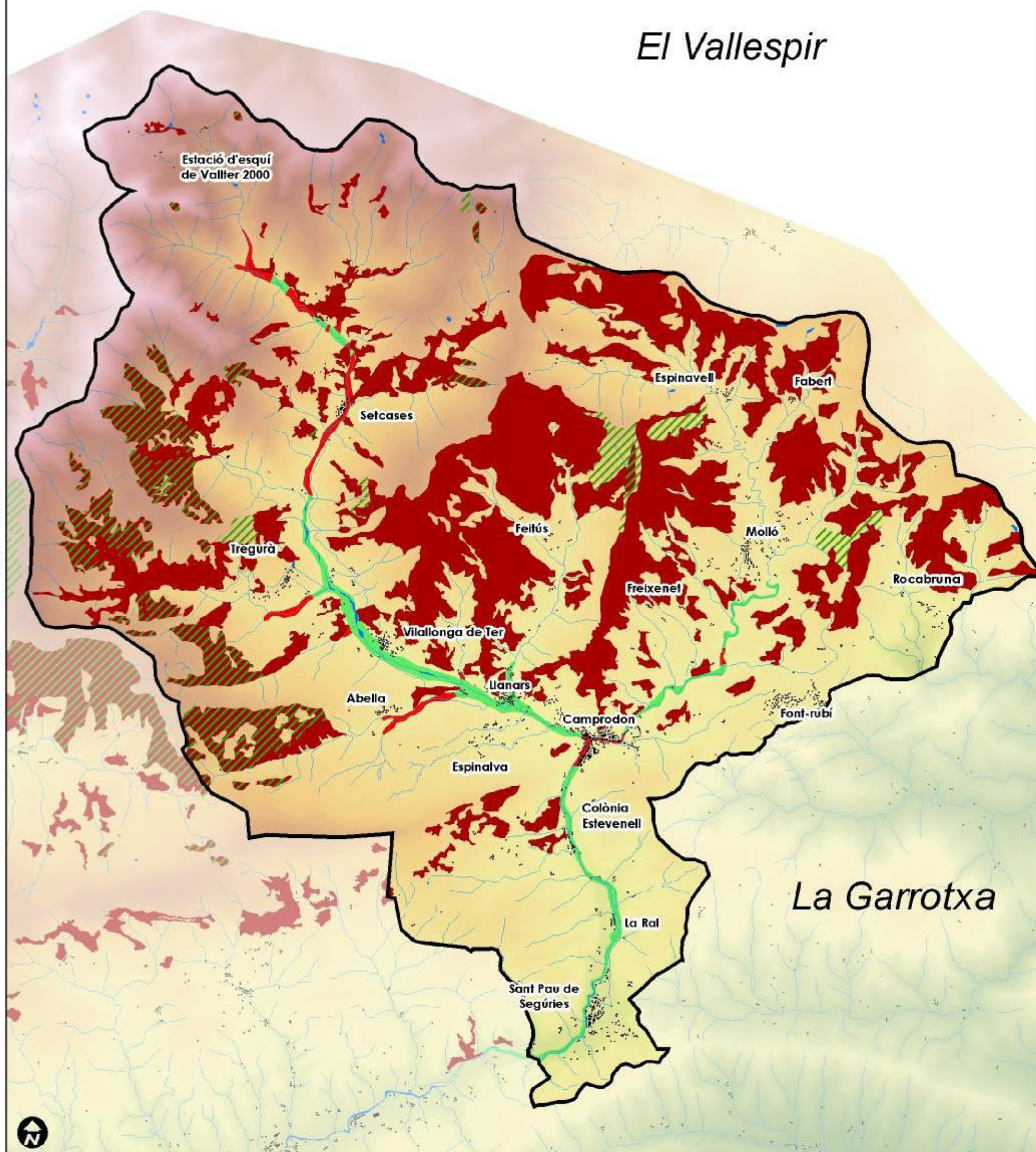
- DIAGNOSI -

17

Vall de Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
Autoria: A. Alberti (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

La Garrotxa

Legenda:

	Matollars i bosquines de la successió ecològica en conreus i prats antics		Àrees inundables amb vegetació de ribera
	Landes de Bruguera (Calluna vulgaris)		Àrees inundables sense vegetació de ribera
	Landes de Bruguera (Calluna vulgaris) de nova colonització		

Zones dinàmiques dels paisatges

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

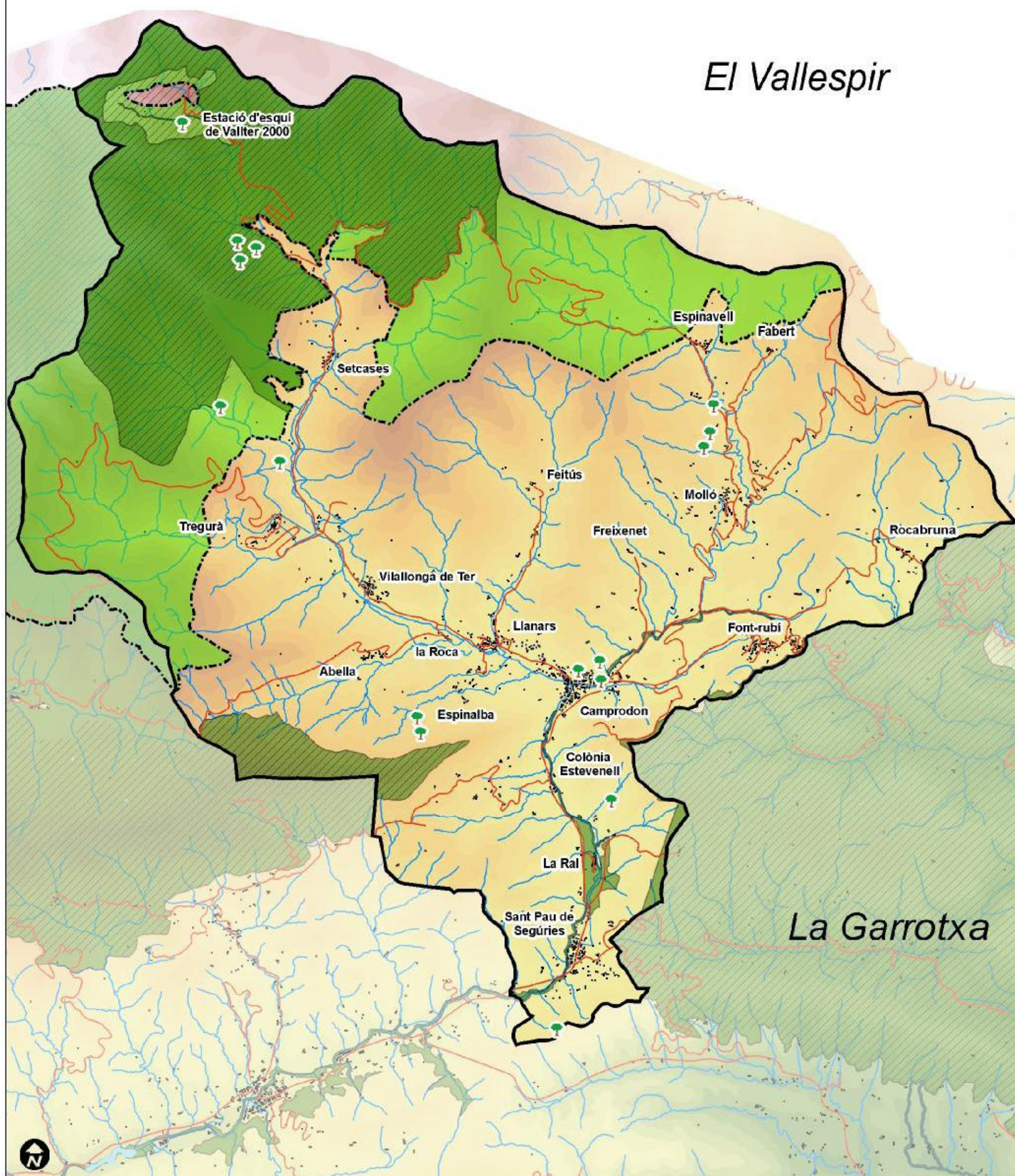
- DIAGNOSI -

18

Vall de Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
Autors: A. Albertí (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

La Garrotxa

Legenda:

Àmbit territorial	Zones humides
Espais del PEIN	Arbres monumentals no catalogats
Espais de la Xarxa Natura 2000	
Proposta de Parc Natural Capçaleres del Ter i del Freser	

Espais naturals protegits i arbres monumentals

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

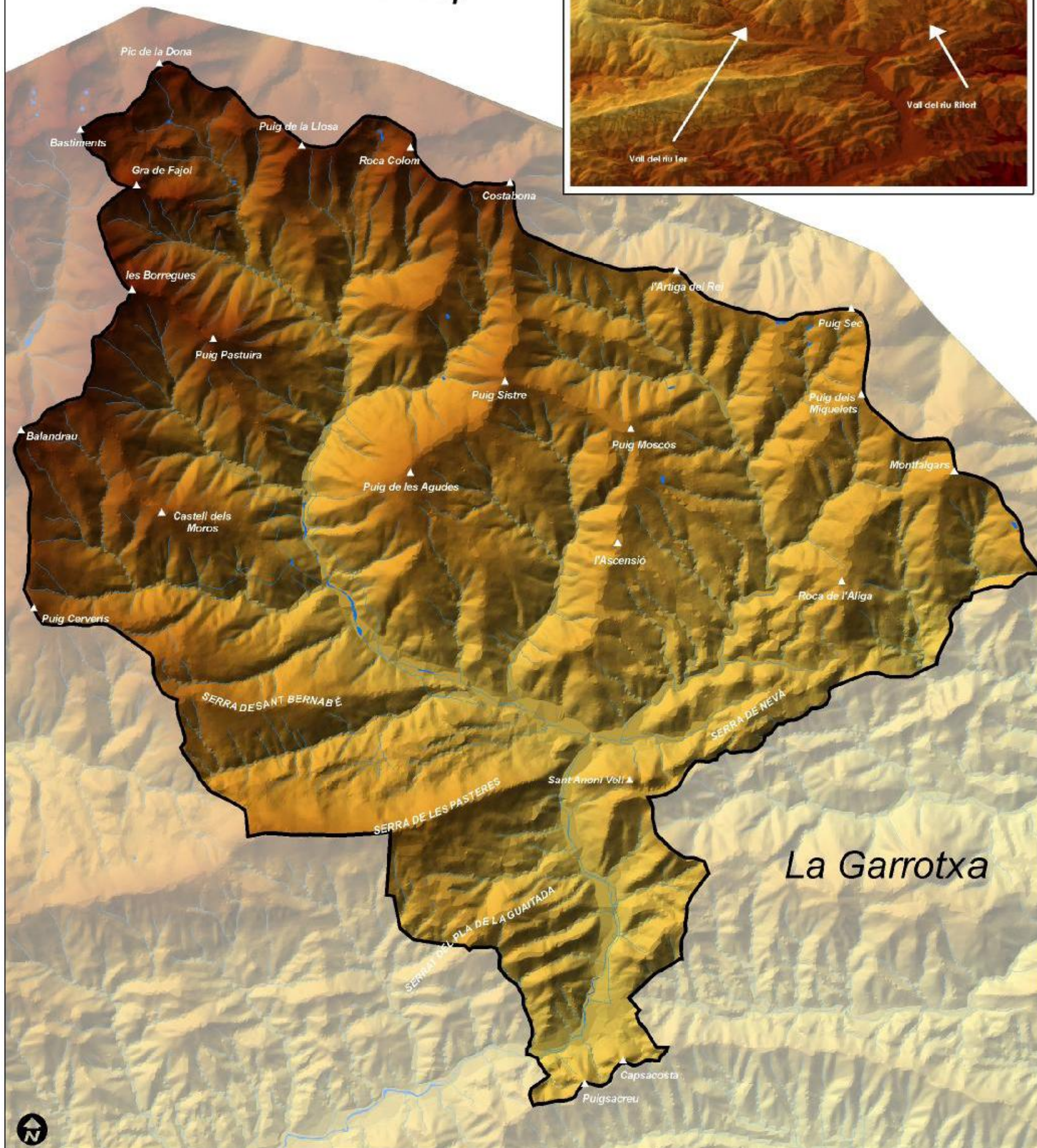
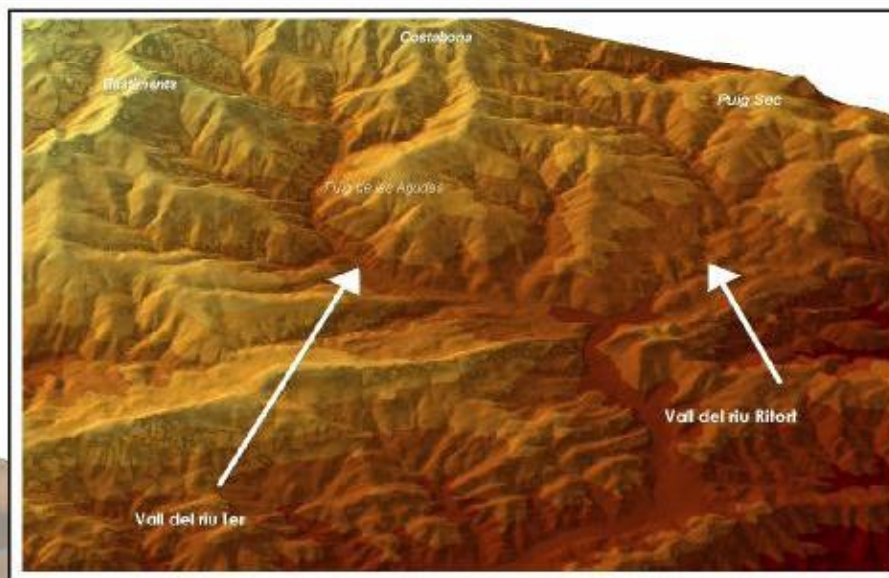
- DIAGNOSI -

19

Vall de Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
Autoria: A. Alberti (la COPA SCCL), S. Llagostra i J.M. Mallarach

El Vallespir

legenda:

Hipsometria:

100 - 500	1.300 - 1.700
500 - 900	1.700 - 2.100
900 - 1.300	2.100 - 2.400
	2.400 - 2.900

Àmbit territorial

Xarxa fluvial

Model digital d'elevacions

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRDON

- DIAGNOSI -

2

Vall de Camprdon

Direcció: J.M. Mallarach
Autoria: A Albertí (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

La Garrotxa

Legenda

Forests gestionades pel DMAIH

- Forests Generalitat
- Forests per Entitats Locals
- Forests Conveniades / Consorciades

- Forests de gestió pública -

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL
DE CAMPRODON

- DIAGNOSI -

20

Vall de
Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
Autoria: A.Albertí (la CCPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

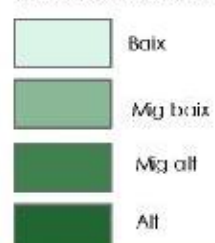
El Vallespir

La Garrotxa

Legenda

Grau de valors naturals

Proteccions existents

Espais amb valors de patrimoni natural i proteccions existents

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

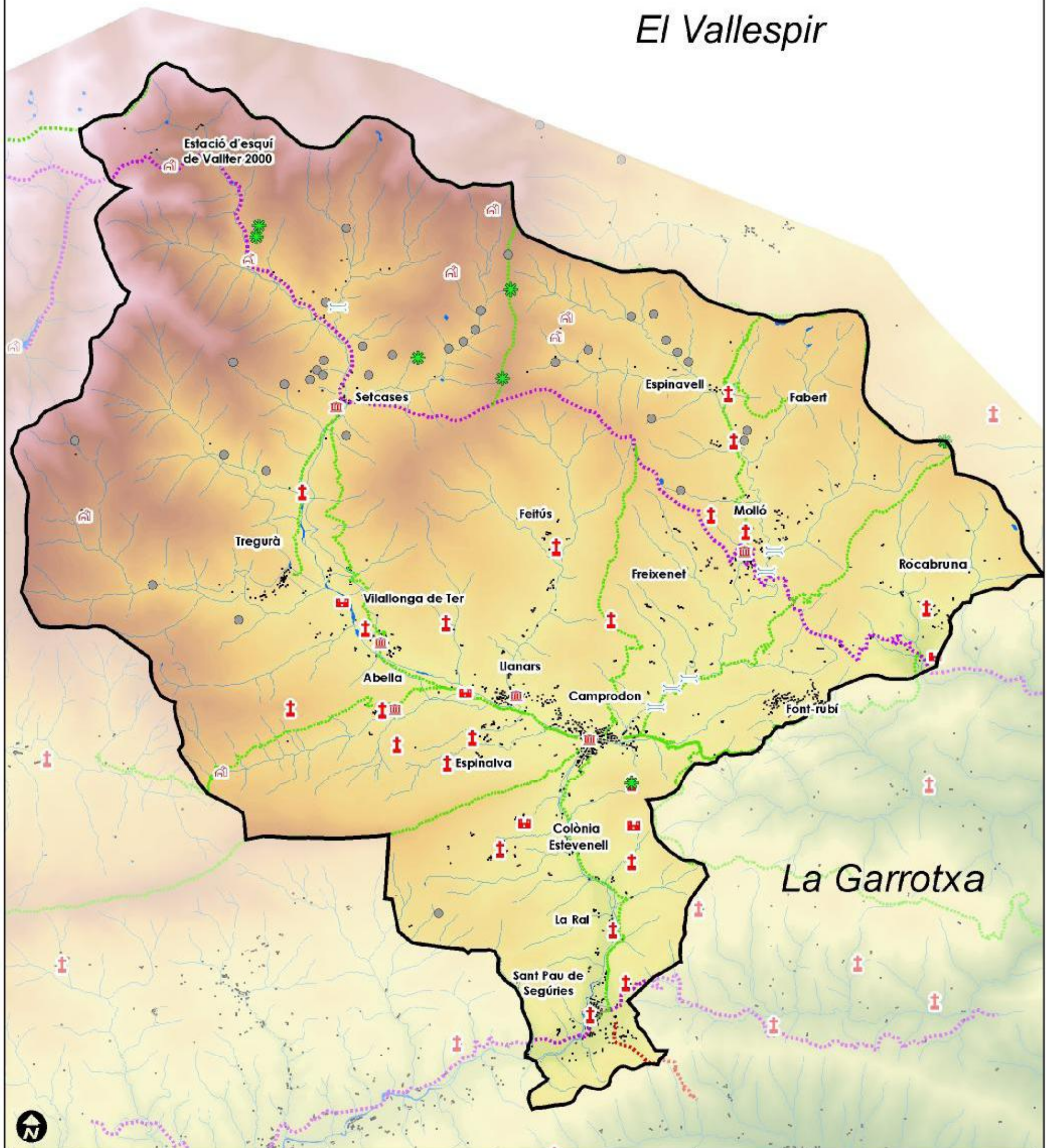
- DIAGNOSI -

21

Vall de Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
 Autoria: A.Albertí (la CCPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

La Garrotxa

Llegenda

	Conjunt romànic		Ponts d'interès fora de nucls urbans
	Castell o torre de defensa		Camins de valor històric
	Edificació religiosa aïllada		Senders de gran recorregut
	Refugi de muntanya		Via romana
	Miradors		Àmbit territorial
	Cabanes		Xarxa fluvial

- Patrimoni històric, cultural i arquitectònic -

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

- DIAGNOSI -

22

Vall de Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
Autoria: A. Albertí (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

La Garrotxa

Llegenda:

	Piques i cims emblemàtics		Mines d'Espinavell
	Indrets simbòlics		Casa dels Carabiners
	Indrets amb llegendes		Àmbit territorial
	Principals cols i collades		Xarxa fluvial

Espais amb valor cultural intangible

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

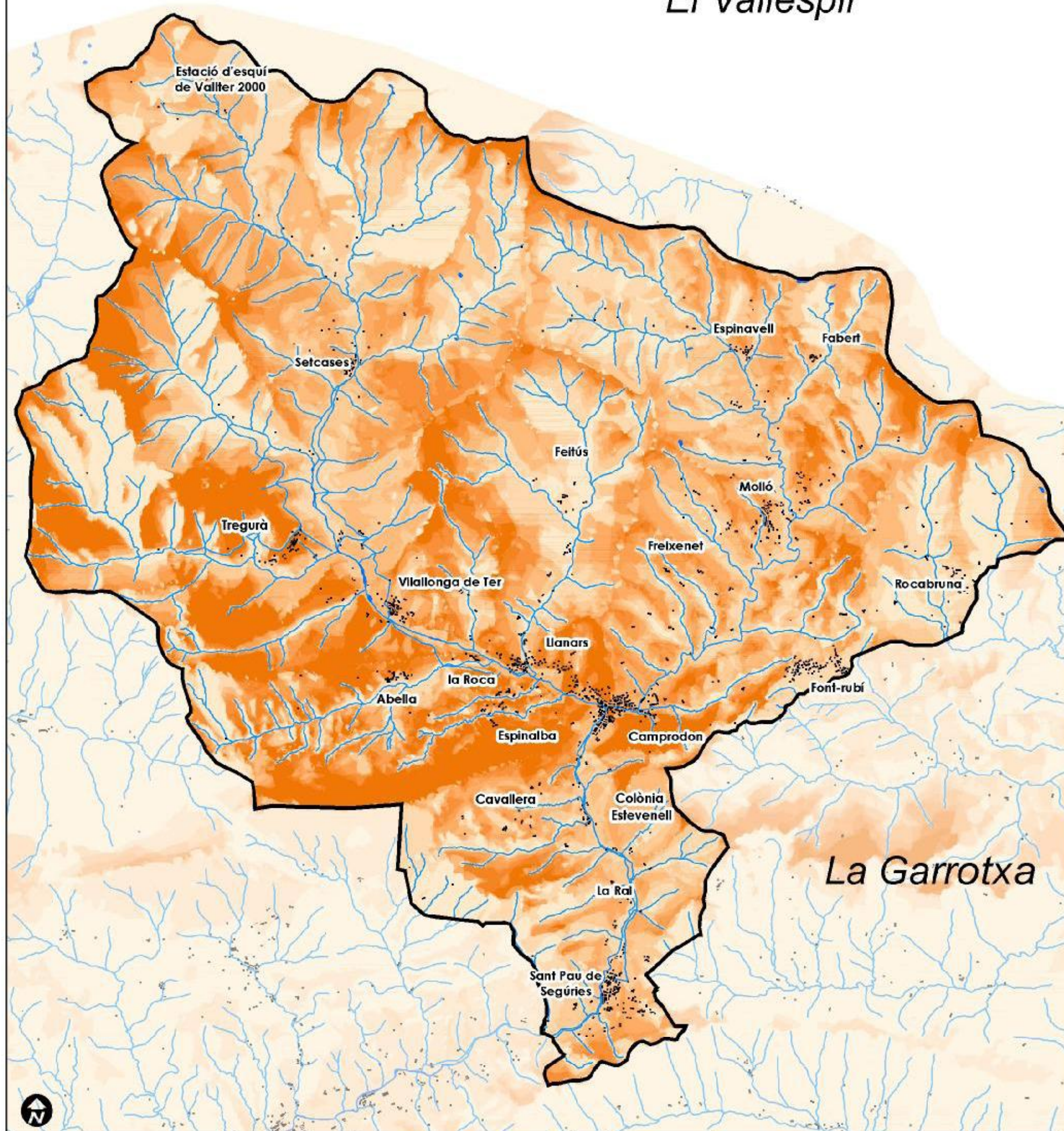
- DIAGNOSI -

23

Vall de Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
Autoria: A.Albertí (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

Legenda:

Grau de visibilitat

Àmbit territorial

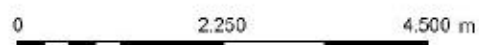

Xarxa fluvial

Assentaments urbans

Visibilitat total

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

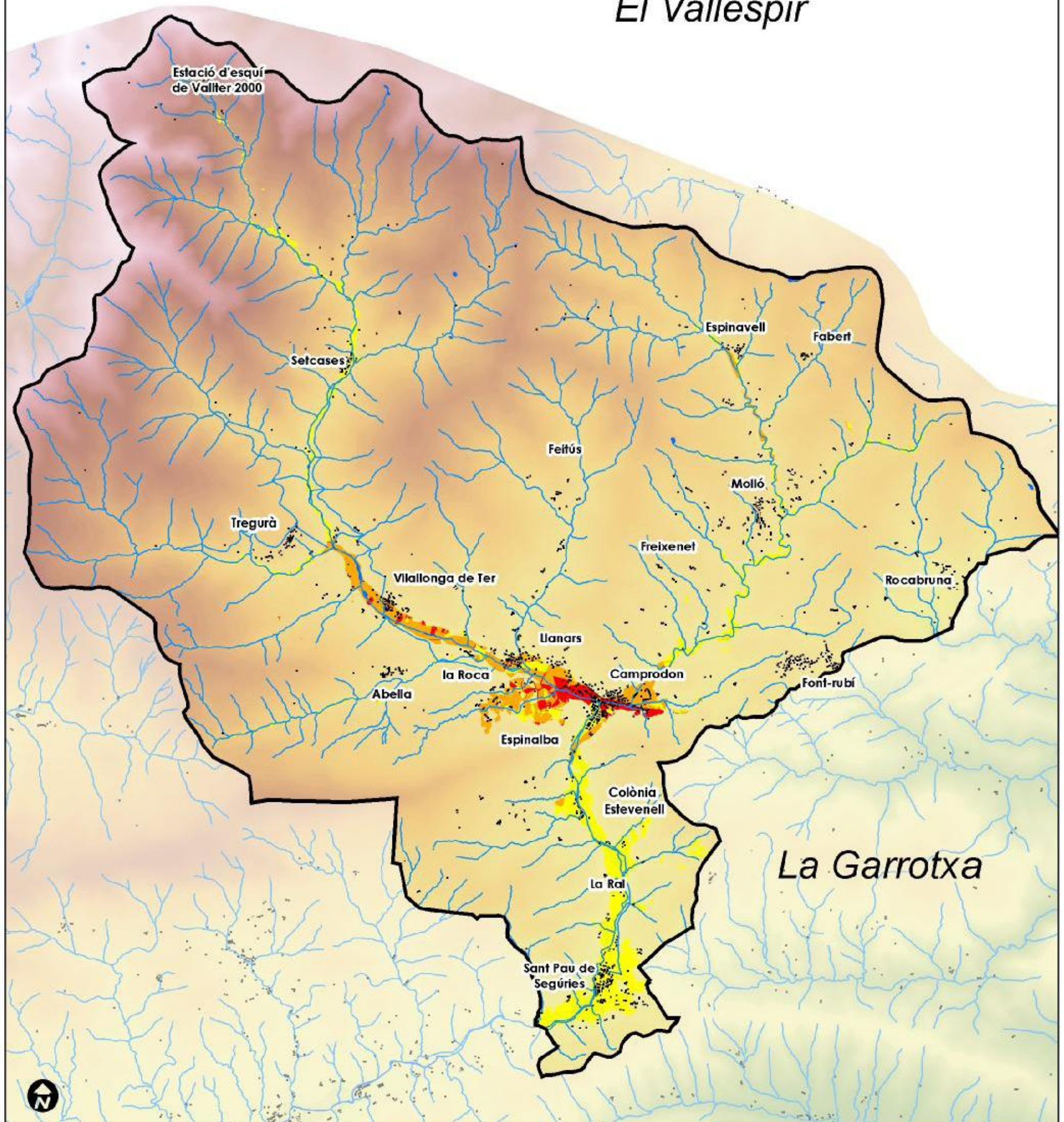
- DIAGNOSI -

24

Vall de Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
 Autoria: A. Alberti (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

Legenda:

Grau de visibilitat

- Alt
- Mig
- Baix

Àmbit territorial

Xarxa fluvial

Assentaments urbans

Visibilitat de les planes
des de les carreteres principals

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL
DE CAMPRODON

- DIAGNOSI -

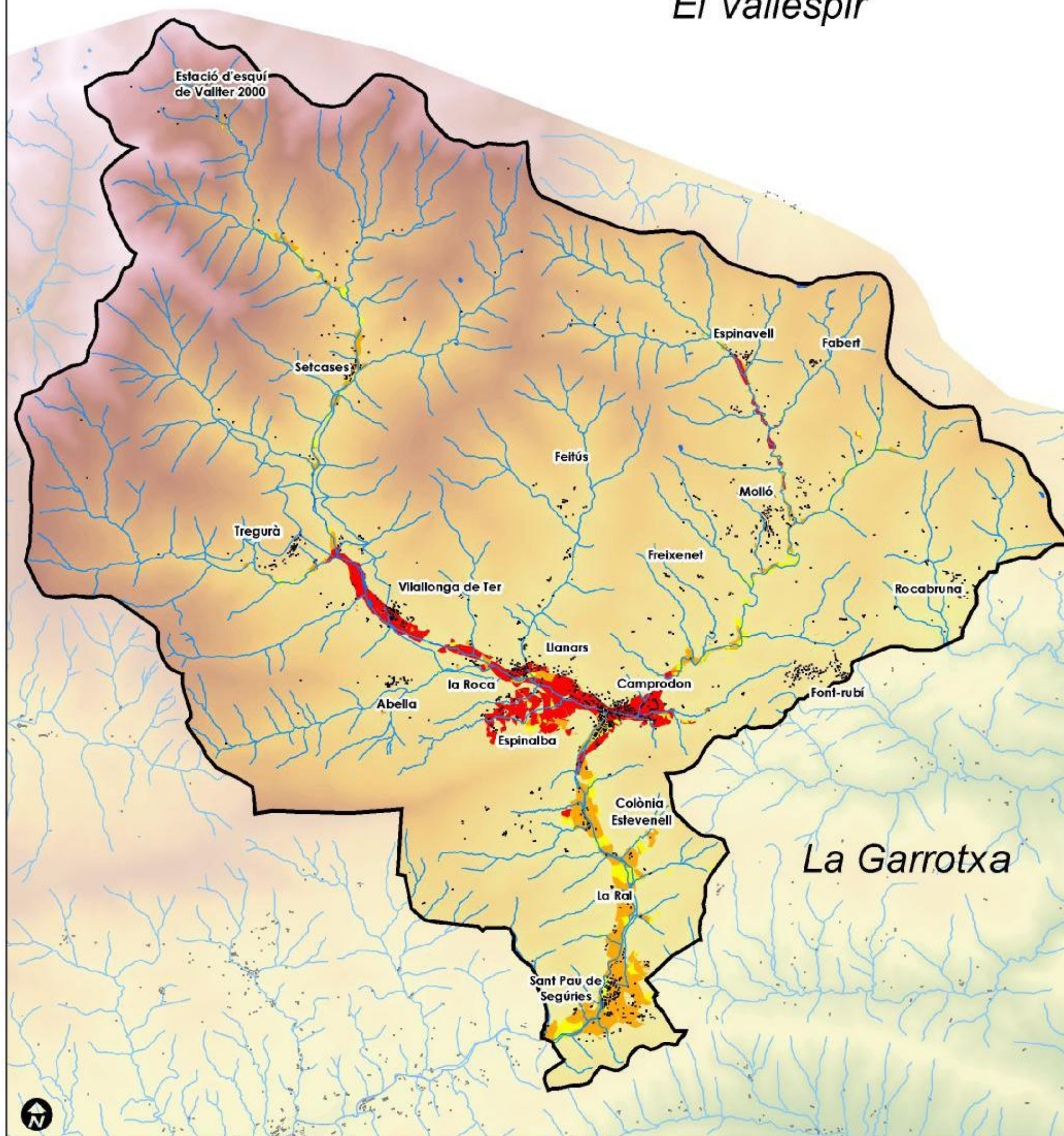
25

Vall de
Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach

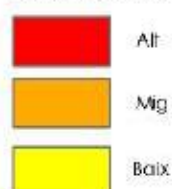
Autoria: A.Alberti (la COPA SCCL), S. Liagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

Legenda:

Grau de visibilitat

Visibilitat dels espais urbans
a les planes segons la seva
proximitat

0 2.250 4.500 m

Europein Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL
DE CAMPRODON

- DIAGNOSI -

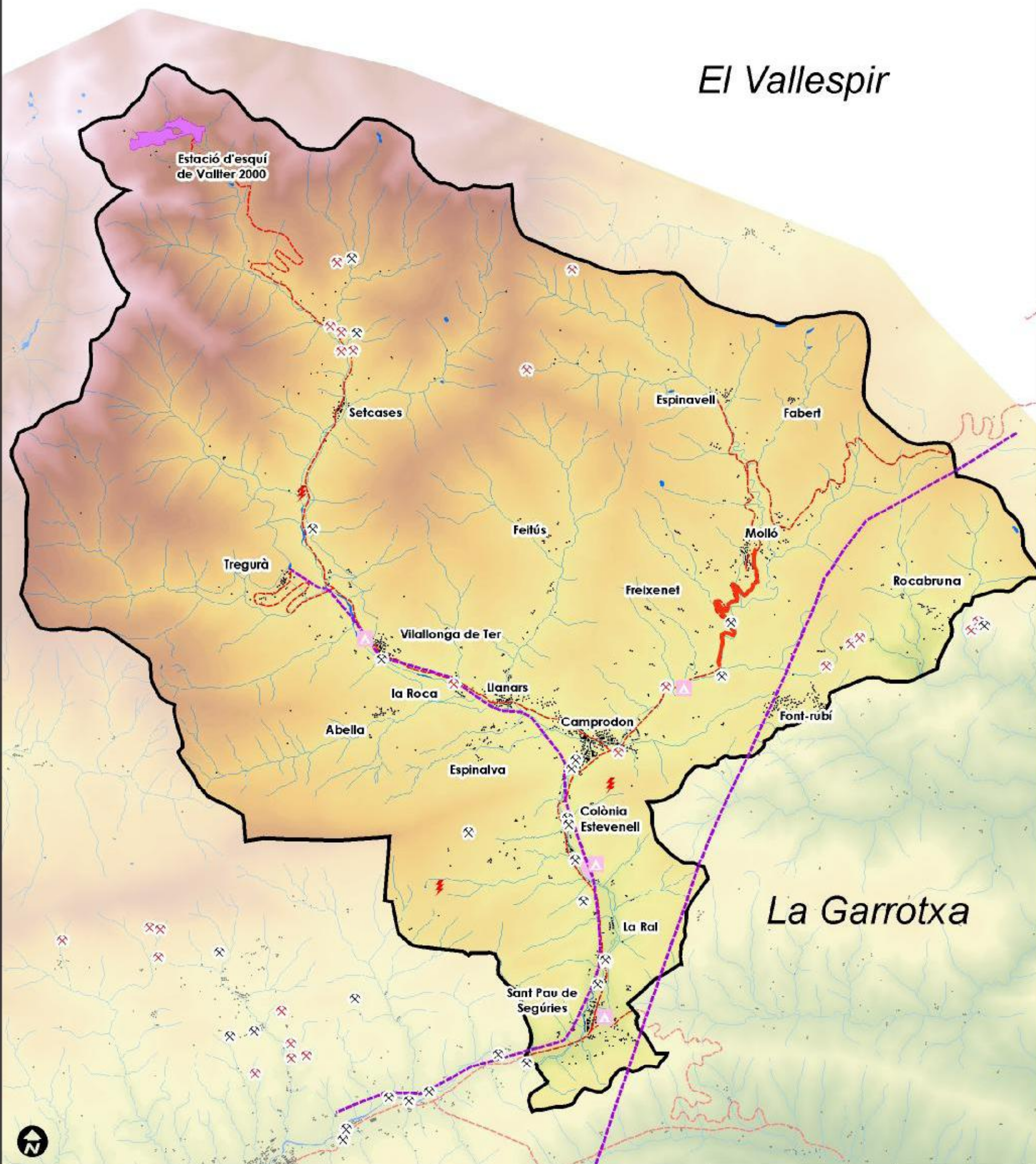
26

Vall de
Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
Autoria: A.Albertí (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

La Garrotxa

Llegenda:

	Estació d'esquí		Torres de telecomunicació
	Càmpings		Trams de carretera amb fort impacte
	Activitats extractives		Línies d'alta tensió
	Activitats extractives abandonades		

Impactes en els paisatges terrestres

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

- DIAGNOSI -

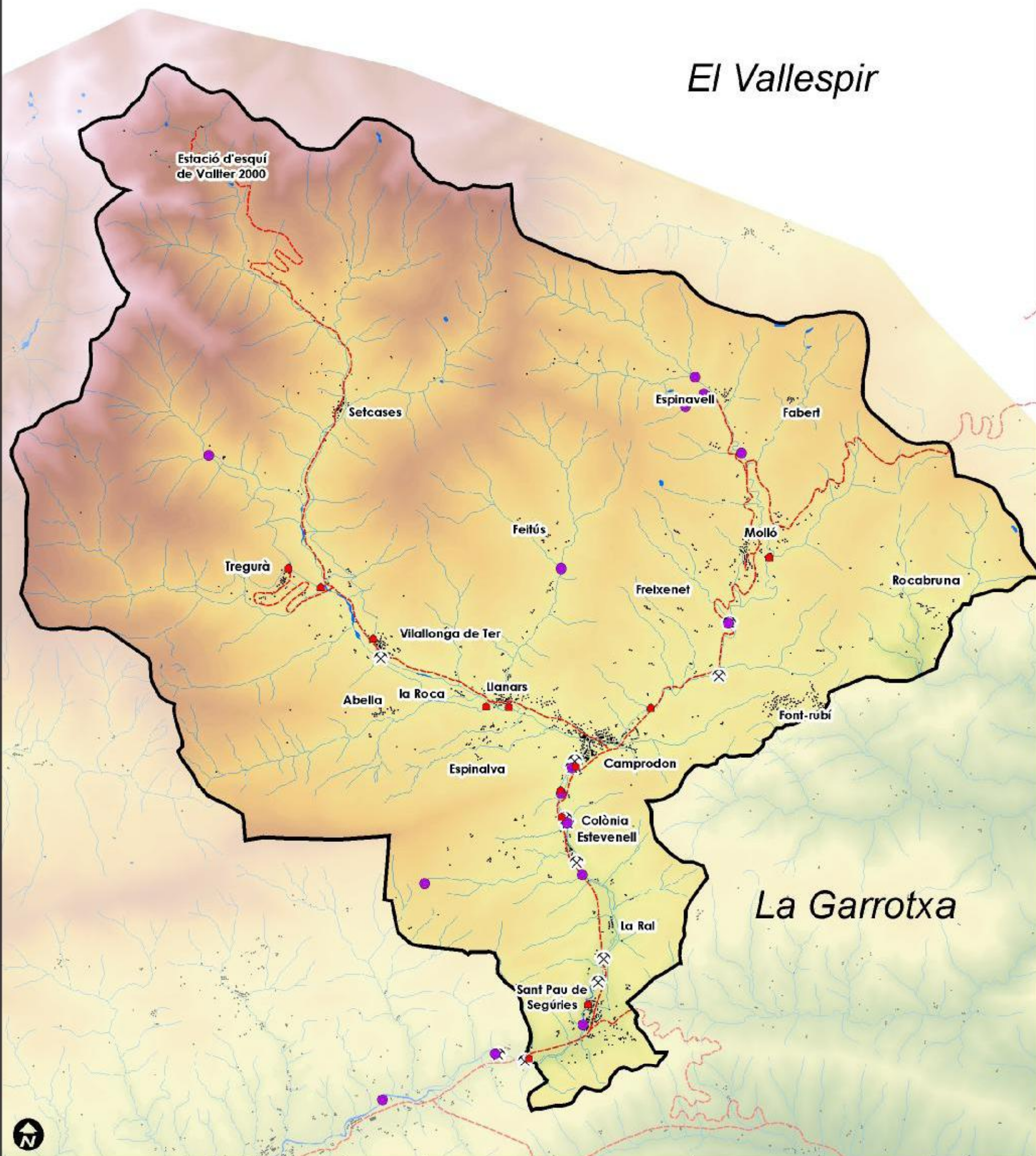
27

Vall de Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
 Autoria: A. Alberti (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

La Garrotxa

Llegendari

- Resclosos
- Centrals productores o transformadores d'energia
- Activitats extractives en domini públic: hidràulic

Impactes en els paisatges fluvials

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

- DIAGNOSI -

28

Vall de Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
 Autoria: A. Alberti (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

La Garrotxa

Llegenda:

- Àmbit territorial
- Unitat de paisatge: Capçalera del Ter i del Ritort
- Unitat de paisatge: Vall de Sant Pau
- Unitat de paisatge: l'Alta Garrotxa

Unitats de paisatge

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

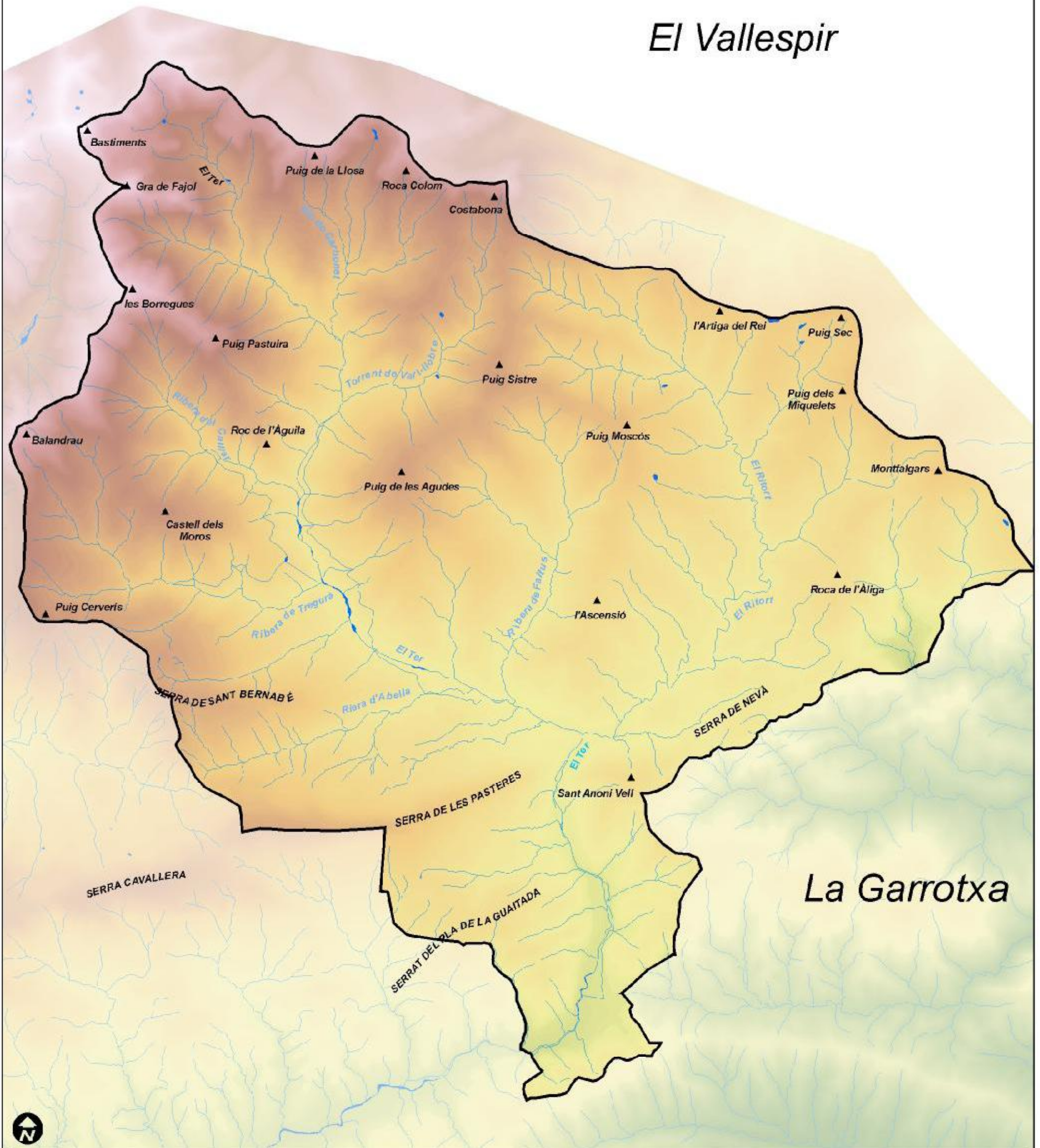
- DIAGNOSI -

29

Vall de Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
Autoria: A. Alberti (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

Legenda:

Hipsometria:

100 - 500

500 - 900

900 - 1.300

1.300 - 1.700

1.700 - 2.100

2.100 - 2.400

2.400 - 2.900

Àmbit territorial

Xarxa fluvial

Hipsometria

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

- DIAGNOSI -

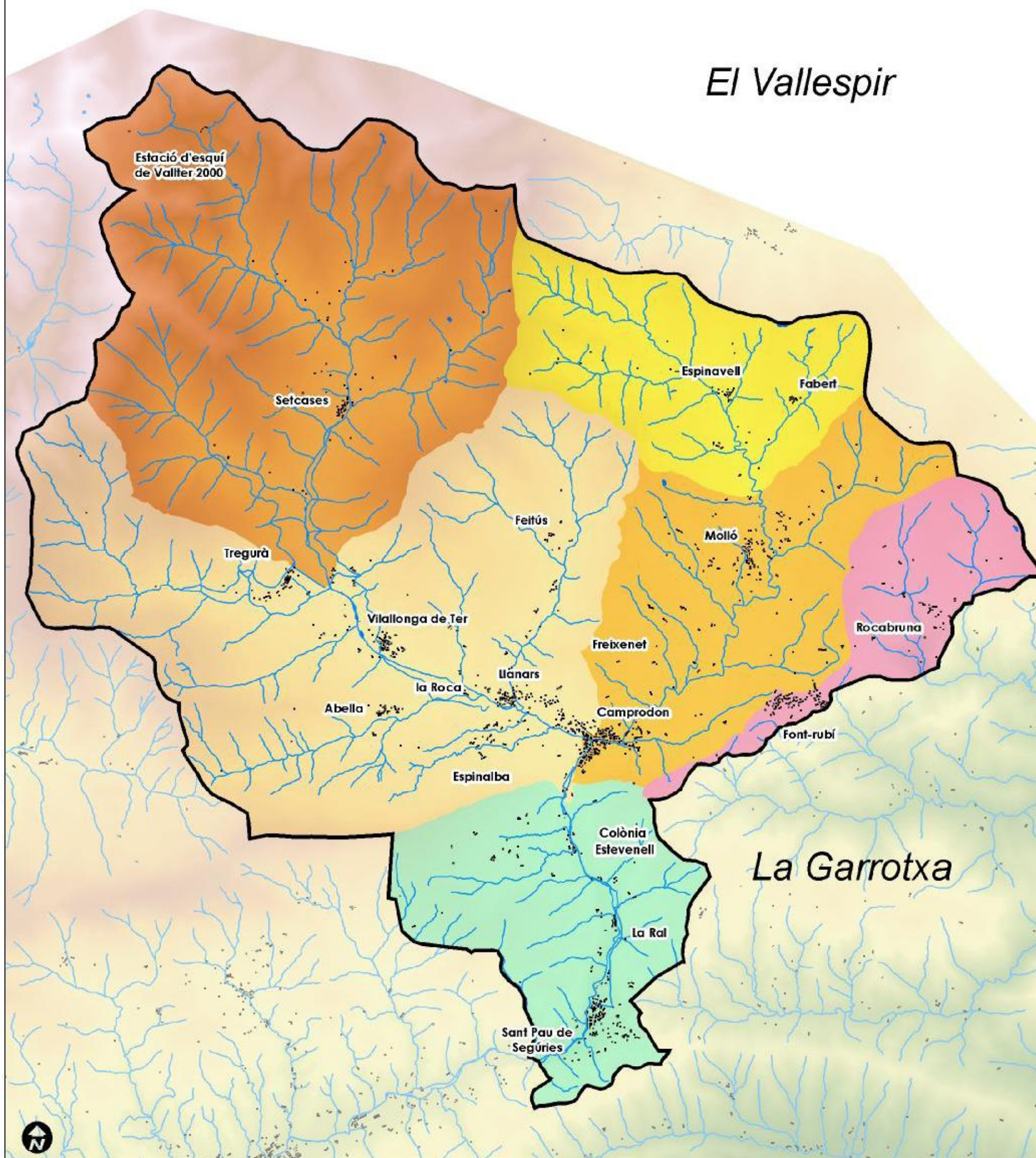
3

Vall de Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach

Autoria: A. Albertí (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

La Garrotxa

Legenda:

	Capçalera del Ter		Alta Garrotxa
	Capçalera del Ritort		Vall de Sant Pau
	Vall de Molló - Camprodon		
	Vall de Tregurà - Llanars		

Subunitats de paisatge

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

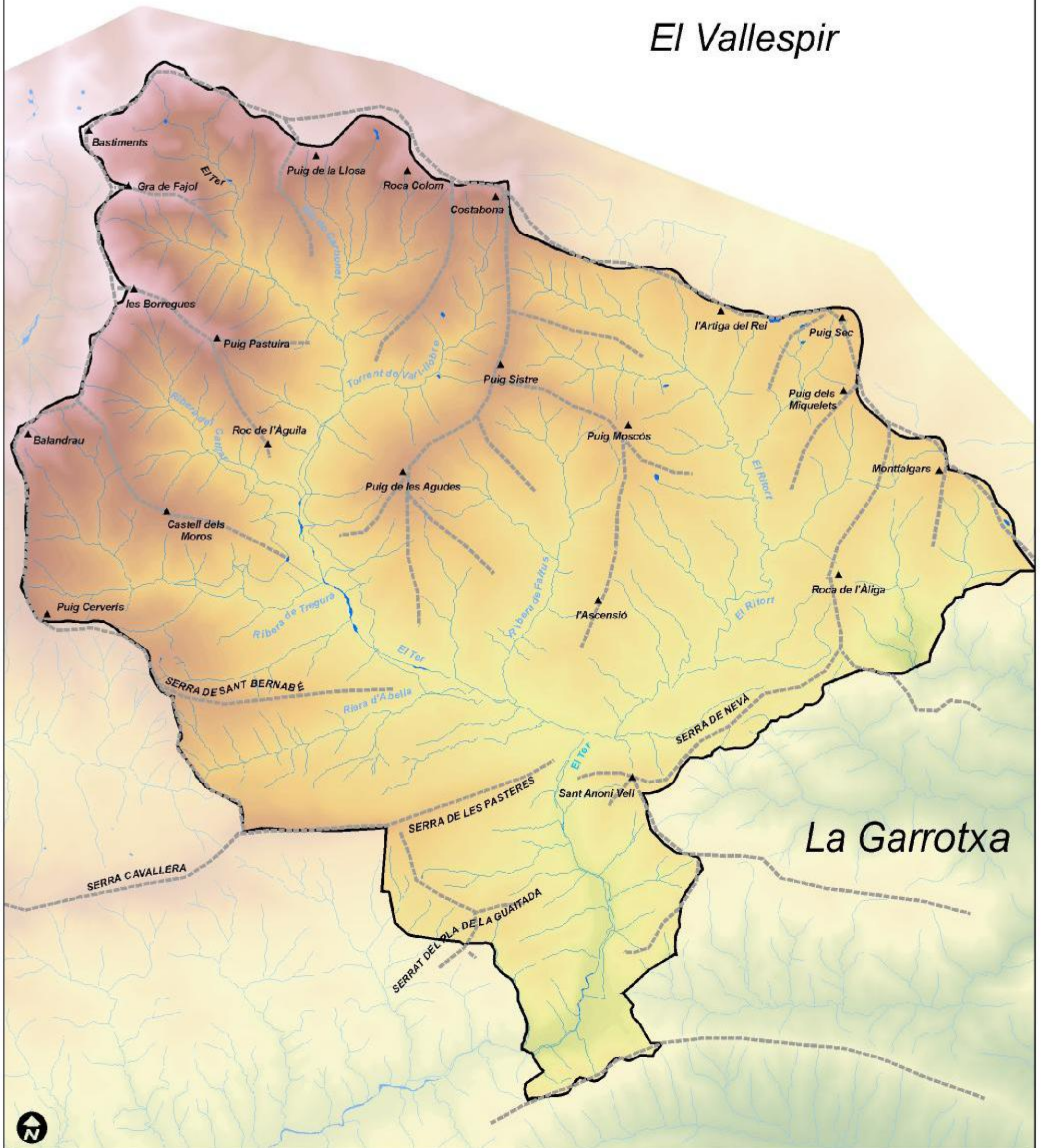
- DIAGNOSI -

30

Vall de Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
Autors: A. Albertí (la COPA SCCL), S. Llagostrera i J.M. Mallarach

El Vallespir

Legenda:

- Àmbit territorial
- Xarxa fluvial
- Carenes

Carenes i xarxa fluvial

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

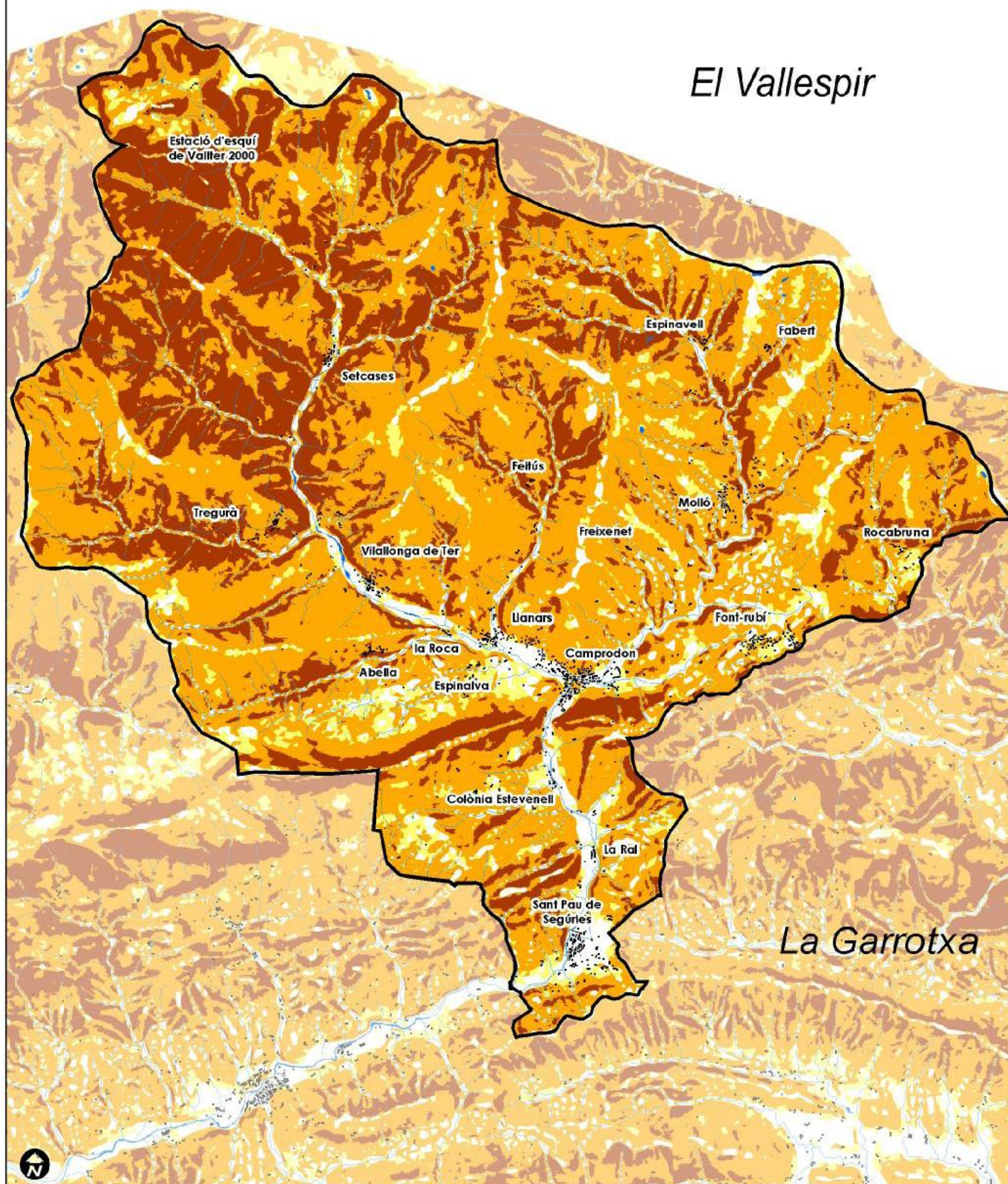
- DIAGNOSI -

4

Vall de Camprodon

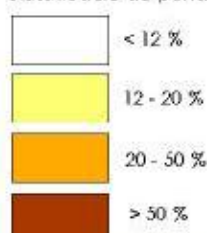
Direcció: J.M. Mallarach
Autoria: A. Albertí (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

Legenda:

Classificació de pendent:

Tipus de pendent

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM TUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

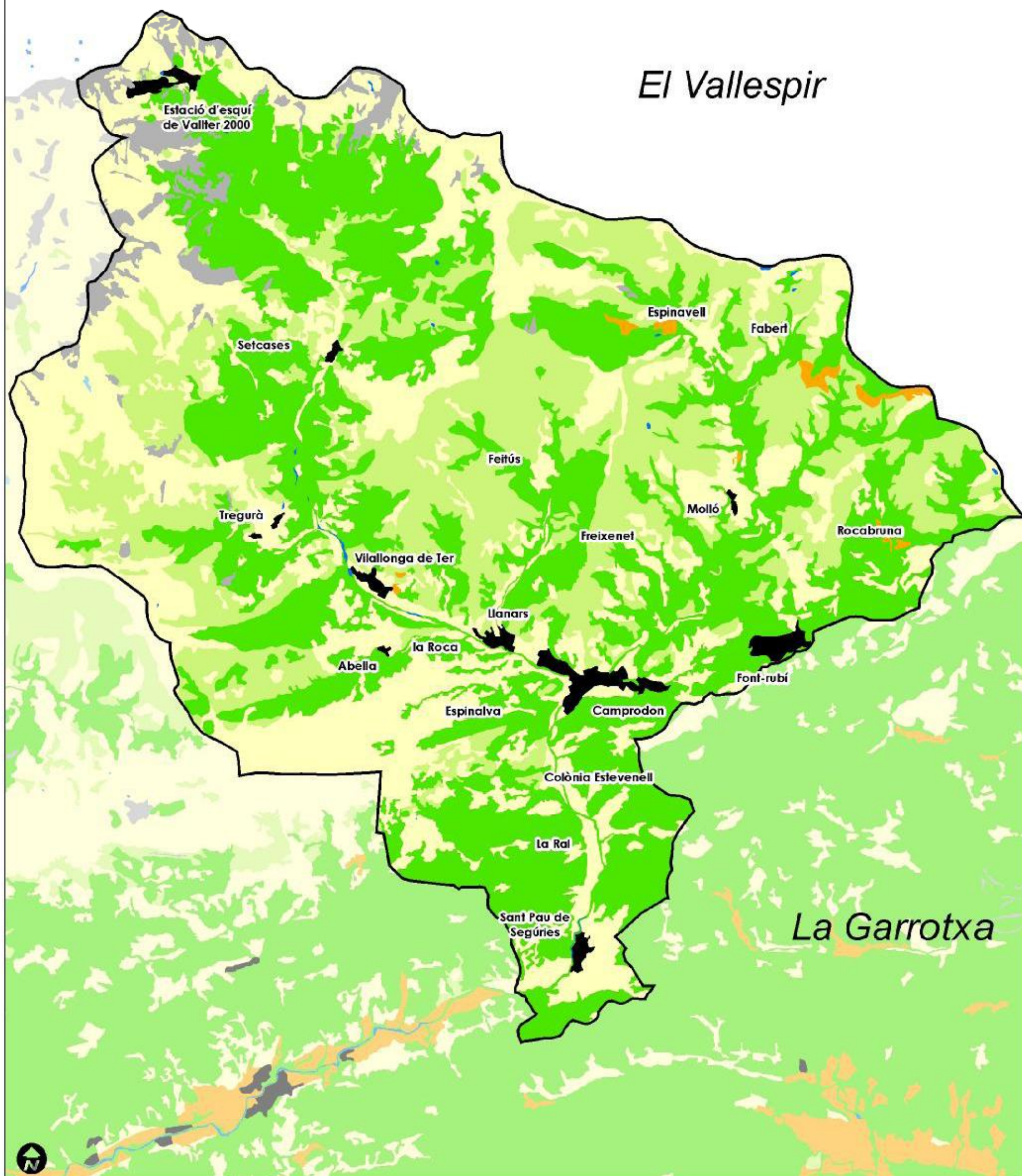
- DIAGNOSI -

5

Vall de Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
Autoria: A. Albertí (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

Llegenda:

	Aigües		Prats i pastures
	Molleres		Conreus
	Boscós		Tarteres i Roquissars
	Matollars		Zones urbanes

Usos del sòl

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM RUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

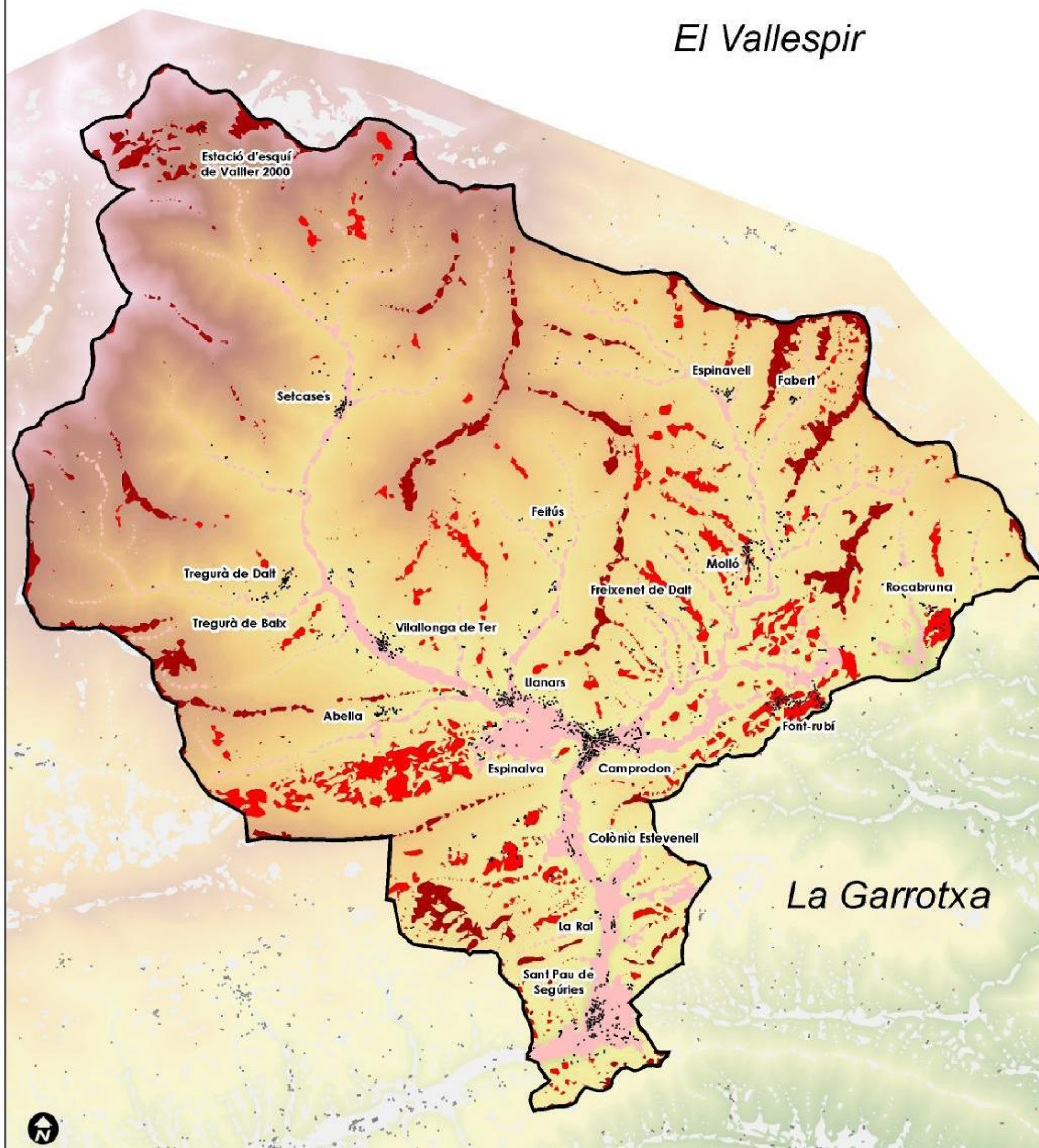
- DIAGNOSI -

6

Vall de Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
 Autoria: A. Alberti (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

La Garrotxa

Legenda:

Tipus de planes:

- Calmes
- Replans
- Planes al·luvials
- Planes fora de l'àmbit

Àmbit territorial

Assentaments urbans

Tipologia de les zones planes

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL DE CAMPRODON

- document de diagnosi -

7

Vall de Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach
Autoria: A.Alberti (la COPA SCCL), S. Llagostera i J.M. Mallarach

El Vallespir

Legenda:

Tipus de planes:

- Zones forestals
- Boscos de ribera
- Nuclis urbans
- Correu

Prats i pastures

Tarteres i roquissars

Àmbit territorial

Usos del sòl de les planes
al·luvials

0 2.250 4.500 m

European Datum 1950 UTM FUS 31

CARTA DEL PAISATGE DE LA VALL
DE CAMPRODON

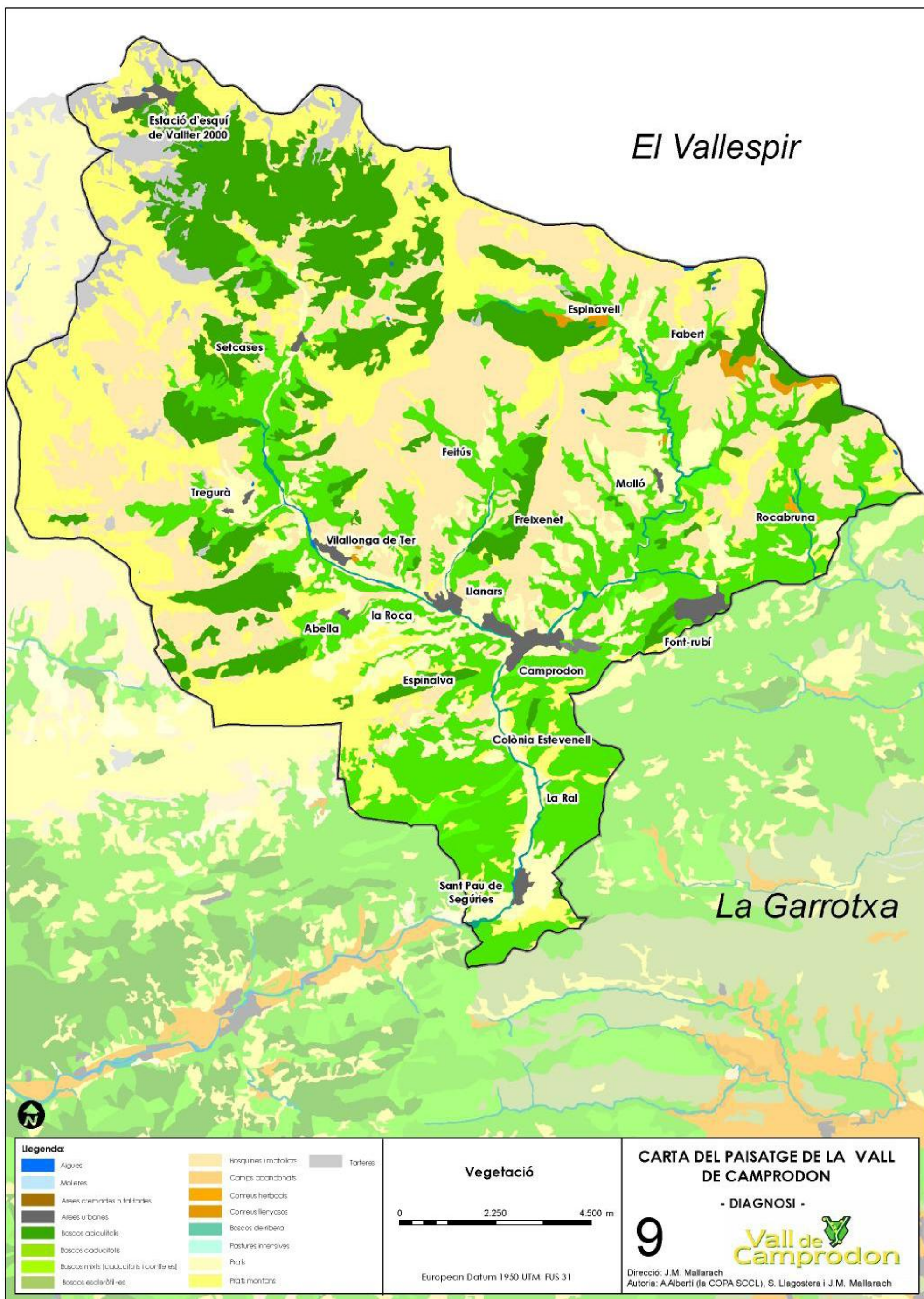
- DIAGNOSI -

8

Vall de
Camprodon

Direcció: J.M. Mallarach

Autoria: A.Alberti (la COPA SCCL), S. Liagostera i J.M. Mallarach

CODI:

NOM: Alta Garrotxa

SUPERFÍCIE: 1.269,6 ha

DESCRIPCIÓ PAISATGÍSTICA

Subunitat que correspon a la conca hidrogràfica del riu Fluvià i que engloba el sector més septentrional de la capçalera de la riera de Salarsa, i afluent de la riera de Beget. Abasta el sector del solell de la Serra de Nevà, la capçalera del torrent de les Arçoles i el torrent de l'Arboç, és a dir, la zona compresa entre Rocabruna fins a Montfalgars.

La unitat, tot i ser del municipi de Camprodon, geogràficament i paisatgísticament pertany a l'Alta Garrotxa. Ara bé degut a la construcció de la carretera es va fer més fàcil la comunicació i les relacions amb Beget motiu pel qual a l'any 1969 es va annexionar al municipi de Camprodon.

Es caracteritza per ser una zona que té un gradient altitudinal que va des dels 1.000 fins els voltants dels 1.600 m. i presenta un gran percentatge de superfície forestal arbrada, en concret rouredes (50%), i en menor mesura fagedes (20%) i pinedes de pi roig (30%). Les muntanyes que la delimiten pel nord són el Montfalgars i la Roca de l'Àguila, passant pel coll de la Boixeda, i pel sud, el límit coincideix amb el de l'Espai d'interès natural de l'Alta Garrotxa. Per tant, es tracta d'una àrea que tot i formar part geogràficament de l'Alta Garrotxa, per motius difícils d'explicar en resta fora. Aquesta unitat presenta uns paisatges molt diferenciats de la resta de la Vall de Camprodon que són més usuals en contrades de muntanya mitjana.

L'àrea acull el petit nucli rural de Rocabruna d'arquitectura retocada amb criteri conceptual —anomenat estil neo-rústic—, i un bon nombre de masos dels quals bona part es distribueixen al llarg de la carretera GIV-5223 i del sender de Gran Recorregut GR11, com ara la Fabra o Can Pujol. Amb molta més extensió i incidència paisatgística hi ha la urbanització de Font-rubí, que és l'únic assentament de tota la vall que respon a criteris urbanístics semblants als que imperen a l'Europa central, amb una arquitectura d'un ventall i varietat d'estils aclaparador.

Tot i que bona part de l'espai presenta pendents superiors al 20 %, també engloba una important àrea planera, com el Pla de la Devesa i el Quintà de la Vila, o la zona on s'assenta la urbanització de Font-rubí. El seu relleu muntanyós, ha propiciat que bona part de la unitat presenti les zones més planeres en les parts culminals (zona Quera del Broc – Coll Prugent) i/o en els replans de les muntanyes, relegant les planes al·luvials en indrets molt concrets, puntuals i de dimensions molt petites.

La vegetació dominant és conformada per la roureda, la qual gaudeix en determinats indrets d'un molt bon estat de conservació, i en menor mesura, per la pineda de pi roig i la fageda. Els prats i les pastures montanes també hi són presents, sobretot al voltant de Rocabruna. La vegetació de ribera presenta molt bon estat de conservació i destaquen les vernedes (*Alnio-Padion*). D'altra banda, a la Roca de l'Àguila, Roc del Tabal, Coll de Venedell i Quera del Boc predominen les landes de bruguera i boixedes, fruit en bona part, de la colonització espontània que s'hi ha donat com a resultes de l'abandonament de les pastures.

Tot i que l'àrea té una visibilitat intrínseca molt alta ja que es tracta d'un territori ample i visible des de la carretera GIV-5223, en relació als grans miradors de la vall de Camprodon la seva vulnerabilitat visual és baixa ja que queda amagada i apartada. La zona més visible és la muntanya de Montfalgars.

FACTORS I DINÀMIQUES DE PAISATGE:

Les principals dinàmiques en que es veu sotmès l'espai són l'abandó de les activitats agràries tradicionals i en especial l'explotació forestal i el pasturatge, fruit de la dinàmica demogràfica recessiva pròpia de les zones de muntanya. Per tant, és un paisatge que tendeix a la naturalitat i l'homogeneïtzació, amb pèrdua de diversitat que aportaven els mosaics i ecotons.

VALORS NATURALS I CULTURALS

Els principals valors naturals van lligats a les masses forestals (sobretot les rouredes en bon estat de conservació i les fagedes) i en especial el bosc de ribera.

A causa de l'important increment de la superfície forestal arbrada, les zones obertes de closa, és a dir, les àrees de prats i pastures fora, i sobretot, enmig del bosc, s'estan tornant espais de gran valor de paisatge. Ho són en part per escassetat, i en part per acollir espècies de flora rares a Catalunya (com per exemple l'*Ophrys catalaunica*), o ser àrees de caça per aus de gran interès com l'àguila daurada.

L'espai conté un bon nombre d'hàbitats d'interès comunitari, com així també de coves i avencs —situats a la zona del coll de la Boixeda— i té una zona no molt extensa establerta (als voltants de Montfalgars) com a forest gestionat per l'administració local. En conjunt ha estat reconegut com a territori d'interès per a la connectivitat ecològica i forma part del connector entre els espais naturals protegits de l'Alta Garrotxa i de les Capçaleres del Ter i del Freser.

Degut al fort pendent que hi ha en el vessant meridional de la Roca de l'Àguila i la Quera del Bosc, la zona boscosa té la funció de protecció de vessants.

L'espai aplega gran varietat de valors culturals vinculats al patrimoni històric-arqueològic, entre els quals destaquen l'església de Sant Feliu de Rocabruna, les runes del castell de Rocabruna, el molí d'en Sorolla i diverses masies aïllades com Can Planes, les Ferreres o la Masó, aquesta última fortificada i dins el veïnat.

A més, l'espai posseeix valors culturals intangibles, sobretot llegendes lligades al castell de Rocabruna, que ens parla de l'existència d'una llarga mina construïda per abastar-se d'aigua en èpoques de setge; o la llegenda del bou d'or, la llegenda de la Tuta de Maimons, i també la dels Follets de la roba que relata que sota la cinglera de Coll de la Mola, al davant de La Guardiola i quan bufen dies de vent, surten a recórrer aquells cims embolcallats amb un gran llençol; la casa que els agafi mai més els hi faltará roba.

En moments de conflictes bèl·lics, com ara la guerra civil o l'última carlinada aquesta àrea ha tingut un protagonisme especial, ja que el veïnat es va utilitzar com a centre d'operacions per controlar el pas a la frontera.

Altres indrets emblemàtics per raons emocionals o culturals són el coll de la Boixeda i el coll de la Batllia, el qual comunicava els veïnats de Rocabuna, Salarsa i Bolòs amb la vall de Camprodon.

IMPACTES I AMENACES

El territori presenta importants valors naturals, i d'altres com ara el gran silenci i el relatiu aïllament. El principal impacte en el paisatge el causa l'urbanització de Font-rubí, que resulta clarament dissonant tant per les dimensions com per la tipologia urbanística i edificatòria.

Altres impactes de menys entitats són la pèrdua d'espais oberts i per tant l'homogeneïtzació del paisatge i la pèrdua d'ambients i de biodiversitat; l'impacte que suposa l'actual línia d'alta tensió de Coll d'Ares, la qual encara es podria veure més agreujat per la possibilitat que podria augmentar, encara, en cas que fos substituïda per la línia de Molt Alta Tensió. I finalment, la restauració d'habitatges rurals amb criteris banals i poc adients.

Les principals amenaces que hi planen provenen del fet de no haver estat inclòs, com hauria estat lògic, dins l'Espai d'interès natural de l'Alta Garrotxa. Per aquesta raó, es veu sotmès a diverses pressions com són les ampliacions de la pistes forestals i el condicionament de la carretera GIV-5223, que ha generat importants talussos. Alhora també la pretensió de col·locar-hi possibles usos poc adients amb la qualitat acústica i de freqüentació de l'entorn, com per exemple l'intent d'ubicar-hi instal·lacions per a la pràctica del motocròs.

Urbanització de Font-rubí

Urbanització de Font-rubí

Veïnat Rocabruna

Vistes del Castell de Rocabruna

Valls de Salarsa i Bolós

Coll de la Boixeda

Capçalera del riu Ter

CODI: 3.1

SUPERFÍCIE: 6.646,14 ha.

DESCRIPCIÓ PAISATGÍSTICA

Subunitat de referència al paisatge propi d'alta muntanya. Amb cims superiors als 2.000 m. recoberts per prats montans, tarteres, roquissars i de climatologia extrema, aquesta àrea aplega els majors valors naturals de l'àmbit i és la majoria dels paisatges menys humanitzats de la vall, ja que només acull el nucli urbà de Setcases i un petit seguit de construccions aïllades al voltant de la carretera GIV-5264, a banda de les construccions vinculades a l'estació d'esquí de Vallter 2000.

La subunitat es troba coronada per un carenam de pics i serres molt emblemàtiques de l'excursionisme català (Bastiments, Gra de Fajol, Puig Pastuira, etc.) tot i que un dels aspectes més distintius és la presència d'importants calmes culminants, nues i batudes pels vents, com les de les rodalies de la zona del coll de Mentet.

La vegetació dominant són els prats alpins i subalpins propis de l'alt Pirineu, tot i que també les pinedes de pi negre amb neret ocupen bona part de les zones que es troben inferiors als 2000 m. A les parts més baixes hi dominen les rouredes com també les pinedes de pi roig, les quals han tingut una important expansió per a l'aprofitament fustaner.

Aquesta subunitat és la que abasta les zones amb major pendent, és a dir superiors al 50%, i on la presència de planes al·luvials és ínfima, destacant les que hi ha al nord i sud del nucli de Setcases com ara les Closes del Pont Nou, la plana de la Catllaressa o la Closa Gran, i on s'hi preveu algun creixement urbanístic, com per exemple en el primer cas. Els forts pendents i desnivells expliquen també que sigui la zona amb més risc d'allaus.

Fisiogràficament està formada per la capçalera del riu Ter (inclou els diferents torrents i rieres que davallen del circ d'Ulldeter) amb les conques hidrogràfiques del riu Carboner, el torrent de Coma de l'Orri i la conca de la riera del Catllar que conformen una geomorfologia amb quatre conques visuals i fluvials, ben clares i diferenciades, que perfilen bé aquest paisatge.

La zona és també una àrea visualment sensible, ja que a banda d'acollir les muntanyes més altes de la vall de Camprodon i tenir bona part dels miradors condicionats per a la contemplació del paisatge, s'hi troba la carretera GIV-5264 i la pista d'Espinavell, que permeten una àmplia visió de tota l'àrea a un gran nombre de persones, en detriment del silenci, la tranquil·litat i qualitat de la fauna.

FACTORS I DINÀMIQUES DE PAISATGE:

Les principals dinàmiques en que es veu sotmesa aquesta subunitat són dues, d'una banda, els processos urbanístics i de desenvolupament d'activitats vinculades a l'oci, l'esbarjo i a l'esport, en bona part lligats a l'estació d'esquí de Vallter 2000; i de l'altra, un procés de declivi, o fins i tot d'abandó, de les activitats agropecuàries tradicionals i en especial de la ramaderia.

Tanmateix la declaració alimentària de Indicació Geogràfica Protegida de la vedella dels Pirineus com a producte de qualitat, així com el consum de productes de la terra per part de la gastronomia turística de la Vall, hauria d'ajudar a frenar l'abandó d'aquestes activitats tan importants per al manteniment del paisatge.

VALORS NATURALS I CULTURALS

Els valors naturals que més destaquen, a primera vista, són aquells vinculats a les formes pròpies del modelat glacial, i les surgències d'aigua i els cursos torrencials, amb ràpids i sallents freqüents. Els circs, envoltats de cingles, canals i tarteres d'esquists, la majoria d'elles funcionals, els cons de dejecció de blocs, els lòbuls i cordons de les glaceres rocalloses relictos, els grans blocs erràtics, etc. I també, les espectaculars valls de modelat glacial, que s'obren a les cotes inferiors de la subunitat. Igualment, pel que fa a la flora i la fauna, formada per espècies adaptades a les rigoreses condicions de l'alta muntanya, que abasta a nivell nacional el límit de distribució d'espècies catalogades com a "molt rares" i "fràgils", com ara per exemple la perdiu blanca (*Lagopus mutus pyrenaicus*) o la genciana alpina (*Gentiana acaulis* subsp. *alpina*).

Els canvis estacionals del paisatge són d'un atractiu extraordinari: des d'aspecte polar dels paisatges hivernals, fins a l'esplèndid cromatisme tardorenc, amb els bedollars daurats, passant per la magnífica florida dels prats alpins i dels nerets al sota les pinedes de pi negre, i els brolls i regalims d'aigües, pels prats xops amb eufòrbies, durant l'època del desgel.

L'àrea conté un bon nombre d'hàbitats d'interès comunitari on en molta part la superfície forestal és de gestió pública (en aquest cas majoritàriament pertanyent a la Generalitat) i que fan la funció de boscos protectors. De fet, aquesta subunitat és la que presenta una major protecció dels valors naturals (ja sigui a través del PEIN o la Xarxa Natura 2000), i alhora es torna l'àrea on es reclama augmentar-ne la preservació per salvaguardar amb més eficiència els seus valors.

L'espai es defineix també pels seus importants valors culturals i simbòlics doncs és una zona ben atractiva i amb un important llegat i tradició excursionista, com ho palesa la referència del ja desaparegut Xalet d'Ull de Ter, construït l'any 1908 i primer refugi de muntanya de l'estat espanyol; o la continuïtat en la presència de l'actual Refugi d'Ull de Ter, o bé, l'actual promoció i disseny d'una important xarxa d'itineraris de vianants per muntanya.

La combinació del substrat, el relleu, la geomorfologia i el clima, fan que una bona part d'aquesta subunitat tingui problemes d'inestabilitat de vessants. Els boscos de pi negre i de pi roig realitzen sovint un funció de boscos protectors de vessant, a més de reduir l'erosió del sòl i minvar el risc d'allaus. S'han portat a terme diverses obres per evitar l'erosió fluvial com el sistema de terrasses amb gabions de la vall de la Coma de l'Orri, o els murs per contenir els desplaçaments laterals de la llera del Ter, de Setcases per avall.

Altres valors es centren en la presència del jaciment de la Balma de les Donzelles de cronologia imprecisa però catalogat pel planejament urbanístic de Setcases; l'atractiu estètic dels diversos salts d'aigua, com el del Cossí d'en Batlló a la riera de Carboners; el bon estat de conservació del bosc de ribera i la presència encara de prats de dall; la presència de testimonis de la vida nòmada i pastoral d'aquestes contrades com són les cabanes i els refugis

de pedra; l'existència de gran nombre de tanques de pedra d'encara no 30 cm d'alçada resseguits d'avellaners (*Corylus avellana*); les feixes amb cabanes margeneres de la zona de la Solana del Fuster; els espadats, penya-segats, cingleres i afloraments de roca per la seva abruptesa i espectacularitat; l'ús social i cultural que desenvolupa el bosc, ja sigui per motius d'esbarjo com també per la recol·lecció de bolets, plantes medicinals, caça, etc; el santuari del Catllar catalogat en el planejament de Vilallonga de Ter i considerat Bé Cultural d'Interès Nacional; i finalment, l'atractiu que suposa la presència de diversos miradors ja condicionats per el gaudi i la contemplació del paisatge, com són el Forat de l'Olla des d'on gaudireu de vistes sobre la vall del Ter, Gra de Fajol, Pastuira, etc., el Mirador d'en Xoriguera amb una esplèndida vista de la vall de Carlat, o el Mirador de la Baidana des del qual es pot contemplar gran part de terme municipal de Setcases, així com la majoria dels cims més importants.

IMPACTES I AMENACES

Els principals impactes d'aquesta subunitat estan relacionats amb l'estació d'esquí de Vall Ter 2000: la baixa qualitat arquitectònica de les seves construccions les zones d'aparcament i dels talussos associats a la carretera que porta a l'estació (denunciada pel Primer Congrés de Cultura Catalana i pel Llibre Blanc de la Natura als Països Catalans) a més dels impactes acústics derivats de la freqüentació en les èpoques de màxima afluència de públic i de rendiment de l'estació.

La presència de construccions d'arquitectura poc destil·lada o més pròpia dels Alps, més la deixadesa dels voltants de les carreteres, on hom hi troba diversos materials abandonats vinculats al manteniment de les carreteres i diversos remenaments de terres, són aspectes que contribueixen a fer perdre qualitat al paisatge.

L'altre causant d'impactes negatius són les diverses activitats extractives, algunes de les quals encara funcionen i d'altres són pendents de restauració.

Com a principals amenaces cal esmentar:

- L'homogeneïtzació del paisatge per pèrdua de l'activitat ramadera extensiva, l'activitat agrícola i també, si bé en menys mesura, els aprofitaments forestals.
- La sobreocupació de les planes per a usos urbans prop de Setcases i vall Ter 2000, i per tant, la pèrdua irreversible dels atractius i dels importants espais oberts, altrament escassos, que representen els prats de dall i les vistes que des d'ells gaudeixen els visitants.
- Els efectes del canvi climàtic i en especial la reducció de la temporada nival, i fins i tot la possibilitat de generar neu artificial, que pot tenir importants efectes negatius sobre l'activitat econòmica de la zona i també sobre determinades espècies de la flora i la fauna.

Entrada del nucli de Setcases

Cim de Bastiments

Vistes de la vall de Setcases

Pistes d'esquí de Vallter 2000

Sender dels Carboners

Riu Ter

Capçalera del Ter i del Ritort

CODI: 3

SUPERFÍCIE: 19.567,73 ha

DESCRIPCIÓ PAISATGÍSTICA

Unitat de paisatge pròpia de l'alta muntanya que engloba la conca del Ter i el seu principal tributari de capçalera, el Ritort. Presenta un relleu molt irregular i les calmes i els replans de muntanya –junt amb el riu Ter i Ritort - esdevenen un dels elements més característics d'aquesta zona. L'espai presenta un gradient altitudinal molt ampli doncs abasta dels 1.000 metres, on es troba Camprodon fins als 2.900 m. dels pics de Costabona o de Bastiments, i per tant l'amplitud de paisatges és molt gran.

Amb una climatologia extrema, a les parts altes, aquesta unitat té valors naturals de gran entitat. Es tracta d'un paisatge que actualment és relativament poc humanitzat i amb una densitat de població molt baixa. Únicament els fons de vall més amples tenen condicions que els permeten acollir els principals nuclis de població. Entre aquests cal esmentar l'eix format per Camprodon, Llanars i Vilallonga, que ha esdevingut el principal pol urbà, si bé dins de la mateixa àrea funcional hi ha Setcases i Molló, els quals tot i estar força distants d'aquest eix (es localitzen al llarg de la vall de Ter i Ritort respectivament), mantenen interrelacions directes i contínues. Completen aquesta estructura urbana principal un seguit de petits veïnats i agregats rurals, els quals solen trobar-se en lloc enlairats i coronant una petita vall, com per exemple Feitús, Abella o Fabert, i també per cases i masos dispersos.

L'àrea també es veu complementada per diversos equipaments turístic-esportius, entre els que cal destacar una estació d'esquí, un camp de golf, i diversos càmpings.

No hi ha cap paisatge vegetal que hi domini clarament, ja que tant hi són presents els paisatges alpins i subalpins, com les montanes més pròpies de climes submediterranis. Per tant, en les zones més altes, els prats alpins i subalpins propis de l'alt Pirineu i en menor mesura les tarteres i roquissars, esdevenen els ambients més usuals, mentre que en l'estatge subalpí i montà, els paisatges forestals, ja siguin arbrats o arbustius són els més usuals. La varietat de boscos és també important. Sovint es tracta de boscos de gestió pública i/o de boscos amb una funció protectora de vessants, ja sigui de cara a l'estabilitat dels vessants, l'erosió del sòl o les allaus.

La unitat abasta extenses àrees amb pendents abruptes i molt pronunciats (superiors al 50%) i les zones planes hi són molt escasses. Aquestes es localitzen bàsicament al fons de valls, al voltant tram baix del Ritort, i en el riu Ter, entre Vilallonga de Ter i Camprodon i, entre Camprodon i Sant Pau de Segúries, essent aquesta última més important en mida.

El sector més visible és la branca del riu Ter, abans de l'aiguabarreig amb el Ritort a Camprodon, ja que a més de que en ambdues valls la carretera transcorre per el fons i té una visibilitat dinàmica molt alta. La zona del Ter té diversos miradors, estratègicament situats per gaudir de grans horitzons, fet que implica que la vulnerabilitat sigui molt més elevada. A més,

cal considerar que la presència de muntanyes molt altes fa que la seva visibilitat sigui molt elevada des de fora de la pròpia unitat, a desenes de quilòmetres de distància.

FACTORS I DINÀMIQUES DE PAISATGE:

La subunitat es veu sotmesa bàsicament a vàries dinàmiques entre les quals destaquen la pèrdua irreversible de les millors sòls agrícoles de les planes al·luvials pel procés urbanitzador, des de Vilallonga de Ter fins a Camprodon, amb un fort risc d'acabar formant un continu urbà que faria perdre entitat a aquests nuclis. Els nous creixements urbanístics ha trencat amb els models tradicionals, tant pel que fa als emplaçaments, els models d'implantació, les tipologies i volums, els materials, etc., de manera que la seva integració en l'entorn sol ser baixa.

Lligat a aquestes dinàmiques cal també considerar la terciarització del territori fruit de la substitució de les activitats econòmiques primàries per d'altres del sector terciari i en especial dels serveis, que sovint un transformació del paisatge. Aquests ha estat el cas de l'estació d'esquí Vallter 2000 o dels càmpings, cada vegada més extensos i amb més caravanes estacionades, que es troben al llarg de la planes.

Finalment, la tercera dinàmica present és resultat del col·lapse del sector agrari, que ha portat l'abandó de l'activitat agrícola i ramadera, només un segle després que hagués assolit el seu màxim històric. Això ha propiciat la conversió espontània de les antigues zones de conreus i de pastures en zones de matollars i de landes de bruguerola, o petites bosquines, i per tant afavoreix una certa homogeneïtzació i pèrdua de qualitat del paisatge.

Finalment la tercera, fa referència al dinamisme que presenta la vegetació de ribera i el paisatge lligat al riu Ter i en especial a la riera d'Abella, on l'absència de vegetació en determinats trams implica determinats canvis del paisatge fluvial en cas d'avingudes

VALORS NATURALS I CULTURALS

L'espai presenta una gran varietat de valors naturals. Entre aquests cal esmentar d'una banda a la geologia i diversos punt de gran interès, els fenòmens espectaculars de la geomorfologia glacial i alpina, les surgències d'aigua i els sallents, les coves i balmes, ja que a banda del pur interès natural algunes també contenen jaciments arqueològics.

Els valors lligats a la flora, la vegetació i la fauna són tan o més importants. Conté boscos de gran valor biogeogràfic i biològic, a banda d'hàbitats considerats de gran interès, com determinats parts montans, fagedes, pinedes de pi negre o les vernedes. La fauna també és rica i molt variada i conté espècies de gran interès, moltes legalment protegides, fet que queda més que palès amb la important superfície que ja està inclosa dins del sistema d'espais naturals de Catalunya, i la proposta del Consell Comarcal del Ripollès de creació del Parc Natural Capçaleres del Ter i del Freser. Altrament també, el bon estat de conservació fa que part de la unitat sigui d'interès per a la connectivitat ecològica i per tant, formi part del connector biològic entre els Espais d'interès natural de l'Alta Garrotxa i de la Capçalera del Ter i del Freser.

D'altra banda, la subunitat presenta diversos boscos protectors de vessants; destaquen de manera especial les pinedes de pi negre que protegeixen la major part dels vessants més

abruptes presents a la unitat i protegeixen determinats nuclis del perill d'allaus, lliscaments o desprendiments.

Pel fet de tractar-se d'una zona de muntanya, poblada des de la més remota història, i de ser una terra de pas fronterer, la subunitat presenta una gran varietat de valors culturals. Entre aquests destaquen d'una banda, aquells que fan referència a l'arquitectura medieval, de la qual es conserven mostres tan importants com Sta. Cecília de Molló o Sant Pere de Camprodon (dues obres mestres del romànic) o el pont medieval de Camprodon, com també els nuclis que conserven encara bona part de l'arquitectura tradicional d'aquesta zona dels Pirineus, i han esdevingut indrets pintorescos a preservar (Feitús, Abella, la Roca, etc.), el castells de la Sala i tot el conjunt d'ermites, esglésies i oratoris disposats, normalment, en punts molt singulars i emblemàtics del territori.

Lligat també a l'arquitectura tradicional, l'unitat engloba importants mostres de cabanes de pastor, de plantarodona (orri) o quadrada, així com també murs de pedra i cabanes margeneres, testimonis de l'importantíssim passat ramader i pastoril d'aquestes contrades.

La subunitat també presenta valors de patrimoni cultural oral basats en les llegendes, com la del Setge de la Roca i les truites o la de Sant Patllari, i indrets de gran valor lligats a una època determinada de la història, com per exemple la via romana de Sant Pau de Segúries, els gran camins ramaders d'antany, com el de la Costinyola de Camprodon, la xarxa de camins destinats al contraban, o el Pla de la Tria de mulats d'Espinavell, a banda dels colls i les muntanyes que són fites més emblemàtiques per a l'excursionisme.

Com a bressol de l'excursionisme català la unitat en conjunt ha esdevingut una àrea molt emblemàtica, ja que inclou bona part dels pics més venerats dels Pirineus orientals, com Bastiments, Costabona o Gra de Fajol.

Finalment, cal destacar els valors estètics relacionats amb la varietat cromàtica i la capacitat de canviar extraordinàriament d'aspecte durant l'any. Des dels paisatges de blancor nívica de l'hivern, fins a la rica paleta de la tardor i de la primavera, amb verds de totes les gammes, ocres, daurats, carmins, etc, fins als verd intensos i gemats de l'estiu. Aquesta percepció s'enriqueix per la transparència de l'aire, generalment molt sec, que dona una gran visibilitat diürna, i a manca de contaminació lumínica, una extraordinària visibilitat nocturna.

IMPACTES I AMENACES

La subunitat es veu sotmesa a diversos tipus d'impactes i amenaces, entre les quals cal destacar l'ocupació de les planes al·luvials per zones residencials, industrials, esportives o per equipaments. A més, el fet de tractar-se d'una de les zones amb un grau de visibilitat més elevat fa que l'impacte sigui molt sever, atès que l'adequació paisatgística de la majoria de les noves construccions deixa força que desitjar. En aquest sentit, destaquen en negatiu la majoria de les construccions i d'instal·lacions associades a l'estació d'esquí de Vallter 2000.

Altres impactes paisatgístic importants provenen de dues línies elèctriques d'alta tensió, els tal·lusos i mals acabaments d'algunes carreteres recentment eixampaldes, en especial del tram del trencant de Beget a Molló. La concentració d'activitats extractives en trams fluvials,

també comporta impactes negatius notoris als paisatges fluvials de més interès, al llarg dels rius Ter i el Ritort.

Finalment, hi ha els impactes derivats del col·lapse de les activitats agropecuàries i forestals tradicionals. La conversió per successió vegetal, d'extensos paisatges oberts, amb enormes prats, a zones de matollars, bàsicament boxedes i landes de bruguera, sobretot a la zona de Faitús, Espinavell i Fabert, ha comportat una important homogeneïtzació del paisatge i una pèrdua en termes de qualitat de paisatge i també biodiversitat.

Vall d'Espinalba

Zona del Costabona

Vistes de la vall del Ter entre Vilallonga de Ter i Camprodon

Nucli d'Espinavell

Vall de Tegurà - Llanars

CODI: 3.3

SUPERFÍCIE: 7.338,06 ha

DESCRIPCIÓ PAISATGÍSTICA

Subunitat de paisatge estructurada pel curs mig del riu Ter, en el marc de l'àmbit d'estudi, abans de l'aiguabarreig amb el Ritort i complementat per tot un conjunt de torrents i rieres que estructuraven, a la vegada, quatre valls tributàries principals: la vall de Tegurà, la d'Abella, la de Feitús i la d'Espinalba.

Es tracta de la subunitat més extensa i la que té més nuclis i entitats de població, tot i que demogràficament no és pas la més important. Els principals nuclis es localitzen als solells dels repeus de la vall del Ter, com Llanars i Vilallonga de Ter, o penyals que feien funció de defensa, com la Roca. Cada una de les valls transversals s'estructura per una entitat de població, en aquest cas esparsa, com és el fet a Feitús, Tegurà, Abella o Espinalba, que s'acompanyen d'un notable poblament dispers.

El fons de la vall principal concentra els nuclis urbans de la Roca, Llanars o Vilallonga, i també les seves àrees d'expansió. És també el lloc per on discorren les principals infraestructures i on es localitzen els equipaments. Les valls perpendiculars presenten una grau d'humanització més baixa i sovint es tracta de zones que mantenen encara tipologies urbanes més tradicionals i originàries d'aquest indret.

Presenta un gradient altitudinal molt gran, que va dels 1.000 fins als 2.500 m. d'altitud, la qual cosa es tradueix en una important complexitat i varietat de paisatges. Bona part de l'àrea té pendents compresos entre el 20 i el 50%, que els pendents més forts (superiors al 50%) es concentren a la zona de serra Cavallera, Tegurà i Serrat de sant Bernabé. Les zones més planeres es localitzen al fons de vall. Al voltant del riu Ter, entre Camprodon i el trencant de Tegurà. A cotes enlairades hi ha algunes calmes com el Pla del Comdal (sota el Puig Cerverís), el Pla de la Bassa (sota el Mont-roig) o Costa-rubí (zona del Balandrau).

A la part central de la subunitat dominen els paisatges forestals, bàsicament rouredes i pinedes de roig, que també s'estenen per les obagues de Serra Cavallera, del Serrat de Sant Bernabé i del Serrat del Cros, els quals es troben recoberts per la pineda de pi roig i en determinats punts, també per la pineda de pi negre. Les zones culminals es caracteritzen pels paisatges oberts dels parts montans i pastures seminaturals, sobretot al sector de ponent, és a dir, a la zona que s'estén des del Balandrau fins a la serra de les Pasteres. La vall a llevant, és a dir, la de Feitús presenta una cobertura arbustiva molt important, fruit de l'abandó de l'activitat ramadera extensiva i els prats resten bàsicament a la zona del Puig de les Agudes – coll de Liens.

A banda de la presència de calmes culminants, destaca la presència de nombroses planes situades a mitja muntanya que formen uns espaiosos replans. Aquestes són força abundants a la zona de la serra de les Pasteres, formant els Plans de la Jaça i els Plans de Collsalarca. En

aquesta darrera zona en concret, existeix un paisatge agrari singular, de notable interès estètic, format de feixes i parets de pedra seca, amb cabanes margeneres.

FACTORS I DINÀMIQUES DE PAISATGE:

La subunitat es veu sotmesa bàsicament a tres dinàmiques paisatgístiques principals. La primera és la que fa referència a la pèrdua irreversible de les importants planes al·luvials pel procés urbanitzador, que des de l'entorn de Vilallonga de Ter s'estén longitudinalment, fins quasi formar un continu urbà amb Llanars.

La segona dinàmica és l'abandó de l'activitat del pasturatge, sobretot a la vall de Feitús, però també a la collada Verda i a la zona del Matagats, que propicia l'avenç de la successió natural, amb pèrdua de qualitat paisatgística generalment, sobretot quan s'estanca amb extenses landes de bruguera.

I finalment la tercera, fa referència a l'important dinamisme que presenta la vegetació de ribera i el paisatge lligat al riu Ter i la riera d'Abella, degut als efectes de les revingudes, on l'absència de vegetació de ribera en determinats trams s'associa a canvis substancials i espontanis del paisatge fluvial.

VALORS NATURALS I CULTURALS

L'espai aplega una gran varietat de valors naturals. A nivell geològic la subunitat abasta la zona d'interès geològic dels "Conglomerats paleozoics de Tegurà", de les coves i abrics de la zona de la Costinyola (destaquen la cova de la Rendilla i la de les Salines, on s'hi ha trobat restes arqueològiques) i les múltiples fonts presents a l'entorn de Vilallonga de Ter i d'Espinalba.

Els valors principals de la vegetació es concentren a la fageda situada entre Abella i la Roca, les pastures naturals i seminaturals de Serra Cavallera i la collada Verda, els prats de dall de les planes al·luvials i les pinedes de pi negre d'Espinalba i dels costers de Tegurà. Un altre indret de valor notable, tant paisatgístic com florístic, és la zona de prats tancats per marges arboris i arbustius al Puig de la Torroella, la qual forma una estructura semblant al paisatge "bocage".

A aquests valors cal sumar-hi l'interès de l'espai per a la fauna, ja sigui per que forma part del connector ecològic entre els Espais d'interès natural de l'Alta Garrotxa i de la Capçalera del Ter i del Freser, o bé perquè ofereix hàbitat per a moltes espècies interès, destacant les zones culminals del Balandrau, com a hàbitat d'isard, de perdiu blanca i diverses espècies de rapinyaires.

La subunitat també presenta diversos boscos que desenvolupen la funció de protecció de vessants: destaquen les dues pinedes de pi negre abans esmentades, i els boscos que cobreixen els vessants més abruptes. Les forests de titularitat i gestió pública ocupen una superfície molt extensa i es localitzen a les zones amb cotes més altes. Engloben el territori que va des de Serra Cavallera fins a la serra de Fontlletera, protegint bona part de les valls de Tegurà i d'Abella.

La subunitat és molt rica en valors culturals. En patrimoni històrico-artístic, a més d'anomenar els magnífics edificis o conjunts romànics de Llanars, Vilallonga, Tregurà i Abella, els nuclis rurals d'Espinalba o Feitús, l'antic nucli fortificat de la Roca, arraulit entorn del seu gran penyal, cal esmentar un gran nombre d'ermites i d'oratoris, molts d'ells encara ben conservats i utilitzats, així com d'un gran nombre de masos com el mas el Filabert, el castell de la Sala. Quan al patrimoni rural més lligat a les pràctiques agràries, destaquen els interessants paisatges agraris tradicionals, que s'estenen al repeu de serra Cavallera, per la banda d'Espinalba, amb feixes, i parcel·les de prats i conreus encerclats de murs de pedra, camins i corriols, amb trams empedrats, i cabanes de pedra esparses.

La subunitat també presenta importants valors de patrimoni cultural oral, basats en les llegendes, com la del Setge de la Roca i les truites, i d'altres elements simbòlics i/o intangibles, com són els diversos camins i indrets de reconeguda tradició popular i excursionista. Així, a banda del Balandrau i la collada Verda, cal esmentar els camí vell d'Abella, el d'Espinalba o el de Feitús.

L'excursionisme ha tingut un paper important per tota aquesta àrea tot i ser una zona de pas per aquells que desenvolupen aquesta activitat i això s'ha fet notar en el nucli de Camprodon i en especial a la zona del passeig de Maristany, d'una qualitat paisatgística excepcional, que va sorgir com a centre d'estiueig a darreries de segle XIX, que va acollir per un període breu la seu del Govern de la República i la residència del seu president, el Dr. Negrín.

IMPACTES I AMENACES

Aquesta subunitat es veu sotmesa a diversos tipus d'impactes i amenaces, entre les quals cal destacar en primer lloc, per la severitat i caràcter irreversible, l'ocupació i substitució de les millors planes agrícoles per zones residencials, industrials, esportives o d'equipaments, i en especial al sector entre Llanars i Camprodon, tot i que a Vilallonga de Ter, i a la banda de ponent de Llanars, aquest fenomen també s'està produint.

En segon lloc cal considerar l'impacte que causa la línia elèctrica de molt alta tensió que transcorre paral·lela al riu Ter, ja que junt a la carretera GIV-5264 i els desmunts associats la presència de diverses activitats extractives provoquen, en conjunt una degradació important de la qualitat d'aquest paisatge. Aquests impactes es veuen agreujats perquè es tracta d'una àrea amb un grau de visibilitat molt alt i per tant, molt vulnerable.

En tercer lloc, cal esmentar l'abandonament de les pastures i la conversió per successió vegetal, dels prats en zones de matollars, bàsicament boxedes i landes de bruguera, sobretot a la zona de Feitús, aspecte que suposa una important homogeneïtzació del paisatge i una pèrdua de qualitat estètica i també de biodiversitat.

Finalment, el fort impacte paisatgístic que suposen molts dels nous sectors urbans, que vulgaritzen l'entorn amb models i volumetries pròpies d'exemples de grans ciutats, amb textures, formes i materials sense cap continuïtat històrica, ni relació amb els models arquitectònics propis d'aquestes valls.

Vistes del nucli de Feitús

Vistes del nucli de Llanars i Vilallonga de Ter

Vistes de la vall de Feitús

Vistes del riu Ter al seu pas per la plana de Llanars

Oratori de Sant Isidre

Vistes de la vall d'Abella

CODI: 3.1

NOM: Vall de Molló - Camprodon

SUPERFÍCIE: 3155,95 ha

DESCRIPCIÓ PAISATGÍSTICA

Subunitat de paisatge que abasta la conca baixa del Ritort fins a l'aiguabarreig amb el riu Ter, la vall del Ritortell i la riera de Ginestosa, i queda perfectament delimitada per les serres que separen la conca del Ter de la del Ritort, i la del Ritort amb la conca del Fluvià.

Es caracteritza per incloure el nuclis urbans de Camprodon i Molló, així com veïnats i agregats rurals com el Riberal, Favars, Can Solà, Moixons i la Ginestosa (de població disseminada en masies i cases rurals), i també el pas fronterer de Coll d'Ares, que dona accés al territori francès.

Pel fet que conté la majoria de planes al·luvials, ocupades per closes de poc pendent, aquesta subunitat ha tingut més capacitat que altres d'acollir assentaments humans, mitjans i petits, que es troben repartits per tot el seu territori a més d'un poblament disseminat força important. Ara bé, és al sector on el fons de vall té més amplada que presenta un grau d'humanització més important, ja que a més de trobar-hi el nucli de Camprodon, aquesta àrea ha estat ocupada per diferents equipaments i altres zones urbanes, —sempre i encara en expansió —, a més de ser també la via principal de comunicació amb el Vallespir.

La part central de la subunitat es troba recoberta de boscos, bàsicament rouredes, pinedes de roig i en menor mesura fagedes, mentre que la resta de la subunitat té un recobriment important de matollars, sobretot al llarg de les carenes de Freixenet, i de prats, concentrats al llarg de les valls i a l'altiplà de Molló.

El seu gradient altitudinal va dels 1.000 als 1.600 m. d'altitud i no té gaires espais amb pendents superiors al 50%. Els forts pendents es concentren al vessant nord de Sant Antoni i a la бага del Puig del Ruc.

Com és propi dels Pirineus orientals, hi ha una extensió considerable de calmes culminants, com les de les carenes de l'Ascensió, la Serra de Nevà i el Pla Jugador (entre la Roca de l'Àguila i la Quera del Boc). També hi ha prats de gran interès paisatgístic al llarg dels cursos fluvials del Ritort i el Ritortell. Les planes situades en replans a mitja muntanya són força abundants i destaquen les de la serra de Nevà i a la zona entre Favars, Molló i Freixenet.

Pel que fa a la visibilitat, l'àrea presenta una vulnerabilitat alta ja que es tracta d'una zona altament visible des de la carretera C-38, sobretot a la part alta quan s'eixampla la vall, que permet la seva visió des de dins de la mateixa, i alhora des dels diferents miradors i nuclis urbans presents. Per tant, aquesta subunitat juntament amb la zona d'Abella, Espinalba i Tegurà, són les zones visualment més fràgils de totes les valls de Camprodon.

FACTORS I DINÀMIQUES DE PAISATGE:

Aquesta subunitat es una de les que té els seus paisatges sotmesos a més dinàmiques. Destaquen pel seu impacte visual les relacionades amb el procés urbanitzador, com és l'ocupació de les planes al·luvials i l'altiplà de Molló, amb les transformacions associades als continuats creixements urbanístics discordants i poc integrats amb l'entorn geogràfic i volumètric arquitectònic històric. En segon lloc, el procés d'abandó de l'activitat agrària i silvícola icomporta una expansió de les formacions colonitzadores secundàries (matollars, bosquines, etc) i per tant una certa homogeneïtzació del paisatge, pèrdua de diversitat i encís.

VALORS NATURALS I CULTURALS

Acull una gran diversitat de valors naturals alguns dels quals podem considerar de gran interès. com a elements molt interessants. A nivell geològic sobresurt la zona d'interès geològic dels “Esbaldregalls estratificats de Coll d'Ares” i les coves del Borrasser, a la zona del Riberal. Els valors forestals es concentren a les fagedes de la serra de Sevà, la joia de la roureda de fulla gran de can Pascal —que guarda exemplars de més de 200 anys — i les vernedes disposades al llarg dels diversos cursos fluvials i en especial del Ritort, a més del conjunt de prats i pastures seminaturals situades a la zona entre Molló i Freixenet, d'una gran encís atesa la gran diversitat florística. La varietat d'espècies de flora i fauna és notables; i, al mateix temps, forma part del connector ecològic situat entre els Espais d'interès natural de l'Alta Garrotxa i de la Capçalera del Ter i del Freser.

Referent al tema de riscos naturals com ara les esllavissades, cal també explicar l'important valor que presenten els boscos del sector nord del vessant de la muntanya de St. Antoni ja que es van plantar a l'època de la dictadura de Primo de Ribera amb la finalitat de protegir part meridional del nucli de Camprodon dels problemes d'inestabilitat que l'arribaven a afectar. Altres boscos amb important valor com a protecció són els que hi ha a l'obac del Puig del Ruc, que també protegeixen el fons de vall i la població associada, i la carretera C-38 i el bosc de ribera del Ritort que ajuda a laminar i a frenar les revingudes.

Hores d'ara es tracta d'una àrea fronterera i com a terra de pas presenta importants valors culturals. Entre els arquitectònics cal esmentar tots els conjunts romànics presents i en especial l'església de Santa Cecília de Molló, el monestir de St. Pere de Camprodon i el pont Nou (declarats monuments històrico-artístics) o el pont del Riberal, a més d'altres edificacions religioses com l'oratori de Sant Pere, les ermites de St Pere, St. Joan, St. Bernabé i Sta. Magdalena, i edificacions d'interès arquitectònic que correspon al important poblament disseminat. Altres valors arquitectònics el conformen els petits nuclis rurals disseminats, com per exemple Freixenet o Favars, els quals presenten una orgànica i encertada consolidació històrica-constructiva amb l'entorn, i la zona del Riberal, la qual concentrava un bon nombre de molins (Can Fumat, Can Coronel,...) per abastir de llum el poble de Molló.

Aquesta subunitat presenta alhora altres valors cultural intangibles, vinculats a llegendes, com la de Sant Patllari, i una densa xarxa de camins i indrets de reconeguda tradició i amb un important llegat històric i cultural, com el pas fronterer del coll d'Ares, el camí de Sant Antoni o, ara, el pas del sender de Gran Recorregut. Això, a banda dels camins fronterers utilitzats pel contraban i els que comunicaven els diferents veïnats i agregats rurals.

Cal recordar en aquest sentit que tot i que no presenta cotes importants per a l'excursionisme propi d'aquestes contrades, la subunitat engloba muntanyes amb un forta càrrega identitària i emocional local, com són Sant Antoni, l'Ascensió, Montfalgars o el Puig de Sant Joan. Des del darrer terç del segle XIX, l'excursionisme, recolzat en l'estiueig i a l'inrevès, ha tingut un paper social i cultural important per tota aquesta zona, en especial pel nucli de Camprodon, on el turisme vinculat a aquest tipus d'oci, ha tingut un paper ben important.

Un altre valor que presenta aquesta subunitat és la varietat cromàtica i l'important capacitat de canviar d'aspecte durant l'any, degut en part a l'important recobriment forestals i a la varietat del mosaic forestal. A la primavera i la tardor, els colors daurats refulgents de les tremoledes i els bedollars destaquen esplèndidament enmig dels verds de les pinedes, els rogencs de les fagedes o els ocres de les rouredes i freixenedes.

IMPACTES I AMENACES

Aquesta subunitat està sotmesa a diversos tipus d'impactes i amenaces, entre els que cal destacar, en primer lloc, l'ocupació de les planes per zones residencials, industrials, esportives o per equipaments, tal i com existeix i es proposa en el municipi de Camprodon o en el nou planejament urbanístic de Molló, que preveu ocupar una superfície desproporcionadament gran de les planes agrícoles que resten al nord i al sud del nucli urbà.

En segon lloc, cal considerar l'impacte paisatgístic i de contaminació electromagnètica que causa la línia elèctrica de molt alta tensió de coll d'Ares, la qual a banda d'esdevenir una estructura no gens integrada en el paisatge, solca una zona de paisatge de gran visibilitat.

En tercer lloc, cal considerar també l'impacte acumulatiu que suposa per el fons de vall la concentració d'usos humans i d'alteracions diverses, ja que a més de l'ocupació urbanística, l'estreta vall del Ritort es veu sotmesa a una important concentració d'activitats extractives, un càmping i diversos equipaments o instal·lacions dedicades a l'oci. A més, inclou un dels trams de carretera d'integració en el paisatge menys ben resolta, -el que va des del trencant amb la carretera GIV-5225 fins a Molló.

En quart lloc cal esmentar l'abandonament de les pastures i la conversió per successió vegetal, dels prats en matollars, bàsicament boixedes i landes de bruguerola, aspecte o les plantacions de pi negre arrencades en fileres a cota, que suposen una important homogeneïtzació del paisatge i una pèrdua en termes de qualitat de paisatge i de biodiversitat. Aquest fet es especialment greu a la zona de Freixenet, tot i que també es localitza a la zona del coll d'Ares.

Finalment, escau fer notar l'impacte arquitectònic i ambiental, degut a la proliferació de segones residències, edificacions de nova construcció que sovint segueixen arquitectures poc documentades històricament i se situen en llocs poc adequats. Entre aquests, cal esmentar com exemple la zona del Gassiot a Molló, format per cases aparellades i que respon bàsicament a segones o terceres ocupacions.

Vistes del nucli de Molló

Nucli i plans de Freixent

Passeig de Maristany a Camprodon

Plans al·luvials del voltant de Molló

Pont Nou de Camprodon

Pla del Ritort de la zona de la Ginestosa

Capçalera del Ritort

CODI: 3.2

SUPERFÍCIE:: 2.430,16

DESCRIPCIÓ PAISATGÍSTICA

Tot i no superar els 2.000 m d'altitud. El relleu d'aquesta subunitat es caracteritza per ser eminentment muntanyenc, amb un repertori de paisatges característics de les zones d'alta muntanya.

Bona part de la subunitat es presenta recoberta per prats montans, bosquines i matollars. Conjuntament amb la subunitat de la capçalera del Ter, conformen l'espai que acull els principals valors naturals de tot l'àmbit. Es tracta d'un ventall de paisatges molt poc humanitzats, on els únics nuclis de població són els petits veïnats d'Espinavell, Graells i de Fabert. La presència de cases aïllades és molt minsa. Les edificacions que dominen són cabanes d'ús ramader que indiquen, l'important tradició ramadera d'aquestes valls, des de temps prehistòrics, a banda d'alguns refugis de muntanya. En conseqüència, tampoc no té infraestructures viàries, sinó que la xarxa de carreteres principal hi acaba.

La subunitat es troba coronada per serres i muntanyes força emblemàtiques, com són l'Artiga del Rei, el Puig de la Clapa, el Puig Sec, el Puig dels Miquelets, el Puig Sistra o el Puig Moscós.

Com és típic d'aquesta zona dels Pirineus, destaca l'abundor i extensió important de calmes culminants, com les de la collada Verda, el Serrat de Sant Joan o el Serrat de la Perdiu a la zona de Mentet. La plana al·luvial més important per extensió és la que es troba al llarg del Ritort al sud del nucli d'Espinavell. Els replans a mitja muntanya únicament abunden al sector de ponent, a la zona de Graells amb els Plans de Graells, del Vellós i d'en Joan.

Fisiogràficament la subunitat és conformada per la capçalera del riu Ritort que engloba dues conques, d'una banda la que formen el conjunt de torrents que davallen del conjunt orogràfic format pel Costabona i el Puig de l'Artiga del Rei i de l'altra, la conca del torrent de Fabert, que recull l'escorrentia que davalla dels vessants del Puig de la Clapa i del Puig Sec.

Els paisatges vegetals dominants són els dels prats montans i les pastures seminaturals, tot i que les pinedes de pi negre amb neret ocupen bona part de la zona. Amb una distribució més escassa apareixen els paisatges dels prats de dall de la muntanya mitjana i dels matollars, formats bàsicament per landes de bruguera i en menor mesura per boixedes i ginebreds. A les parts baixes dels raiguers, samontans i fondals hi dominen les rouredes i les pinedes de roig. Aquestes darreres, han tingut una important expansió per a l'aprofitament fustaner.

D'extensió molt més reduïda, hi ha replantacions forestals de larix, sobretot a la zona de les Corbateres i antigues obres de restauració i repoblació forestal a la zona del torrent de la Cassasa per tal de controlar els enormes processos d'erosió (terralleres) que s'havien desencadenat a inicis del segle XX.

FACTORS I DINÀMIQUES DE PAISATGE:

Les principals dinàmiques dels paisatges d'aquesta subunitat són de successió ecològica natural, propiciada per l'abandó progressiu de les activitats tradicionals i en especial de la ramaderia i la silvicultura, que havien configurat els paisatges que dominaven dins a inicis dels anys 1960. Això aspecte que està ha comportat un gran augment de la superfície forestal – segurament la màxima dels darrers mil·lenni- i per tant una pèrdua dels paisatges agraris i dels mosaics agroforestals i agropecuaris, cosa que ha portat a una reducció de la varietat de paisatge d'aquesta zona.

VALORS NATURALS I CULTURALS

L'espai presenta un conjunt de valors naturals molt remarcables entre els quals cal esmentar tots aquells vinculats a la conservació de la fauna i de la flora, ja que abasta el límit de distribució nacional d'algunes espècies catalogades com a molt rares i fràgils, com per exemple el gall fer (*Tetrao urogallus*), el gat salvatge (*Felis silvestris*) o la tora blava (*Aconitum napellus*), a més d'un bon nombre d'hàbitats d'interès comunitari, en especial els lligats als ambients riberencs i als prats montans. A més, el conjunt de l'espai ha estat identificat com a part del connector ecològic que uneix els Espais d'interès natural de l'Alta Garrotxa i de la Capçalera del Ter i del Freser. També tenen especial valor els boscos de pi negre de la zona de la Corbatera, on degut a les pendents i al risc d'allaus desenvolupen una funció de protecció.

Tanmateix l'espai acull diversos valors culturals, doncs esdevé una zona amb un important llegat pastoral, sobretot equí i boví. És una àrea amb tradició excursionista consolidada, com ho demostra la presència de diversos refugis de muntanya i de cabanes, com per exemple el refugi de la Jaça de la Gresa, el refugi forestal de les Saleres de Cadreget, la cabana d'en Bragana, la cabana de Siern, entre altres. Un altre exemple de la rellevància d'aquesta activitat és l'actual promoció i disseny d'una important xarxa d'itineraris de muntanya.

Els nuclis rurals d'Espinavell i Fabert tenen el valor com a conjunts arquitectònic de mantenir els assentaments constructius històrics sense gairebé cap segona residència. Entre les edificacions singulars, destaca l'església de la Mare de Déu de les Neus d'Espinavell amb un magnífic arrebossat de façana.

Un dels principals atractius d'aquesta unitat rau en diversos aspectes del patrimoni cultural intangible, com és ara llegendes, com la de la Fembra Morta i també tots aquells camins i llocs de reconeguda tradició i amb un important llegat o pòsit històric i cultural. Entre aquests, cal esmentar el camí d'Espinavell a Fabert, el camí de Molló a Espinavell, els diversos camins ramaders que baixen de dalt del Costabona, la zona de Les Planes - indret situat al repeu d'Espinavell i on té lloc la popular Tria de Mulats-, els camins que s'utilitzaven per el contraban, o els colls de muntanya amb valors afegits, ja sigui per raons sentimentals, de punts de trobada o de contemplació i gaudi del paisatge, com el coll Pregon, la collada Verda o la collada Fonda

Un dels altres valors importants que presenta aquesta subunitat és la varietat cromàtica i l'important capacitat de canviar d'aspecte durant l'any, ja que és molt diferent el paisatge

d'hivern i nevat, al paisatge dels colors ocres de la tardor i a la vegada, al paisatge verd intens de la primavera i del desgel.

IMPACTES I AMENACES

L'espai presenta un bon estat de conservació i únicament té com a principal impacte, l'abandó del pasturatge i per tant també de tot el món cultural associat. Tanmateix, aquest fet suposa una homogeneïtzació de la vegetació i per tant una pèrdua en termes de biodiversitat i de varietat de paisatge. Així doncs, és força usual la presència de landes de bruguerola en indrets on fa relativament poc eren dominats per el pasturatge.

els nuclis rurals d'Espinavell i Fabert com a conjunts arquitectònics en general, amb el manteniment històric dels assentaments constructius i la no creació de gairebé cap segona residència, es detecta però la típica acció de maquillatge neo romàntica pròpia dels Pirineus catalans dels darrers anys a les edificacions que han canviat l'ús

Finalment cal constatar que bona part de les zones de pastura ocupades per matollars i landes de bruguerola són boscos de gestió pública, en aquest cas gestionats per la Generalitat.

Vistes del nucli de Fabert

Vistes del Costabona

Capçalera del Ritort

Vistes del nucli d'Espinavell

Puig de les Forques des de la frontera

Pas fronterer de Coll d'Ares

Vall de Sant Pau de Segúries

CODI: 2

SUPERFÍCIE: 2.624,02 ha

DESCRIPCIÓ PAISATGÍSTICA

Subunitat que correspon a l'entrada principal al territori de la Vall de Camprodon i com a tal desenvolupa la funció de portal de migdia. Es caracteritza per uns relleus modestos, amb alçàries que no arriben als 1.500 m. i és aquí on la vall del Ter ha desenvolupat terrasses de més entitat, aprofitades des d'antic per l'home, ja sigui per habitar-hi, com els nuclis de Sant Pau de Segúries, la Ral, a banda de l'ús agrícola pel fet que s'hi troben els millors sòls.

La subunitat es troba delimitada per dos rengles gairebé paral·lels d'eixos de muntanyes que venen conformats pel Puigsacreu i Capsacosta al sud, i l'eix que formen Serra Cavallera i la Muntanya de St. Antoni al nord. També abasta la zona de la collada del Burguerès i per tant la zona del veïnat i el disseminat que conforma Cavallera i la conca del torrent de la Molina.

L'espai aplega importants àrees planeres, que cobreixen el % de la seva superfície, un fet excepcional en aquesta zona de muntanya abrupte. Destaquen, per mida i extensió, les planes d'origen al·luvial que es troben a la vall del Ter, i també les de les zones de muntanya, ja sigui formant replans o calmes culminants, com les que es troben a la Serra del Pla de la Guaitada. La majoria de zones amb pendents fort (superiors al 50%) es localitzen a la zona de la Serra dels Pelats, Creixenturri i Sant Antoni.

La vegetació dominant ve conformada per la roureda i, en menor mesura, per la pineda de pi roig i la fageda. Els prats montans també hi són presents, sobretot als replans de Capsacosta i a la zona culminant del Serrat del Pla de la Guaitada. A la zona de Cavallera hi ha una important zona de matollars, principalment boixedes, fruit de l'abandó de l'activitat ramadera i del despoblament d'aquesta zona.

Tot i que l'àrea té una visibilitat intrínseca molt alta ja que es tracta d'un paisatge format majoritàriament per una vall relativament ampla, on la carretera principal (la C-38) discorre pel centre de la vall i paral·lela al riu Ter, en relació al conjunt de la vall de Camprodon la seva vulnerabilitat visual és baixa i les zones més visibles són els punts culminants de Serra Cavallera, Sant Antoni i Serra dels Pelats.

L'aprofitament dels recursos hídrics ha estat històricament un aspecte important per aquesta àrea i ha configurat uns paisatges fluvials molt antropitzats, amb nombroses rescloses, canals (coberts i descoberts) i centrals productores i transformadores d'energia elèctrica, a més de la colònia Estevenell lligada en el seu origen a la indústria tèxtil que funcionava amb energia hidràulica.

FACTORS I DINÀMIQUES DE PAISATGE:

Les principals dinàmiques en que es veu sotmès l'espai són varies i destaca bàsicament l'abandó de les activitats tradicionals i en especial del pasturatge i del dall, fruit de la dinàmica demogràfica pròpia de les zones de muntanya, fet que es tradueix en una pèrdua important d'espais oberts i de la biodiversitat. Una altra dinàmica que cal constatar però que sembla que es frenarà al municipi de St. Pau és la substitució de les planes agrícoles al·luvials per zones residencials, industrials, d'equipaments i altres construccions destinades a usos terciaris i de suport a l'activitat ramadera, aspecte altament preocupant des de la zona de la colònia Estevanell fins al pont de les Rocasses.

VALORS NATURALS I CULTURALS

L'espai presenta diversos valors naturals, entre els quals destaquen les planes al·luvials, una part de les quals ha estat inclosa dins de la Xarxa Natura 2000, i també bona part de les fagedes i dels prats culminants, que es troben dins d'un Espai d'interès natural o d'un bosc públic, gestionat per un ens local.

L'àrea també acull un bon nombre d'hàbitats d'interès comunitari. Les zones que voregen els cursos d'aigua són de màxim interès ja que posseeixen boscos de ribera constituïts per verns (*Alnus glutinosa*), freixes (*Fraxinus excelsior*), salzes (*Salix alba*), ... molt frondosos i de gran valor estètic i ecològic, que tenen una gran varietat de fauna i de flora associades.

El relleu i la geomorfologia han propiciat també la presència d'importants zones boscoses que desenvolupen la funció de protecció de vessants, sobretot a la zona de la Serra del Pla de la Guaitada i dels Pelats i del Puig Dot – els Castelletes. Al mateix temps cal parlar de la presència de diverses fonts i surgències d'aigua, sobretot a la zona de Cavallera lligades al curs del Ter i al voltant de St. Pau (com la Font Puda o la font de l'Arç), i de les coves presents a la zona del Sitjar.

D'altra banda, els valors culturals són també nombrosos i alguns tenen gran interès. Dins del patrimoni històric-arquitectònic cal esmentar: el pont de la Rovira, les esglésies del Remei, de Santa Maria de Gràcia de la Ral i de Sant Miquel de Cavallera, la via romana que cobria el trajecte Luncaria-Besalú-Vall de Bianya- Coll d'Ares i que evidencia que els vestigis que es conserven prop de de Sant Pau de Segúries es remunten ja a aquesta època, les ruïnes del Castell de Creixenturri i la torre de Cavallera (els quals serviren per defensar el pas de les Rocasses de la invasió sarraïna), a banda també d'un gran nombre de masos importants com la Rovira, Can Falguera, Can Pairó o Cal Mariner.

A més, hi trobem importants valors culturals intangibles com la molt coneguda llegenda de Cal Mariner (versió catalanitzada d'un conegut passatge de l'Odissea d'Homer), o aquelles que es troben vinculades a indrets emblemàtics i populars, com el coll Pregon, la zona de la Font de la Puda, o el sender de gran recorregut.

Finalment, cal esmentar els valors estètics, especialment la varietat cromàtica que canvia al ritme de les estacions amb dos períodes de màxima riquesa, que són la primavera i la tardor, amb uns esplèndids contrastos entre els colors ocres, daurats i rogencs dels caducifolis i el verds dels perennifolis.

IMPACTES I AMENACES

La integritat i qualitat dels paisatges d'aquesta subunitat han rebut diversos impactes, entre els quals cal remarcar aquells que afecten directament el riu Ter i les seves ribes, ja que constitueixen un dels principals valors de l'espai, com les diverses activitats extractives que es troben al llarg de la seva llera, la línia elèctrica de 40 kw que es troba tot resseguin-te'l i el conjunt d'impactes paisatgístics directes i indirectes sobre la qualitat estètica del paisatge i la funcionalitat ecològica que suposen les múltiples rescloses, derivacions de cabals (que arriben a assecar trams del riu moltes èpoques de l'any) i estacions transformadores d'energia elèctrica ubicades en aquest tram del riu Ter.

Un altre tipus d'impactes són els associats a la línia elèctrica de molta alta tensió del Coll d'Ares, així com també l'ocupació de les planes per polígons industrials poc integrats en el paisatge, tant pel fa al volum, els materials, els colors o el tractament de vegetació del seu voltant així com la presència del càmping Vall de Camprodon i de dues torres de telecomunicació.

Entre les principals amenaces cal esmentar, la possibilitat de transformar les planes que se situen entre la colònia Estevenell i el Pont de les Rocasses, doncs es troben classificades segons el planejament de Camprodon com d'urbanitzables amb ús industrial i hotel·ler.

Una segona categoria d'amenaces és el perill de pèrdua dels paisatges de pastures de la zona de Cavallera com també de bona part del patrimoni associat pastoral vinculada a aquest veïnat.

Paisatge agropecuari a Cal Mariner

Eix principal de la vall amb el pic de Costabona al fons

Pla de Sant Pau de Segúries

Plana de la Ral

Vistes de la colònia Estevenell

Vistes del riu Ter

MAPA BOSCOS PROTECTORS

Font:

Elaboració pròpia a partir de la cartografia hàbitats del Departament de Medi Ambient i Habitatge (mapa 9) i el mapa de pendents (mapa 5).

Data:

El mapa de pendents s’ha realitzat a partir de les corbes de nivell equidistants cada 10 m. dels mapes topogràfics 1:5000 V2 de l’Institut Cartogràfic de Catalunya, elaborats a partir de l’any 1999 i el mapa d’hàbitats s’ha elaborat el 1999 a partir dels ortofotomapes 1:25.000 de l’any 1997 i actualitzat el 2003.

Escala i resolució

El mapa de pendents correspon a un mapa raster amb una resolució del píxel de 10 x 10 m i la cartografia hàbitats està realitzada a una escala 1:25.000.

Elaboració

La informació s’ha elaborat a partir de la intersecció entre el mapa d’hàbitats, classificant únicament les zones recobertes de bosc i el mapa de pendents, i en concret les que presenten un percentatge major al 50%, ja que a partir d’aquí es considera que són vessants inestables, o si més no, amb sòls molt propensos a l’erosió.

Interpretació

Els boscos protectors representen el 13% de la superfície de tota la Mancomunitat i engloben un xic més de la tercera part (el 35,64%) de la superfície ocupada per boscos. Segons el tipus de bosc aquests presenten la següent distribució.

Percentatge de tipus de bosc protector

Tipus de bosc	Percentatge
Boscos aciculifolis	49,54
Boscos caducifolis, planifolis	49,46
Boscos i bosquines de ribera o de llocs molt humits	0,06
Boscos mixts de caducifolis i coníferes	0,96

Destaca el fet que els boscos de coníferes i de caducifolis representen la major part dels boscos protectors de vessants i no s’ha detectat cap bosc d’escleròfil·les que desenvolupi aquesta funció. I també el fet que la major part dels boscos de gestió pública són protectors.

Percentatge de superfície de boscos protectors per unitats i subunitats

Unitats	% de recobriment de la subunitat/unitat	% total de la superfície de gestió pública
Vall de St. Pau	11,95	9,59
Alta Garrotxa	13,36	5,19
Vall del Catllar	24,12	49,06
Vall de Tregurà -Llanars	8,99	20,19
Capçalera Ritort	10,65	8,93
Vall de Molló - Camprodon	7,16	6,91
Capçalera del Ter i del Ritort	14,04	84,10

Oportunitats i reptes

La funció dels boscos protectors no sols és la de protegir paisatges forestals sinó que, per la seva situació especial, salvaguarden nuclis, instal·lacions, i infraestructures, en protegir la integritat i l’estabilitat dels vessant.

El repte que té, doncs, la planificació i la gestió forestal d’aquest boscos tan útils, és el d’aplicar el principi de precaució amb tota responsabilitat. I en cas de dubte, no actuar. I els reptes dels plans urbanístics i d’infraestructures és estalviar-los d’impactes que els puguin desestabilitzar. L’estabilitat d’aquest boscos demana el manteniment d’una estructura equilibrada, amb arbres de totes les edats, i la tancada perimetral, a fi de no permetre el bestiar de pastura.

Boscos protectors dels vessants de la capçalera del Ter

Mostres de l’erosió de vessants un cop s’han eliminat els boscos protectors

MAPA DE CARENES I XARXES FLUVIALS

Font:

Les carenes s'han extret del model digital realitzat a partir de les corbes de nivell equidistants cada 10 m. dels mapes topogràfics 1:5000 V2 de l'Institut Cartogràfic de Catalunya i la xarxa fluvial pertany a la sèrie de mapes topogràfics 1:10.000 del mateix organisme.

Data:

Els mapes topogràfics 1:5000 V2 i 1:10.000 de l'Institut Cartogràfic de Catalunya han estat elaborats a partir de l'any 1999.

Escala i resolució

El model digital d'elevacions correspon a un mapa raster amb una resolució del píxel de 10 x 10 m. La xarxa fluvial ha estat realitzat a partir de la base topogràfica 1:10.000.

Elaboració

Les carenes s'han digitalitzat sobre el model digital del terreny i per a la seva identificació, s'ha considerat les que es troben per damunt de 2.000 m. La xarxa fluvial s'ha extret directament de la base topogràfica.

Interpretació:

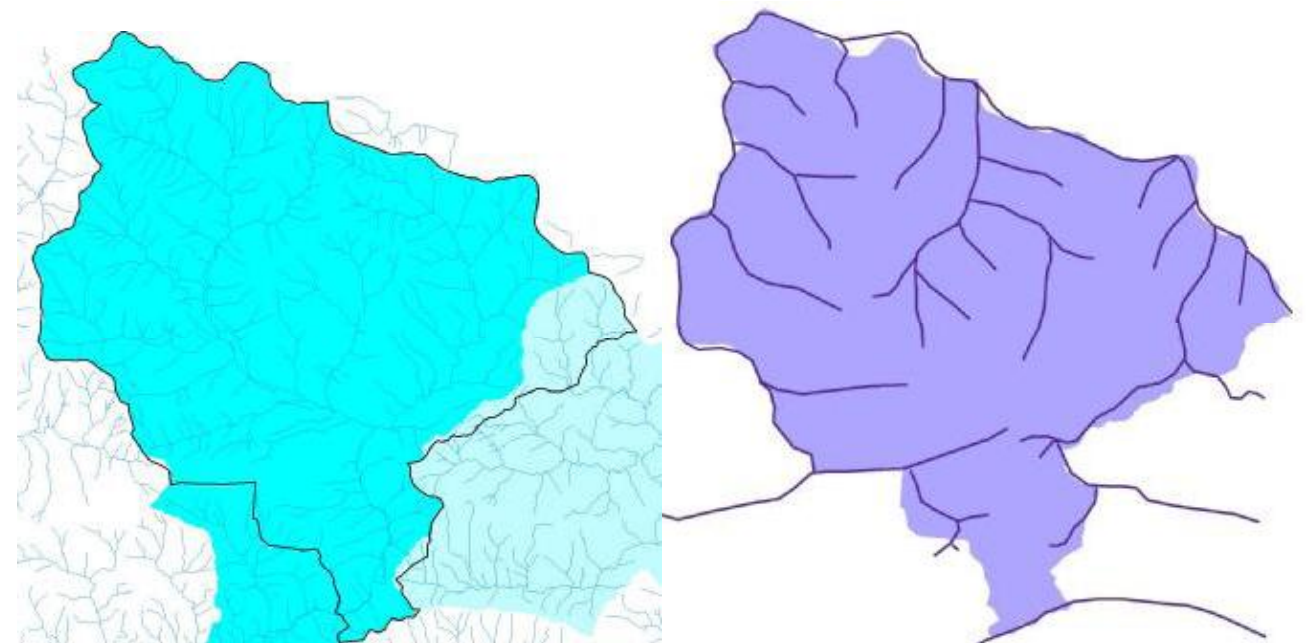
La distribució de carenes i cursos fluvials mostra tres grans sectors hidrogràfics que conformen, de nord a sud, aquest el territori. El sector septentrional recull alhora les aigües de tres valls: la capçalera del Ter, la vall de Feitús i la capçalera del Ritort, les quals conflueixen en un sol curs a Camprodon. El sector central presenta un aflorament de serralada est a oest només tallat per un estret congost, el pont de les Rocasses, per on hi llisca el riu. A la part meridional les aigües vindran cenyides per una única vall nord-sud que, a l'alçada de Sant Pau, són dirigides cap a ponent.

L'anàlisi de les conques hidrogràfiques mostra que l'àmbit d'estudi queda quasi tot ell comprès dins de la capçalera de la conca del riu Ter, que es ramifica en diverses valls, de les quals les més importants formen la capçalera del Ter, la capçalera del Ritort i la vall de Feitús. La confluència del Ter i Ritort a Camprodon dona una centralitat orogràfica indiscutible a la capital de la Mancomunitat. Al sud de Camprodon, el congost del pont de la Rocassa separa l'àmbit en dos sectors ben definits. Al sud, la vall del Ter manté un tram la direcció nord-sud, però a l'alçada de Sant Pau de Segúries inflexiona bruscament cap a l'oest, donat orientació est-oest a la vall principal fins les proximitats de Ripoll. D'altra banda, una petita part de l'extrem oriental de l'àmbit pertany a la conca hidrogràfica del Fluvià.

Oportunitats i reptes

L'estructura orogràfica d'aquestes valls, amb característiques tan marcades, fa que cadascuna tingui una personalitat pròpia. Els desnivell, pendents, usos del sòl, orientacions,

poblament, etc. difereixen força d'una a l'altra, com mostren altres anàlisis. Això pot dificultar trobar constants generals paisatgístiques, compartides, i suggereix la necessitat de cercar criteris adaptats a cadascuna d'elles.

Xarxa hidrogràfica

Carenes

Riu Ter

Carena de Siern

MAPA DE CONNECTIVITAT ECOLÒGICA

Font:

Elaboració a partir de la proposta de Delimitació, planificació i gestió d'un Parc Natural a les Capçaleres del Ter i del Freser (Ripollès) per encàrrec del Consell Comarcal del Ripollès i en concret del mapa d'àrees d'influència del Parc Natural.

Data:

La cartografia de les àrees d'influència del Parc Natural a les Capçaleres del Ter i del Freser (Ripollès) és del febrer del 2006

Escala i resolució

La proposta de límit dels àmbits de més interès per a la connectivitat ecològica ha estat realitzada a partir del Mapa Proposta de Parc Natural de les Capçaleres del Ter i de Freser a escala 1:60.000, elaborada per al Consell Comarcal del Ripollès.

Elaboració

La informació s'ha elaborat mitjançant l'aplicació de MapScan i la seva digitalització i georeferenciació sobre pantalla.

Interpretació:

Degut al bon estat de conservació de la matriu natural que conforma aquest territori la permeabilitat general dels ecosistemes terrestres és bona, motiu pel qual bona part de l'àrea forma part del connector ecològic entre els diferents espais inclosos al PEIN i a la Xarxa Natura 2000 que es troben a l'àmbit o al seu entorn. Això no obstant, la tendència a la coalescència que tenen els creixements urbanístics, equipaments i infraestructures, tendeix a crear barreres en els fons de valls. La fragmentació dels ecosistemes fluvials, en canvi, és més acusada, tal com mostra el mapa 29. La superfície inclosa a l'àrea identificada com a més valor per a la connectivitat ecològica representa el 50,18% del territori conjunt de la Mancomunitat i per unitats i subunitats de paisatge i la seva distribució és la següent:

Percentatge de distribució de la superfície d'interès per a la connectivitat ecològica

Unitats/Subunitats	Percentatge
Vall de Tregurà-Llanars	45,10
Vall de St. Pau	0,00
Alta Garrotxa	9,18
Capçalera del Ritort	16,64
Capçalera del Ter	18,32
Vall de Molló-Camprodon	10,76
Capçalera del Ter i del Ritort	90,82

Percentatge de superfície de cada unitat i subunitat inclosa dins la zona d'interès per a la connectivitat ecològica

Unitats/Subunitats	Percentatge
Vall de Tregurà-Llanars.	72,38
Vall de St. Pau	0,00
Alta Garrotxa	85,08
Capçalera del Ritort	80,62
Capçalera del Ter	32,46
Vall de Molló-Camprodon	40,15
Capçalera del Ter i del Ritort	54,65

Reptes i oportunitats

El principal repte és mantenir els separadors entre els nuclis permeables, i evitar, tant com sigui possible, l'efecte barrera de les infraestructures que els connecten.

L'espai d'interès natural de l'Alta Garrotxa i el Parc Natural de les Capçaleres de Ter i el Freser es connecten per dos indrets principals: entre Sant Pau i Camprodon per les planes de la Ral, bona part de les quals forma part de la Xarxa Natura 2000, i pel carenam fronterer, entre el mateix Espai d'interès natural a la zona que toca al Vallespir.

El fet de trobar-se dins de l'àmbit del gran connector de muntanya internacional del Cantàbric als Alps, passant pels Pirineus, suposa una oportunitat a escala internacional. D'altra banda, el futur Pla territorial sectorial de connectivitat ecològica de Catalunya pot suposar també altres oportunitats d'emprendre accions de restauració de la connectivtat ecològica.

Isards (Rupicapra rupicapra)

Porc senglar (Sus scrofa)

MAPA FORESTS DE GESTIÓ PÚBLICA

Font:
Elaboració pròpia a partir de la cartografia de Forests gestionades pel Departament de Medi Ambient Departament de Medi Ambient i Habitatge.

Data:
La cartografia no té una data d'origen concreta i s'ha utilitzat la darrera versió, la qual és del dia 30 de juny de 2006.

Escala i resolució
La cartografia ha estat realitzada sobre el Mapa topogràfic 1:50.000 de l'ICC, tot i que en algun cas el límit s'ha realitzat sobre la cartografia 1:5.000 de l'ICC.

Elaboració
La delimitació del polígon s'ha realitzat digitalitzant sobre pantalla les àrees contemplades en els expedients de declaracions d'utilitat pública si és el cas; a partir dels plànols existents en els expedients de resolució de convenis/consorcis; o a partir d'informació recollida dels expedients d'ICONA en la resta de casos.

Interpretació:
Els forests de gestió pública representen el 38,16% de l'àmbit territorial de la Mancomunitat. La seva gestió es reparteix entre el 63,3% per la Generalitat, el 34,9% per Entitats locals i el 1,8% per mitjà de Convenis o Consorcis. Aquests forest engloben diferents tipus d'hàbitats, tal com mostra la taula següent, entre els quals destaca el fet que menys de la meitat (40%) corresponen a masses arbrades, mentre que la proporció de prats, bosquines i matollars és superior.

Composició dels forests de gestió pública per hàbitats

Tipus d'hàbitat	Percentatge
Bosc aciculifolis	34,46
Bosc caducifolis, planifolis	6,10
Bosc esclerofil·les	0,02
Bosc i bosquina de ribera o de llocs molt humits	0,03
Bosc mixt de caducifolis i coníferes	0,32
Bosquina i matollar de muntanya i de llocs frescos	18,37
Ciutats, pobles i àrees industrials	0,49
Conreus llenyosos i plantacions d'arbres	0,67
Prats (i comunitats afins) d'alta muntanya	23,74

Prats acidòfils secs	5,31
Prats de dall i pastures grasses	0,06
Prats, basòfils, secs, de terra baixa i de la muntanya mitja	4,42
Roques no litorals	1,31
Tarteres	4,70

Distribució de les forest de gestió pública per unitats i subunitats

Unitats	% de recobriment de la subunitat/unitat	% total de la superfície de gestió pública
Vall de St. Pau	8,72	2,55
Alta Garrotxa	4,40	0,64
Capçalera del Ter	72,40	53,75
Vall de Tregurà - Llanars	35,39	28,99
Capçalera Ritort	40,86	11,09
Vall de Molló - Camprodon	8,42	21,97
Capçalera del Ter i del Ritort	44,29	96,80

Avetosa de la muntanya de St, Miquel

Forest de la Muntanya de Molló

Reptes i Oportunitats

La considerable extensió de forests de gestió pública és un repte per totes les administracions responsables. La seva planificació i gestió haurien de ser modèliques i constituir exemples de bones pràctiques per a les forests privades, cosa que no sempre és el cas. El desenvolupament del Pla general de política forestal 2007-2017 pot obrir noves oportunitats per recuperar pastures –més atractives i productives- en àrees ocupades per landes i matollars o fer repoblacions amb espècies arbòries autòctones adequades als indrets adients.

MAPA DE ZONES DINÀMIQUES DELS PAISATGES

Font:
Elaboració a partir del mapa de la cartografia hàbitats del Departament de Medi Ambient i Habitatge i el mapa de les zones potencialment inundables del plànol de Delimitació de zones inundables per a la redacció de l'INUNCAT elaborat per l'Agència Catalana de l'Aigua

Dates:
Les dades corresponen a la cartografia hàbitats, la qual es va elaborar el 1999 a partir dels ortofotomapes 1:25.000 de l'any 1997 i actualitzat el 2003, i el mapa de les zones inundables que és del maig de 2001

Escala i resolució
La cartografia hàbitats està realitzada a una escala 1:25.000 i el mapa de risc d'inundació és a escala 1:50.000.

Elaboració
Per determinar les zones més dinàmiques s'ha utilitzat d'una banda la cartografia hàbitats i en concret la categoria de matollars (tant com a primer hàbitat com a segon i tercer) per determinar les zones de successió ecològica en zones de prats i conreus, i de l'altra, els trams fluvials sense cobertura de vegetació de ribera i sotmeses al risc de patir avingudes.

Interpretació:
Les zones dinàmiques vinculades a la transformació de paisatges d'espais oberts representen el 25,78% de la superfície total de l'àmbit territorial i les zones dinàmiques vinculades a paisatges en transformació degut a la dinàmica dels cursos fluvials un 0,5%. Aquestes últimes representen també el 27,69% del total de les zones potencialment inundables.

Percentatge de zones fluvials dinàmiques pròpies dels cursos per unitats i subunitats

Unitats/Subunitats	% sobre el total de les zones inundables	% sobre el total de les zones fluvials de cada unitat i subunitat
Vall de Tregurà – Llanars	49,36	80,0
Vall de St. Pau	22,45	100,0
Alta Garrotxa	0,00	0,0
Capçalera del Ritort	0,00	0,0
Capçalera del Ter	13,60	39,0
Vall de Molló – Camprodon	14,59	75,7
Capçalera del Ter i del Ritort	77,55	66,9

Distribució de les zones dinàmiques que fan referència a la pèrdua d'espais oberts per unitats i subunitats

Unitats/Subunitats	% sobre el total de la superfície de nova colonització	% sobre el total de la superfície de cada unitat/subunitat
Vall de Tregurà-Llanars	41,07	34,13
Vall de St. Pau	2,01	4,68
Alta Garrotxa	5,40	25,95
Capçalera del Ritort	16,95	42,52
Capçalera del Ter	17,77	16,30
Vall de Molló-Camprodon	16,80	32,44
Capçalera del Ter i del Ritort	92,58	28,84

Les dinàmiques naturals del paisatge són importants, i afecten una considerable extensió dels paisatges de l'àmbit. Les més visibles són les relacionades amb els cursos hídrics, que durant les revingudes experimenten canvis molt grans: desaparició de trams de la vegetació de ribera (sigui forestal o no) , erosió i enrossegament de marges, mobilització de còdols i blocs, etc.

Les altres dinàmiques de successió espontània en conreus i prats abandonat es poden classificar en dos grups: les que evolucionen cap a bosquines i formacions forestals arbrades, i les que queden estancades en landes de bruguerola i matollars de boix. Les primeres son percebudes com transformacions positives, mentre que les segones representen un empobriment, tant des del punt de vista paisatgístic, com estètic, ecològic i productiu.

Oportunitats i reptes:

Les dinàmiques dels paisatges esmentades crea oportunitats per a nombroses espècies pioneres, i també comporta oportunitats per a orientar la successió, mitjançant intervencions adequades. Un dels reptes és evitar l'entrada d'espècies invasores exòtiques, especialment en els trams hídrics propers a carreteres. L'altre es trobar la forma de promoure una política ramadera que permeti recuperar pastures i evitar l'expansió de landes i matollars de poc interès, tal com s'ha fet en diversos parcs naturals francesos de catacterístiques paisatgístqies similars.

Vessants colonitzats per landes de bruguera i pastura recentment abandonada i recoberta de falguers

Vistes d'una avinguda fluvial al riu Ter al seu pas per la plana de Llanars

Vistes d'una avinguda fluvial al riu Ter al seu pas per la plana de Llanars

MAPA ESPAIS NATURALS PROTEGITS I ARBRES MONUMENTALS

Font:

Elaboració a partir de la cartografia del Departament de Medi Ambient i Habitatge referent als espais que formen part de la Xarxa Natura 2000, al Pla d’Espais d’Interès Natural i a l’Inventari de Zones humides de Catalunya, i també de la proposta de Delimitació, planificació i gestió d’un Parc Natural a les Capçaleres del Ter i del Freser (Ripollès) per encàrrec del Consell Comarcal del Ripollès.

Data:

La cartografia de la proposta de delimitació, planificació i gestió d’un Parc Natural a les Capçaleres del Ter i del Freser (Ripollès) és del febrer del 2006; la que fa referència als espais del PEIN és creada el gener de 1994 i actualitzada el 21 de setembre de 2006; la que delimita els espais de la Xarxa Natura 2000 és del 29 de setembre de 2006; l’inventari de zones humides és del dia 15 de març de 2001.

Escala i resolució

La proposta de límit del Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser ha estat realitzada a partir del Mapa Proposta de Parc Natural de les Capçaleres del Ter i de Freser presentat a escala 1:50.000; la capa d’arbres monumentals ha estat realitzat a partir del Mapa d’espècies i altres elements d’especial interès presentat a escala 1:50.000; la capa dels espais del PEIN s’ha realitzat a escala 1:25.000 i s’ha integrat amb la BCN 1:50.000 de l’ICC; i la capa dels espais de la Xarxa Natura 2000 i de l’inventari de zones humides s’han transcrit damunt del mapa 1:50.000 del topogràfic de l’ICC.

Elaboració

La informació s’ha elaborat, en alguns casos, a partir de la importació directa de les dades digitals de la web del Departament de Medi Ambient i Habitatge, i en d’altres mitjançant l’aplicació de MapScan i la seva digitalització i georeferenciació sobre pantalla.

Interpretació:

La proporció d’espais naturals protegits actuals és relativament baixa en relació amb els valors naturals de l’àmbit, tot i que podria augmentar si prosperés la proposta de Parc natural que promou el Consell Comarcal del Ripollès. La proporció de superfície de l’àmbit estudiat que es troba inclosa en el sistema d’espais naturals protegits de Catalunya equival a un 0,71 del total de la superfície inclosa al sistema d’espais protegits i un 1,96% del total de l’àmbit. Actualment no hi ha cap espai d’especial protecció, tot i que el PEIN preveu que l’EIN de les Capçaleres del Ter i Freser sigui Parc Nacional.

Percentatge de recobriment de superfície per a cada tipus d’àrea de protecció

Tipus de protecció	% de l'àmbit	% de protecció
Espais inclosos al PEIN	19,96	25,92
Espais inclosos a la Xarxa Natura 2000	20,65	26,81
Proposta de Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser	36,41	47,27

Distribució percentual del tipus de protecció legal, segons unitats i subunitats de paisatge.

Unitats/Subunitats	Espais inclosos al PEIN	Espais inclosos a la Xarxa Natura 2000	Espais inclosos a l’Inventari de Zones Humides	Proposta de Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser
Vall de Tregurà-Llanars	8,04	7,85	0	18,80
Vall de St. Pau	1,65	4,72	100	0,00
Alta Garrotxa	0,02	0,64	0	0,00
Capçalera del Ritort	0,04	0,07	0	18,04
Capçalera del Ter	90,25	86,29	0	63,16
Vall de Molló-Camprodon	0,00	0,43	0	0,00
Capçalera del Ter i del Ritort	98,33	94,64	0	100,00

Oportunitats i Reptes

Existeixen diverses oportunitats per crear nous espais naturals protegits i poder-se beneficiar dels ajuts que comporten. La més important, sens dubte, és la proposta de Parc Natural promoguda pel Consell Comarcal del Ripollès. Ara bé, existeixen diverses clapes de boscos madurs, com l’obaga de Carboners, que no disposen encara de cap protecció legal encara, malgrat el seu excepcional valor botànic, faunístic i paisatgístic. I és que encara manca una cartografia de boscos madurs i semimadurs. Finalment, els grans arbres monumentals són una raresa que dóna molta qualitat al paisatge, motiu pel qual mereixen protecció i revitalització. Els reptes plantejats són els de tirar endavant aquestes figures de protecció de forma participativa i amb ple suport de la població local.

MAPA PRINCIPALS ÀREES D'INTERÈS PER A LA FAUNA

Font:

Elaboració a partir de la proposta de Delimitació, planificació i gestió d'un Parc Natural a les Capçaleres del Ter i del Freser per encàrrec del Consell Comarcal del Ripollès.

Data:

Cartografia elaborada durant el febrer del 2006.

Escala i resolució

El mapa ha estat realitzat a partir de diversos mapes de distribució d'espècies i altres elements d'especial interès presentat a escala 1:100.000.

Elaboració

La informació s'ha elaborat a partir de l'aplicació de MapScan i la seva digitalització i georeferenciació sobre pantalla.

Interpretació:

Perdiu blanca

Marmota

Isard

Gall fer

Trencalòs

Musol pirinenc

La informació que aporta aquest mapa és parcial, atès que només inclou aquella que s'ha pogut disposar. Hi ha altres grups faunístics importants, legalment protegits, com els quiròpters i molts d'invertebrats, dels quals no es disposa d'informació. Cal entendre que més enllà de les àrees que s'identifiquen com de valor faunístic n'hi poden haver d'altres que també en tenen, degut a errors d'omissió esmentats.

La tercera part de l'àmbit analitzat es troba dins de la Reserva nacional de Caça, establerta per a la protecció i gestió de l'isard. Més del 80% dels cursos hídrics es troben dins de zona de Reserva genètica de truites, per protegir la truita autòctona. Les àrees de més interès per a la nidificació de diverses espècies de rapinyaires, i altres espècies d'avifauna protegides com el gall salvatge, el mussol pirinenc i la perdiu blanca, cobreixen el 15% de l'espai.

Distribució de les àrees de més valor faunístic en les subunitats de paisatge definides.

Unitats/Subunitats	Àrea de protecció del trencalòs	Àrea de nidificació del gall salvatge, el mussol pirinenc, la perdiu blanca i altres rapinyaires	Reserva genètica de truites	Reserva Nacional de Caça
Vall de Tregurà - Llanars.	31,27	5,98	37,37	26,77
Vall de St. Pau	11,19	0,00	0,02	0,00
Alta Garrotxa	10,36	0,00	12,39	0,04
Capçalera del Ritort	28,34	94,02	33,93	73,19
Capçalera del Ter	13,46	0,00	16,08	0,00
Vall de Molló - Camprodon	5,41	0,00	0,21	0,00
Capçalera del Ter i del Ritort	83,42	99,77	100,00	100,00

Reptes i Oportunitats

Els reptes de conservació de la fauna protegida estan directament relacionats amb els reptes de la conservació dels hàbitats dels quals depenen, que estan pas vinculats a diverses polítiques sectorials. Els requisits són sempre específics. Entre els més remarcables es compten: la protecció dels boscos madurs o vells que resten, la conservació i recuperació dels espais oberts, la recuperació de la ramaderia extensiva, i també l'adopció de passos per a la fauna terrestre situats estratègicament en els trams de carretera, que contrarestin l'efecte barrera causat pels creixements urbans i d'infraestructures que s'estenen pels fons de les valls. Una de les oportunitats més important és l'establiment del Parc natural, amb les seves àrees d'influència faunística.

MAPA FISIAGRÀFIC

Font:

Elaboració a partir del mapa 1:50.000 de l'Institut Cartogràfic de Catalunya de l'any 2003, la divisió administrativa municipal i el límit de l'espai de l'Alta Garrotxa, inclòs en el sistema d'espais naturals protegits de Catalunya que defineix el Pla d'espais d'interès natural (PEIN).

Dates:

La versió digital del mapa topogràfic és de l'any 2003, la versió del mapa de la divisió administrativa municipal és de l'any 1995 i el límit de l'espai del PEIN de l'Alta Garrotxa és del dia 21 de setembre de 2006.

Escala i resolució

El mapa topogràfic correspon a un mapa raster amb una resolució del píxel de 5 x 5 m; la base administrativa municipal procedeix de la base de límits administratius 1:250.000 i el límit del l'espai del PEIN de l'Alta Garrotxa s'ha digitalitzat utilitzant com a referència la sèrie d'ortofotomapes a escala 1:25.000 de l'ICC.

Elaboració

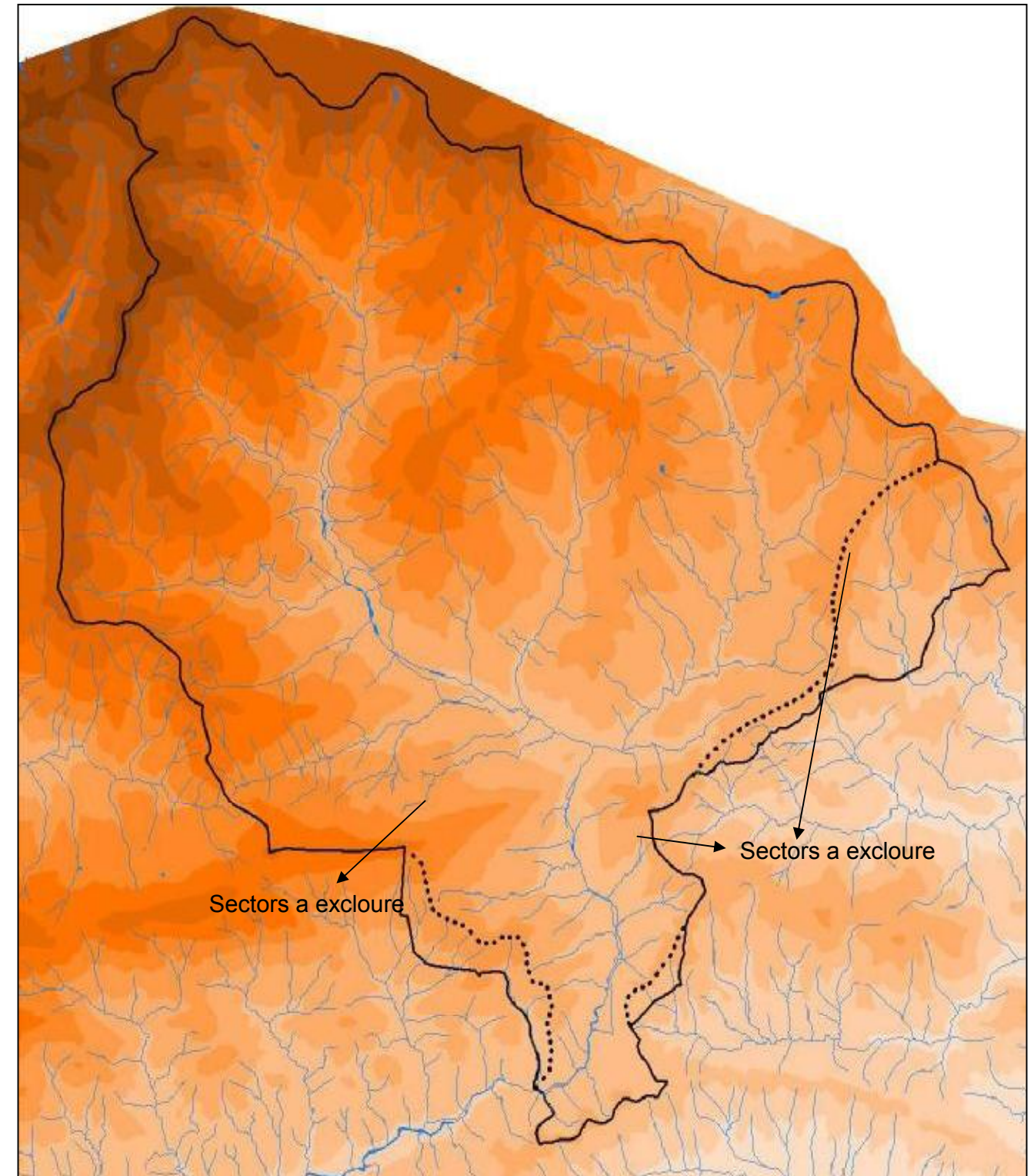
La delimitació municipal és el resultat de l'anàlisi de la documentació dels expedients de delimitació municipal. El límit del l'Espai d'interès natural de l'Alta Garrotxa s'ha realitzat a escala 1:25.000 sobre acetat, incorporant-hi els límits municipals i les corbes de nivell. S'han reconstruït els límits utilitzant les descripcions i els treballs de base de delimitació del PEIN. El resultat s'ha digitalitzat sobre tauleta, mitjançant un programa de dibuix assistit per ordinador i s'ha integrat amb la BCN 1:50.000 de l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

S'han inclòs tots els municipis que formen part de la Mancomunitat de la Vall de Camprodon amb la particularitat, però que s'ha exclòs el sector del municipi de Camprodon que pertany a l'Alta Garrotxa, que representa el 54,57% de la seva superfície municipal.

Interpretació:

A banda les àrees excloses, la fisiografia de l'àmbit s'organitza entorn de dues valls principals que conflueixen a Camprodon: la vall del Ter, a ponent, i la vall del Ritort, a llevant. De Camprodon cap avall, hi ha una vall principal única. Cada vall té un gran nombre de tributaris ramificats, que formen valls secundàries. Totes aquestes valls tenen uns desnivells molt forts, compresos entre 500-2000 m, i uns pendents molt pronunciats en totes les seves capçaleres. Les carenes de les capçaleres superen sempre els 200 m d'alçada, i voregen els 3000 a la part nordoccidental.

Atesa la gran força visual i paisatgística que té el relleu, les subunitats de paisatge de les valls de la Mancomunitat han estat realitzades principalment, a partir del recorregut per carretera de cada conca fluvial que coincideix alhora amb els límits de visió de la seva conca visual. Els termes municipals sovint no concorden, doncs, amb la delimitació paisatgística establerta a partir de les carenes i els fons de valls. Aquest és el cas de les tres àrees delimitades amb línia de punts suspensius, on és palès que el terme municipal no concorda amb les formes principals que defineixen la personalitat i els trets característics del seu relleu.

MAPA HÀBITATS

Font

Elaboració pròpia a partir de la cartografia hàbitats de Catalunya promoguda pel Departament de Medi Ambient i Habitatge

Data

Les dades corresponen a la cartografia hàbitats, la qual es va elaborar el 1999 a partir dels ortofotomapes 1:25.000 de l'any 1997 i actualitzat el 2003.

Escala i resolució

La cartografia hàbitats està realitzada a una escala 1:25.000, to i que les fulls són a escala 1:50.000.

Elaboració

Per elaborar i simplificar la cartografia de vegetació s'han utilitzat dels 18 grups d'hàbitats presents, i s'han fusionat algunes categories com la dels prats de muntanya.

Interpretació

El paisatge de les Valls de Camprodon es caracteritza per presentar un domini d'hàbitats forestals, dins dels quals es compten també els prats, matollars i bosquines. En conjunt, els boscos, les bosquines els matollars i els prats recobreixen més del 90% de tot l'àmbit estudiat.

Superfície i percentatge de recobriment per cada tipus d'hàbitat

Tipus d'hàbitat	Superfície (ha)	Percentatge
Àrees urbanes	272,763	1,16
Boscos aciculifolis	3691,971	15,74
Boscos caducifolis	5142,301	21,92
Boscos de ribera	180,011	0,77
Boscos esclerofil·les	2,740	0,01
Boscos mixts de caducifolis i coníferes	153,964	0,66
Bosquines i matollars	5832,042	24,86
Conreus herbacis	14,437	0,06
Conreus llenyosos	87,966	0,38
Molleres	2,393	0,01
Parcs urbans i jardins	19,628	0,08
Prats	2124,147	9,06

Prats montans	5276,237	22,50
Tarteres i Roquissars	654,371	2,79

Distribució dels percentatges de recobriment de cada hàbitat en funció de la superfície total de l'àmbit per unitats i subunitats de paisatge

Tipus d'hàbitat	Vall Tregurà Llanars	Vall de Molló Camprodon	Capçalera Ter	Capçalera Ritort	Vall de Sant Pau	Alta Garrotxa	Capçaleres del Ter i del Ritort
Àrees urbanes	0,333	0,29	0,22	0,00	0,10	0,22	0,84
Boscos aciculifolis	3,274	0,55	10,02	1,53	0,11	0,26	15,36
Boscos caducifolis	5,128	4,34	2,14	1,38	6,36	2,58	12,98
Boscos de ribera	0,178	0,21	0,05	0,08	0,17	0,08	0,52
Boscos esclerofil·les	0,000	0	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
Boscos mixts de caducifolis i coníferes	0,000	0,28	0,00	0,00	0,37	0,00	0,28
Bosquines i matollars	10,272	4,15	4,41	4,16	0,52	1,34	23,00
Conreus herbacis	0,000	0	0,00	0,00	0,00	0,06	0,00
Conreus llenyosos	0,022	0,22	0,00	0,13	0,00	0,00	0,38
Molleres	0,010	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
Parcs urbans i jardins	0,000	0,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08
Prats	3,575	2,75	0,28	0,60	1,58	0,27	7,20
Prats montans	8,322	0,59	8,60	2,44	1,96	0,59	19,95
Tarteres i Roquissars	0,159	0	2,59	0,04	0,00	0,00	2,79

Reptes i Oportunitats

La cartografia d'hàbitats permet identificar les formacions més estables (boscos potencials, prats alpins, roquissars), de les més dinàmiques (bosquines i matollars), i valorar l'extensió de les àrees de paisatges naturalment dinàmics. S'observa també la poca extensió que tenen els conreus i els prats de dall. El hàbitats transitoris es poden veure com oportunitats per dirigir la seva evolució, sigui cap a formacions forestals arbrades, sigui cap a prats montans, segons el seu pendent i disposició.

Tarteras i roquissars

Pinedes de pi negre

Prat de dall

Fageda

Roureda

Avetosa

Prats alpins

Prats de dall

MAPA HÀBITATS D'INTERÈS COMUNITARI

Font:

Elaboració pròpia a partir de la *Cartografia dels hàbitats d'interès comunitari a Catalunya*, realitzada pel Departament de Medi Ambient i Habitatge.
http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia

Data:

Aquesta base cartogràfica digital es va començar a elaborar l'any 1998 i se'n preveu la finalització el 2006. La cartografia en concret correspon a la darrera versió realitzada el 30 de desembre de 2005.

Escala i resolució

Mapa realitzat sobre ortofotomapes 1:25.000 color, en format digital i paper, de l'Institut Cartogràfic de Catalunya (ICC)

Elaboració

Cartografia basada en la interpretació i adaptació de la classificació d'hàbitats de la Unió Europea que proposa el document "CORINE Biotopes Manual", editat per la Comissió europea el 1991, en la directiva 92/43/CEE, 97/62/CEE, en el Manual d'Interpretació dels Hàbitats de la Unió Europea i en l'informe sobre les correspondències entre els hàbitats de Catalunya i els hàbitats d'interès comunitari.

Interpretació:

A l'àmbit estudiat s'han identificat un total de 23 hàbitats d'interès comunitari (definites a escala europea a partir de criteris bioregionals), amb una superfície conjunta que equival a quasi el 39 % de la seva superfície. Aquestes dues magnituds mostren, per sí mateixes, la importància que té conservar aquests hàbitats de la Vall de Camprodon, no sols des d'una perspectiva catalana o espanyola, sinó també europea. Els hàbitats més extensos són les pinedes de pi negre i els prats de dall montans, mentre que els més escassos i fràgils, són les jonqueres i els herbassars higròfils .

Percentatge de recobriment de cada hàbitat

Tipus d'hàbitat	Percentatge
Alzinars i carrascars	0,030
Boixedes xerotermòfiles permanents, dels vessants rocosos	0,814
Boscors de pi negre (Pinus uncinata) sobre substrat silícic	24,675
Costers rocosos calcaris amb vegetació rupícola	0,715

Costers rocosos silícis amb vegetació rupícola	0,998
Fagedes acidòfiles	3,748
Fagedes mesòfiles i xeromesòfiles (segur que correspon a l'hàbitat d'interès comunitari 9130, o al 9150)	7,146
Fagedes neutròfiles	0,056
Formacions muntanyenques de bàlec (Genista balansae subsp. europaea = Cytisus purgans)	2,108
Herbassars higròfils, tant de marges i vorades com de l'alta muntanya	0,093
Joqueres i herbassars humits de la muntanya mitjana i de l'estatge subalpí (correspon a l'hàbitat d'interès comunitari 6410 quan es tracta d'herbassars graminoides amb alba roja (Molinia coerulea)	0,004
Landes atlàntiques i subatlàntiques seques	13,669
Matollars alpins i boreals	0,816
Prats -i fàcies emmatades- medioeuropeus, seminatural, sobre substrat calcari (Festuco-Brometea)	5,765
Prats calcícoles alpins i subalpins	6,821
Prats de dall altimontans i subalpins (Triseti-Polygonion bistortae)	0,141
Prats de dall de terra baixa i de la muntanya mitjana (Arrhenatherion)	23,297
Rius amb vores llotoses colonitzades per herbassars nitròfils del Chenopodion rubri (p.p.) i del Bidention (p.p.)	0,400
Rius de tipus alpí amb bosquines de muntanya	0,039
Rouredes de roure pèrol i boscors mixtos del Carpinion betuli	0,710
Tarteres de l'Europa meridional amb vegetació poc o molt termòfila	5,550
Tarteres silícies medioeuropees i dels indrets freds i humits de l'alta muntanya (Galeopsietalia ladani i Androsacetalia alpinae)	0,966
Vernedes i altres boscors de ribera afins (Alno-Padion)	1,440
En conjunt	38,90

Percentatge de recobriment de cada hàbitat per unitats i subunitats
segons el recobriment total de l'hàbitat

Tipus d'hàbitat	Vall d'Abella, etc.	Vall de St. Pau	Alta Garrotxa	Capçalera Ritort	Vall del Catllar	Vall de Molló	Capçalera del Ter i del Ritort
Alzinars i carrascars	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Boixedes	5,26	87,79	0,00	6,95	0,00	0,00	12,21
Bosc de pi negre	3,58	0,00	0,00	8,42	88,00	0,00	100,00
Costers rocosos calcaris	1,00	0,00	0,00	0,00	99,00	0,00	100,00
Costers rocosos silicis	2,52	0,00	0,00	5,08	92,40	0,00	100,00
Fagedes acidòfiles	12,93	11,49	12,49	3,44	0,00	59,66	76,02
Fagedes mesòfiles i xeromesòfiles	0,00	83,07	8,88	0,00	0,00	8,06	8,06
Fagedes neutròfiles	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	100,00
Baleguers	26,09	0,00	0,00	0,00	73,91	0,00	100,00
Herbassars higròfils,	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
Jonqueres i herbassars humits	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
Landes	59,70	0,00	1,15	4,59	30,56	4,00	98,85
Matollars alpins	81,40	0,00	0,00	0,00	18,60	0,00	100,00
Prats mediterraneus, seminatural	6,59	63,68	6,02	13,70	0,74	9,26	30,30
Prats calcícoles	89,91	10,09	0,00	0,00	0,00	0,00	89,91
Prats de dall altimontans	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	100,00

Prats de dall de terra baixa	39,48	17,41	3,69	6,57	2,47	30,38	78,90
Rius amb herbassars nitròfils	65,02	0,00	0,00	0,00	34,98	0,00	100,00
Rius amb bosquines de muntanya	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	100,00
Rouredes de roure pèrol i boscos mixtos	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tarteras calcícoles	7,66	0,00	0,00	1,02	91,32	0,00	100,00
Tarteres silícies	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	100,00
Vernedes i altres boscos de ribera	7,24	30,29	14,23	11,15	0,00	37,09	55,48

Reptes i Oportunitats

La distribució dels hàbitats d'interès comunitari és molt desigual en les diferents subunitats de paisatge, però totes elles en contenen uns quants, i el conjunt de la seva superfície cobreix més d'un terç de la superfície de tota la subunitat. El valor europeu d'aquests hàbitats constitueix una oportunitat des del punt de vista de l'atractiu i la riquesa del patrimoni natural d'aquestes valls, així com de tots els aprofitaments ordenats de què pot ser susceptible. Aconseguir que les activitats humanes permetin la conservació efectiva d'aquests hàbitats de més valor és, doncs, un dels reptes més importants per garantir la sostenibilitat ambiental. Els reptes concrets més importants es donen en aquells hàbitats més vulnerables, és dir, els de menys extensió i que estan més directament amenaçats sigui pel desenvolupament de les activitats humanes i/o pel seu declivi, com és el cas dels herbassars higròfils i els prats de dall, respectivament.

MAPA HIPSOMÈTRIC

Font:

Elaboració pròpia a partir de la sèrie de mapes topogràfics 1:5.000 V2 de l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

Dates:

Sèrie cartogràfica elaborada a partir de l'any 1999.

Escala i resolució

El mapa s'ha realitzat mitjançant un model digital d'elevacions format a partir d'un mallat de triangles irregulars (TIN) format per 485.112 unitats i presentat en format *raster* amb una resolució del píxel de 10 x 10 m.

Elaboració

L'elaboració del mapa s'ha realitzat a partir del model digital d'elevacions (mapa 2) mitjançant l'extensió Spatial Analyst del programari Arcview.

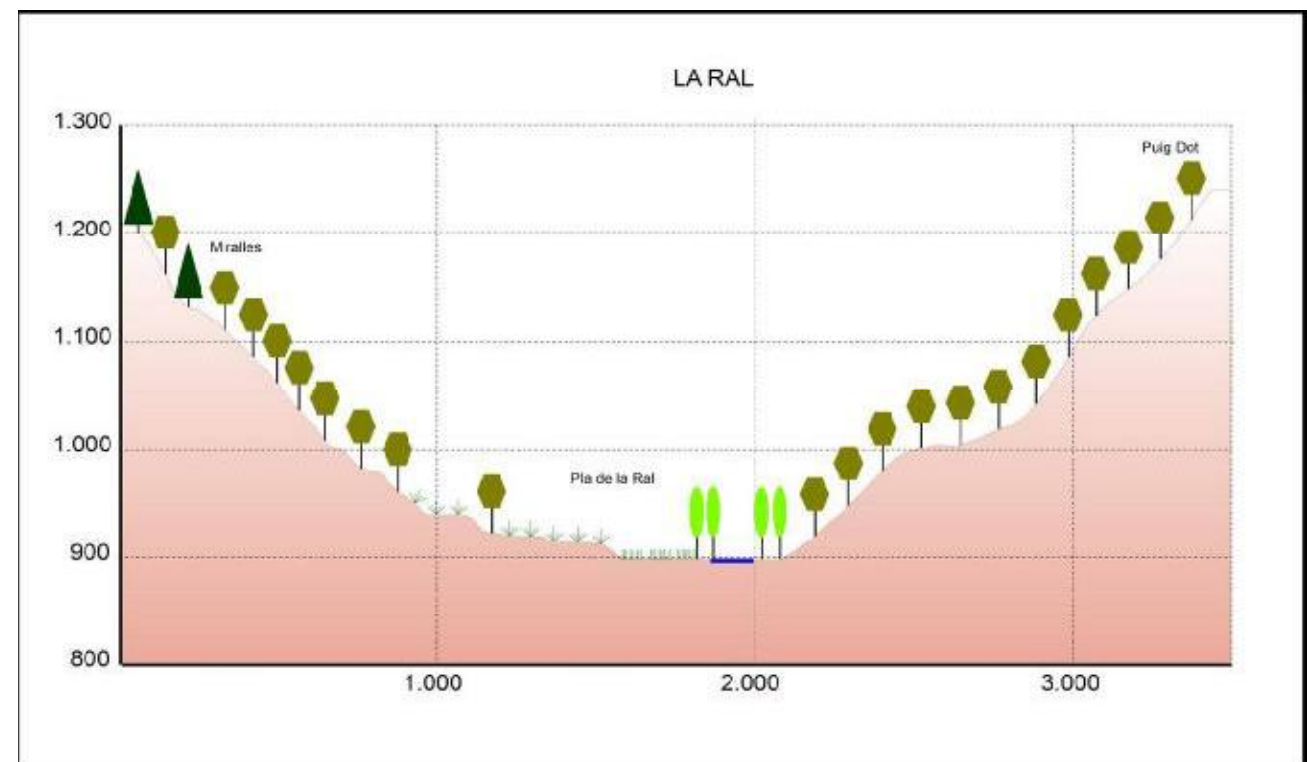
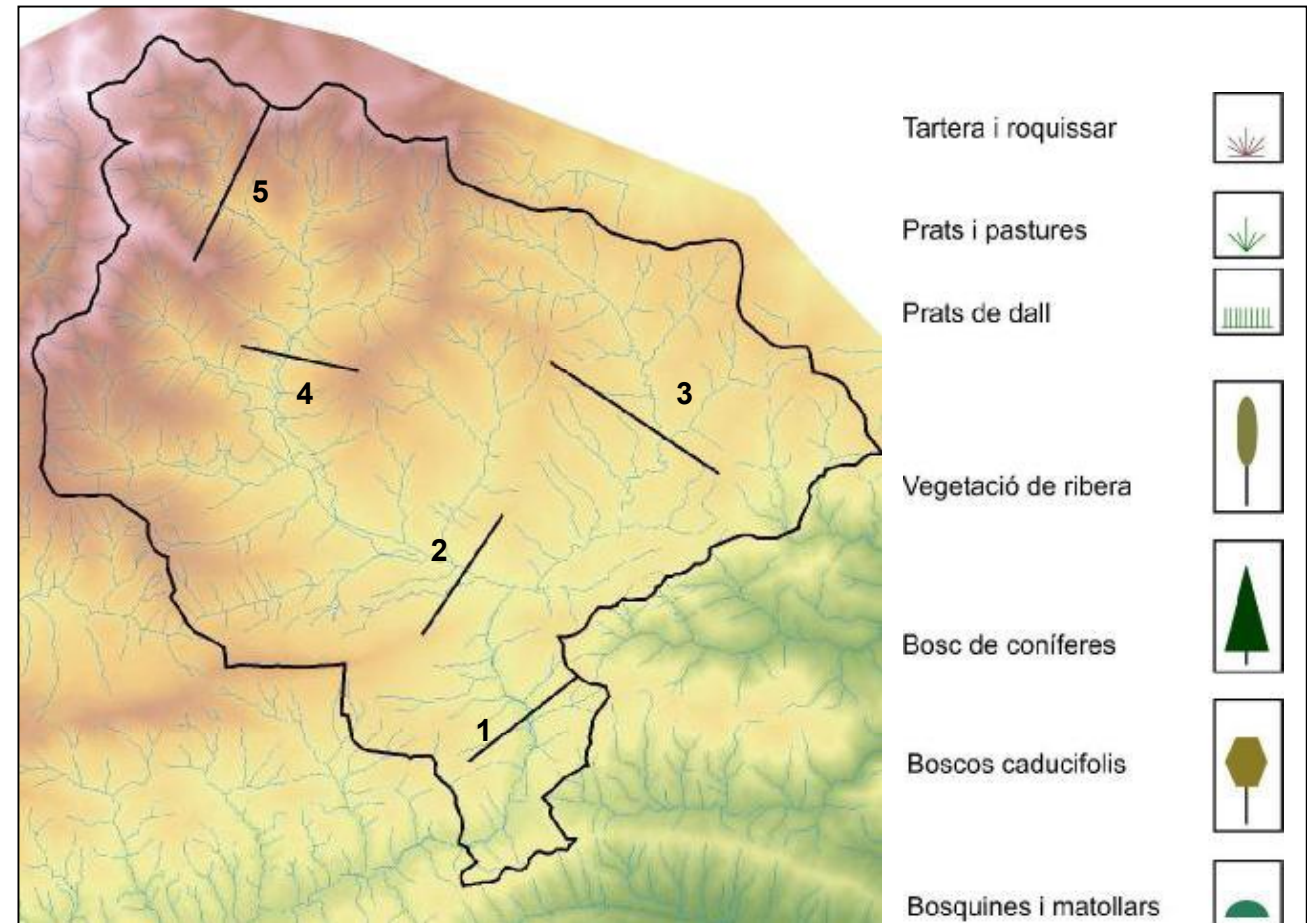
Interpretació:

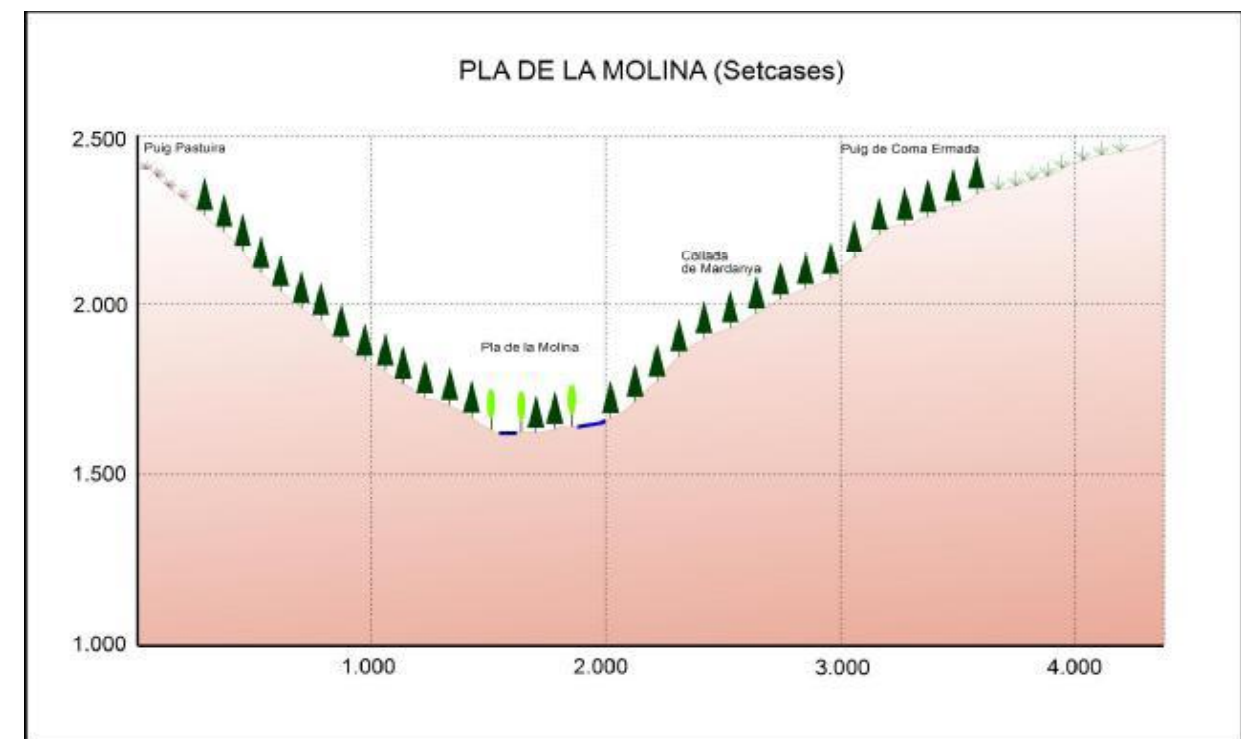
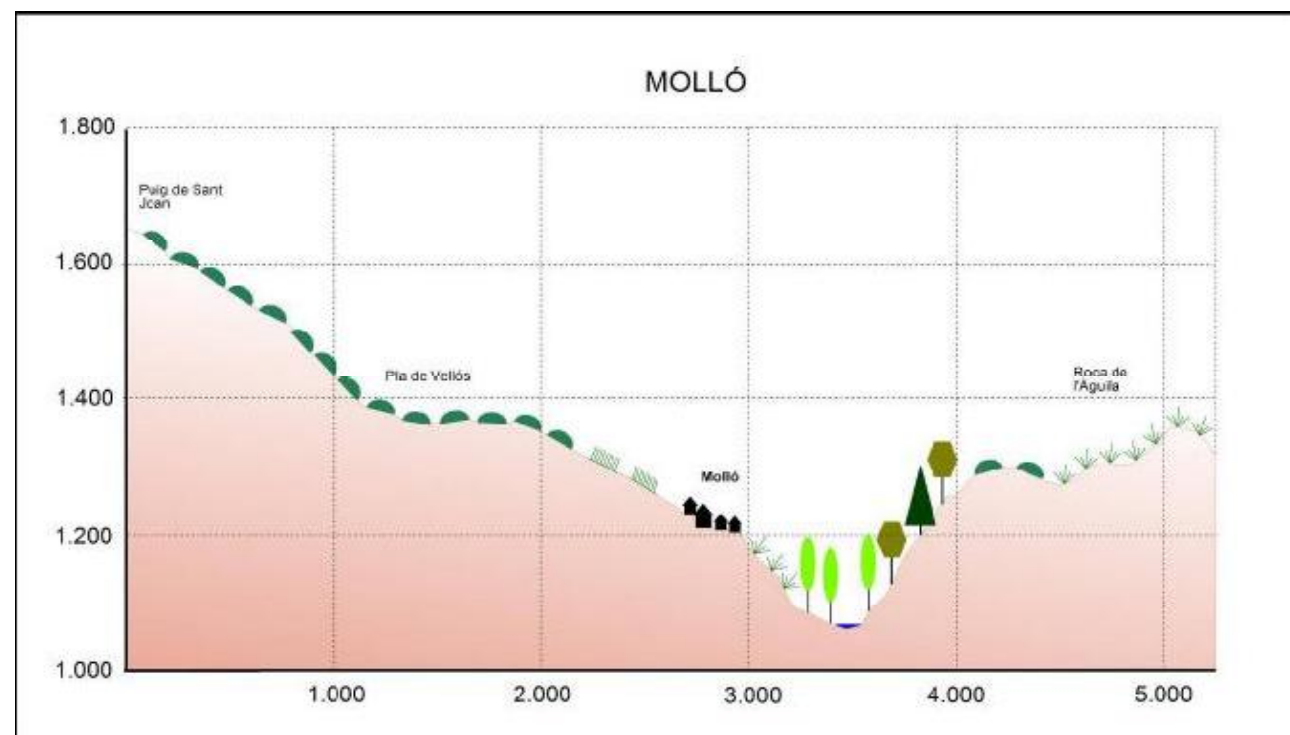
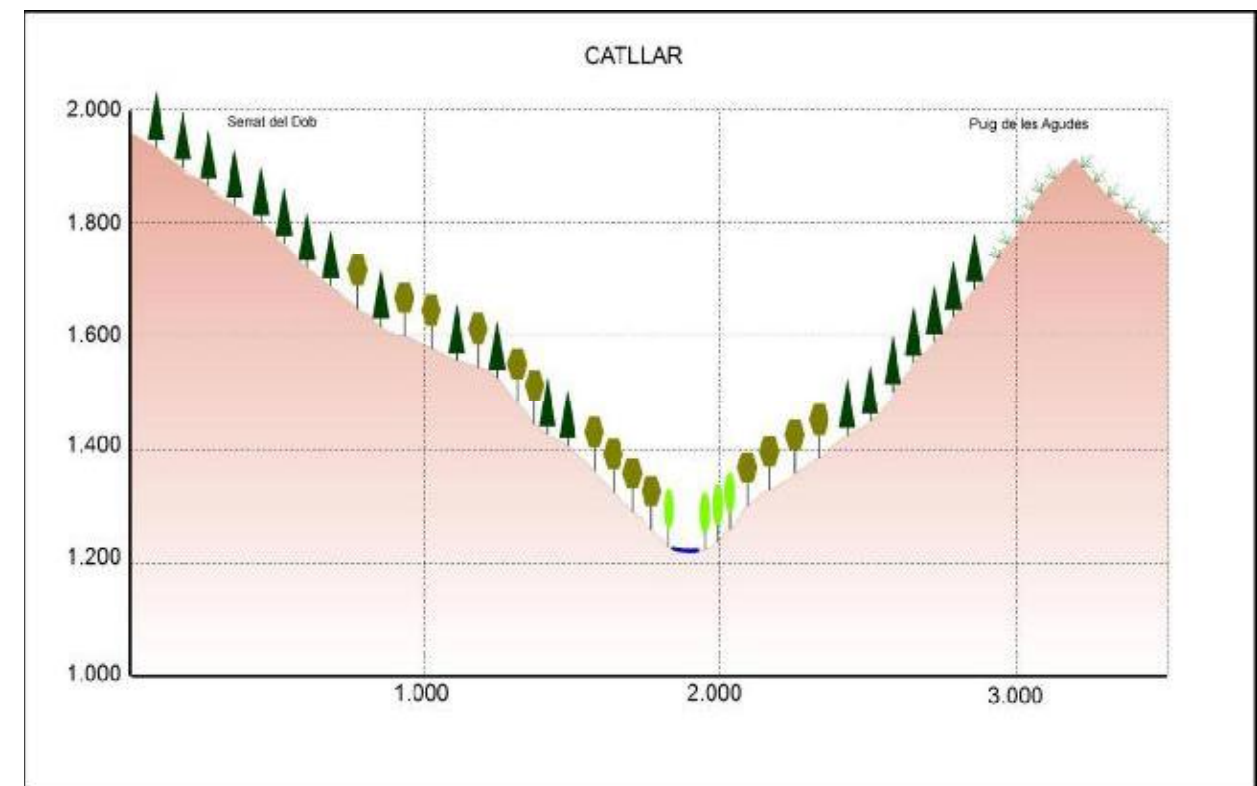
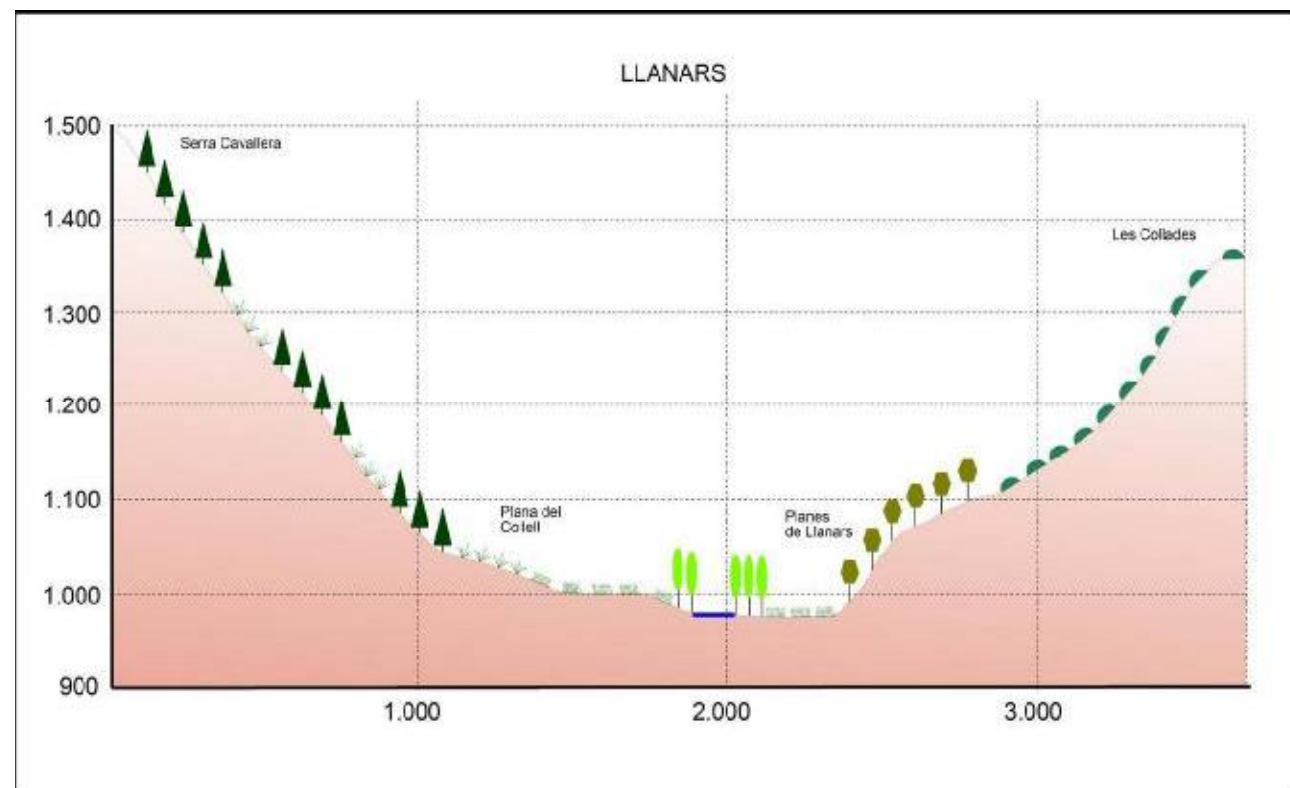
La hipsometria mostra la distribució altimètrica, és dir de cotes, de l'àmbit d'estudi, majoritàriament dins del que es considera alta muntanya al nostre País. Les cotes més altes, superiors als 2000 m, es concentren al sector nord i nordoccidental, mentre que les cotes més baixes es troben al sector meridional. Les més baixes, al sector oriental i meridional, correspondrien ja al domini de la muntanya mitjana. D'altra banda, les 5 seccions transversals mostren clarament les divergències que existeixen en el perfil geogràfic de les valls de Camprodon, que poden dividir-se en dos grans grups: l'oriental i l'occidental. Les seccions de les valls de ponent, com ara la vall del Ter al Pla de la Molina o El Catllar, tenen un gran desnivell entre la cota més baixa i la més alta, i ofereixen molt poca amplada al fons de vall, coses que els dona una personalitat marcada per les grans pendents inhòspites al conreu o els assentaments humans. Les altres tres seccions, dues a est i la tercera a sud, són un exemple clar de menys cota entre el punt més baix i el més alt, on s'hi barregen diferents estadis naturals amb zones zones pròpies de conreu i pastura, i amb perfils més suaus i arrodonits.

És interessant destacar també que els usos del sòl tenen, a banda de l'altimètric, un altre condicionant essencial: el pendent. Pràcticament no queden boscos de fons de vall planera.

Oportunitats i reptes:

L'altimetria és un condicionant molt important, pel fet que marca els estats de vegetació i les possibilitats d'habitabilitat. La major part de l'àmbit queda per damunt de l'àrea habitable i una bona part es troba per damunt del límit altitudinal del bosc, amb paisatge de prats alpins, similar al de la tundra àrtica. Les grans diferències altitudinals permeten el desenvolupament d'una extraordinària diversitat de paisatges, que en àrees que no són de muntanya es troben separats milers de quilòmetres. Aquest fet dona una gran riquesa paisatgística, però mostra també la seva fragilitat, atès que les diverses peces del paisatge tenen unes dimensions molt reduïdes, i estan fortament condicionades, justament, pels límits altitudinals i també d'orientació, és dir d'insolació. Les activitats humanes han, per tant, de tenir-ho molt present i adaptar-s'hi adequadament.

MAPA DELS IMPACTES EN ELS PAISATGES FLUVIALS

Font:

Elaboració a partir del treball de camp, l'inventari d'activitats extractives en domini públic hidràulic del Departament de Medi Ambient i Habitatge i l'Atles ambiental i patrimonial del riu Ter elaborat i publicat per el Consorci Alba-Ter i la Fundació Agbar.

Dates:

El treball de camp s'ha realitzat durant l'hivern del 2006 i 2007 i l'inventari de les activitats extractives en domini públic hidràulic correspon a la versió del dia 31 de desembre de 2005. L'atles ambiental del riu Ter és de l'any 2004.

Escala i resolució

Els diversos impactes presents en els paisatges fluvials s'han identificat realitzant treball de camp i sobre el mapa topogràfic 1:50.000 de l'ICC de l'any 2005. Posteriorment s'han digitalitzats sobre els mapes topogràfics 1:5.000 V2 del mateix organisme elaborats a partir de l'any 1999. L'inventari de les activitats extractives en domini públic hidràulic s'extreu dels plànols que inclouen els expedients d'autorització i de la seva digitalització sobre ortofotomapes 1:5.000 de l'ICC.

Elaboració

El mapa s'ha realitzat sobreposant els diferents elements i categories que componen els diversos impactes detectats.

Interpretació:

Els paisatges fluvials de muntanya són molt atractius, estèticament, però han estat objecte de moltes transformacions, algunes d'antigues, i la majoria d'altres del segle XIX, quan es va desenvolupar l'enginyeria hidroelèctrica. Són, en conjunt, un dels paisatges més seriosament alterats de les valls analitzades.

S'han identificat tres tipus d'impactes principals

1. Rescloses
2. Centrals hidroelèctriques o transformadores d'energia
3. Activitats extractives en domini públic hidràulic

A més d'aquests, que són els principals, hi ha altres impactes que també afecten aquest paisatge, com ara: la captació d'aigua per fer neu artificial, els abocaments antròpics, les repoblacions de fauna al·lòctona, les talls excessives als boscos de ribera, les minicentrals que xuclen un cabal d'aigua massa, depuradores que no acaben de funcionar del tot bé, etc.

Oportunitats i reptes

Els ecosistemes fluvials i torrencials tenen una extraordinària capacitat de regeneració i restauració. Les accions restauradores tenen, doncs, moltes possibilitats de tenir uns efectes molt positius a curt o mitjà termini. Són molt agraïts, en aquest sentit. L'existència de grups locals vinculats al projecte Rius, que fan el seguiment de les condicions ecològiques és una oportunitat de conscienciació social molt rellevant.

El repte és doble: d'una banda evitar noves alteracions i de l'altra promoure mesures de restauració. El treball realitzat pel Consorci Alba-Ter ofereix bones referències. El Pla Sectorial de Cabals de Manteniment de les Conques Internes de Catalunya ha de contribuir a resoldre problemes de derivacions i assecaments. I el Pla de l'espai fluvial ha de permetre fer-ho, amb la deguda participació de les poblacions i els propietaris riberencs.

Central hidroelèctrica de Sant Pau de Segúries

Resclosa vora Ter

Resclosa i pas per a peixos al riu Ter

Canal de reg

MAPA DELS IMPACTES EN ELS PAISATGES TERRESTRES

Font:

Elaboració a partir del treball de camp i de l'inventari d'activitats extractives abandonades i no abandonades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

Dates:

El treball de camp s'ha realitzat durant l'hivern del 2006 i 2007 i l'inventari de les activitats extractives correspon a la versió del dia 31 de desembre de 2006.

Escala i resolució

Els diversos impactes presents s'han identificat realitzant treball de camp i sobre el mapa topogràfic 1:50.000 de l'ICC de l'any 2005. Posteriorment s'han digitalitzats sobre els mapes topogràfics 1:5.000 V2 del mateix organisme i elaborats a partir de l'any 1999.

Elaboració

El mapa s'ha elaborat sobreposant els diferents elements i categories que componen els diversos impactes detectats.

Interpretació:

L'extensió i el nombre dels impactes negatius és relativament important, tot i que la majoria són de dimensions modestes i poden ser corregits. La seva situació en llocs d'alta visibilitat és un factor que potencia l'impacte. Els impactes més difícils de revertir són els que comporten pèrdues de sòl, especialment si estan a cotes altes, on la durada del període vegetatiu és més curta.

Des del punt de vista de la qualitat del paisatge es consideren impactes negatius els següents elements:

1. Els càmpings
2. L'estació d'esquí de Vallter 2000, les edificacions associades i els accessos
3. Les activitats extractives actives i no actives sense restaurar
4. Les torres i antenes de telecomunicació
5. Les línies elèctriques d'alta tensió
6. El recent tram de carretera entre el càmping dels Solans i Molló.

Oportunitats i reptes

El fet que la majoria dels impactes identificats en l'àmbit analitzat tinguin dimensions reduïdes i estiguin en llocs on hi ha bones possibilitats d'instaurar tanques vegetals, crea molt bones oportunitats per aplicar mesures correctores que facilitin la seva integració en el paisatge. D'altra banda, hi ha bones oportunitats de completar els programes de restauració o les prescripcions tècniques corresponents, a partir d'instruments diversos, com són els estudis d'impacte ambiental o dels preceptius 'informes d'integració paisatgística, o ordenances municipals.

El reptes són específics per cada sector. Per exemple: tenir la cura i diligència en complir les restauracions de pedreres, refer amb enjardinat adient les àrees d'acampada, plantejar la integració paisatgística unitària del domini d'esquí de Vallter, demanar la vegetació necessària

als trams nous de carreteres, fomentar l'arbrat viari, en vies o camins d'interès paisatgístic, col·locar amb criteri les torres de comunicació, aplicar tractament cromàtics adients, etc són qüestions que poden tenir efectes molt positius si es plantegen amb criteris de complicitat amb l'entorn.

Complex urbanístic de la zona de Vallter 2000

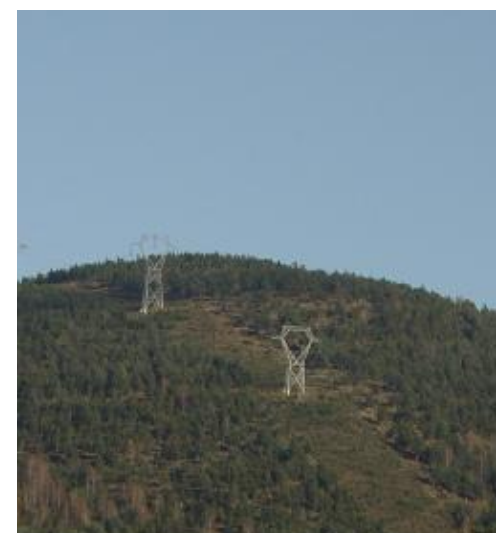
Talussos mal adequats de la carretera de Vallter 2000

Pistes d'esquí de Vallter 2000

Activitat extractiva de la vall del Catllar

Línia elèctrica de Coll d'Ares

Planta de tractament d'àrids

Estructura urbana de Molló

Contenidors i altres deixius urbans vora carretera

Nous creixements urbanístics de Llanars

Baixa integració paisatgística del càmping Conca de Ter

MAPA DEL PATRIMONI CULTURAL INTANGIBLE

Font:

Elaboració a partir del treball de camp, els mapes excursionistes de l'Editorial Alpina referents als fulls del Costabona, Vall de Núria - Ulldeter, Alta Garrotxa i Taga, serra Cavallera i Sant Amand; la sèrie de mapes topogràfics 1:50.000 i 5.000 V2 de l'ICC; el tríptic de promoció turística de la Vall de Camprodon editat per l'Oficina de Turisme de la Vall de Camprodon; i el document *"El Ripollès Terra de Llegendes"* de M. Mercè Lleonart i Roger Rovira

Dates:

El treball de camp s'ha realitzat durant l'hivern del 2006 i 2007; el mapa de l'Editorial Alpina de l'Alta Garrotxa és del 2004, el del Taga, serra Cavallera i Sant Amand és del 2005; el de la Vall de Núria- Ulldeter és del 2002 i el del Costabona és del 2007; la sèrie de mapes topogràfics 1:5000 V2 de l'ICC són elaborats a partir de l'any 1999; i el mapa topogràfic 1:50.000 és de l'any 2005.

Escala i resolució

La localització i identificació s'ha realitzat mitjançant el treball de camp i sobre la sèrie de mapes topogràfics 1:5.000 V2 de l'ICC de l'any 1999; els mapes excursionistes de l'Editorial Alpina estan realitzats a escala 1:25.000; i el tríptic de promoció turística de la Vall de Camprodon és realitzat a escala 1:58.000.

Elaboració

El mapa s'ha elaborat sobreposant els diferents elements i categories que componen els diversos elements culturals intangibles de valor seleccionats.

Interpretació:

S'han considerat els següents elements:

1. Piques i cims més emblemàtics: es tracta de la identificació dels cims i piques més emblemàtiques i reconegudes d'aquesta zona i dels Pirineus Orientals, no com accidents geogràfics d'interès geomorfològic, sinó pel seu caràcter emblemàtic, que fa que persones, grups, entitats, o comunitats hi estiguin personalment vinculats.
2. Indrets simbòlics. Engloba aquells espais amb un fort contingut simbòlic, a voltes espiritual, per a la població local, que s'hi ha reunit o aplegat des de fa segles, de manera que han esdevingut llocs de memòria col·lectiva, per exemple Sant Antoni Vell, el santuari del Remei, el paratge de la Sala, la Torre dels Moros de Cavallera, la Roca, el prat de la tria dels mulats d'Espinavell, ...
3. Indrets llegendaris: inclou aquells espais que tenen associada alguna llegenda popular, coneguda de la població local. Aquests són: cal Mariner de St. Pau de Segúries; el tresor de Sant Miquel de Cavallera i el dimoni de Creixenturri; Sant Antoni, patró dels paletes, i la llegenda de Sant Patllari; la llegenda de la collada de la Fembra Morta de Molló; i la llegenda de l'origen de Setcases
4. Principals colls i collades de gran tradició històrica, com a lloc de pas, de trobada, de contraban, etc. Llocs importants en la memòria popular i en la història local

Oportunitats i reptes

La geografia recull també els records dels indrets especials, de les fites col·lectives o dels espais màgics que els habitants tenen en el seu imaginari i que cal valoritzar com a fets significatius. Llocs que reforcen la personalitat d'un territori donant-li una empremta concreta i única.

Cim de Bastiments

Cim del Gra de Fajol

Festa Major de Camprodon

Gegants de Camprodon

Tria de mulats d'Espinavell

Pintura de Sant Patllari

MAPA DELS LLOCS AMB VALORS HISTÒRICS, CULTURALS I ARQUITECTÒNICS

Font:

Elaboració a partir del treball de camp, els mapes excursionistes de l'Editorial Alpina referents al fulls del Costabona, Vall de Núria- Uldeter, Alta Garrotxa i Taga, serra Cavallera i Sant Amand; la sèrie de mapes topogràfics 1:50.000 i 5.000 V2 de l'ICC; i el tríptic de promoció turística de la Vall de Camprodon editat per l'Oficina de Turisme de la Vall de Camprodon.

Dates:

El treball de camp s'ha realitzat durant l'hivern del 2006 i 2007; el mapa de l'Editorial Alpina de l'Alta Garrotxa és del 2004, el del Taga, serra Cavallera i Sant Amand és del 2005; el de la Vall de Núria- Uldeter és del 2002 i el del Costabona és del 2007; la sèrie de mapes topogràfics 1:5000 V2 de l'ICC són elaborats a partir de l'any 1999; el mapa topogràfic 1.50.000 és de l'any 2005

Escala i resolució

La localització i identificació s'ha realitzat en el treball de camp i sobre la sèrie de mapes topogràfics 1:5.000 V2 de l'ICC de l'any 1999; els mapes excursionistes de l'Editorial Alpina estan realitzats a escala 1:25.000; i el tríptic de promoció turística de la Vall de Camprodon és realitzat a escala 1:58.000.

Elaboració

El mapa s'ha elaborat sobreposant els diferents elements i categories que componen els diversos elements de valor seleccionats.

Interpretació:

L'àmbit analitzat conté una gran riquesa d'elements amb valors històrics, culturals i arquitectònics. La relació dels diferents elements que s'han valorat és la següent:

1. Conjunts romànics: identifica els principals conjunts d'arquitectura romànica de la zona. Sovint coincideix amb els principals nuclis, que s'han desenvolupat al seu entorn
2. Castells. Inclou els diferents castells, torres de defensa i cases fortificades
3. Edificacions religioses aïllades. Abasta ermites, oratoris i santuaris que es troben en sòl no urbanitzable.
4. Miradors. Inclou els miradors condicionats per a aquesta funció, situats al Forat de l'Olla, el Puig Xoriguer, Sant Antoni Vell, Coll d'Ares, Beidana i Puig Sistra
5. Cabanes. Aplega les diverses cabanes presents, ja siguin margeneres o de refugi de muntanya, to i que la informació és incompleta. També Inclou els refugis de muntanya més emblemàtiques per a l'excursionisme
6. Camins. S'han identificat els principals camins històrics, com també els camins de gran recorregut (GR) i la Via Romana de Sant Pau de Segúries.

No s'han pogut incloure les masies de més interès arquitectònic, per manca d'informació fiable.

Oportunitats i reptes

La riquesa i la diversitat del patrimoni cultural de tipus històric i arquitectònic que s'ha conservat en aquestes valls constitueix una oportunitat molt significativa de cara a la seva

revalorització. El repte és aconseguir recuperar-lo o restaurar-lo de forma digna i harmònica, evitant extravagàncies.

Els recorreguts de paisatge, tant rodats com a peu, ens donen la possibilitat de trobar un seguit de llocs, construccions i espais de miradors que, hores d'ara, són ja espais de marcat sentit simbòlic i que han d'acabar essent també un referent col·lectiu que facilita la seva preservació i potenciació. Tots els elements ajuden a crear imatge i memòria d'uns paisatges sàviament humanitzats des de fa més de dos mil·lenis.

Santuari del Catllar

Mirador d'en Xoriguera

La Sala

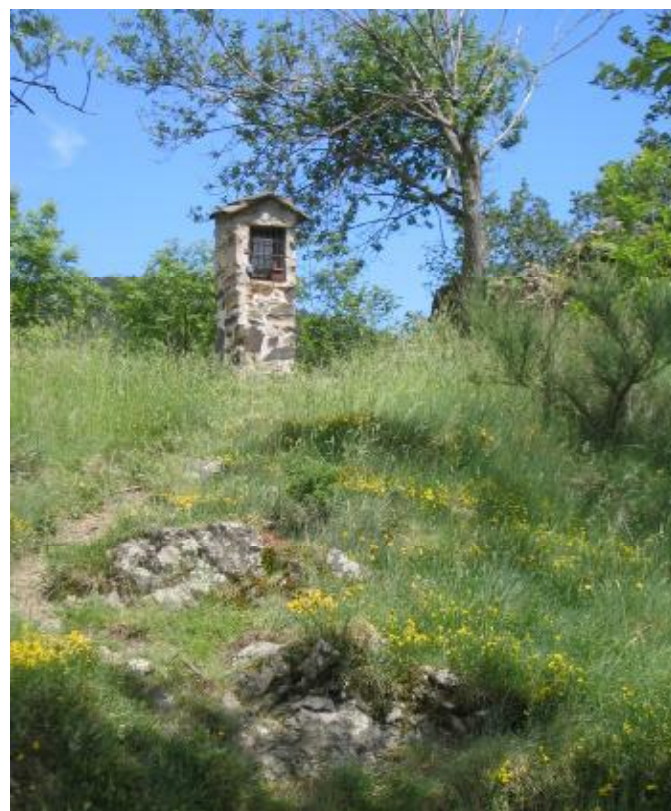
Via romana de Copsacosta

Parets de pedra seca i cabanes margeres de pedra de la vall d'Espinalba

Absís de l'església romànica de Rocabruna

Oratori de Sant Pere de Feitús

MAPA MODEL DIGITAL DEL TERRENY

Font:

Elaboració pròpia a partir de la sèrie de mapes topogràfics 1:5.000 V2 de l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

Data:

Sèrie cartogràfica elaborada a partir de l'any 1999.

Escala i resolució

El mapa correspon a un model digital d'elevacions format a partir d'un mallat de triangles irregulars (TIN) de 485.112 unitats.

Elaboració

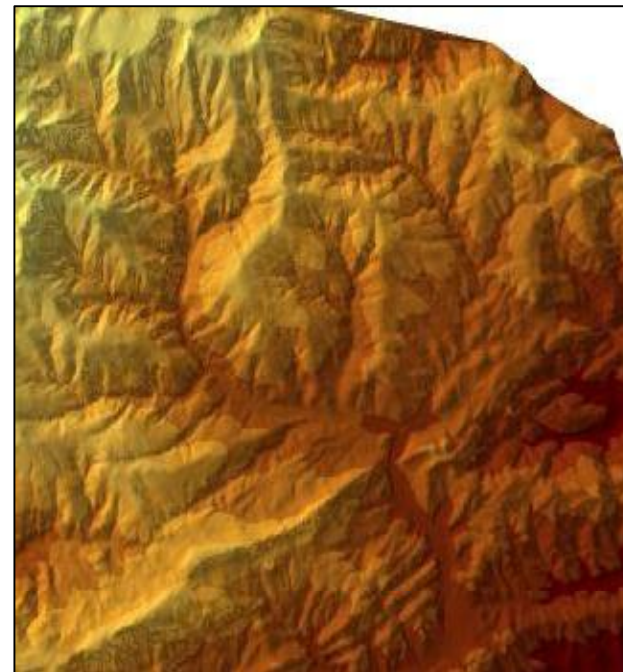
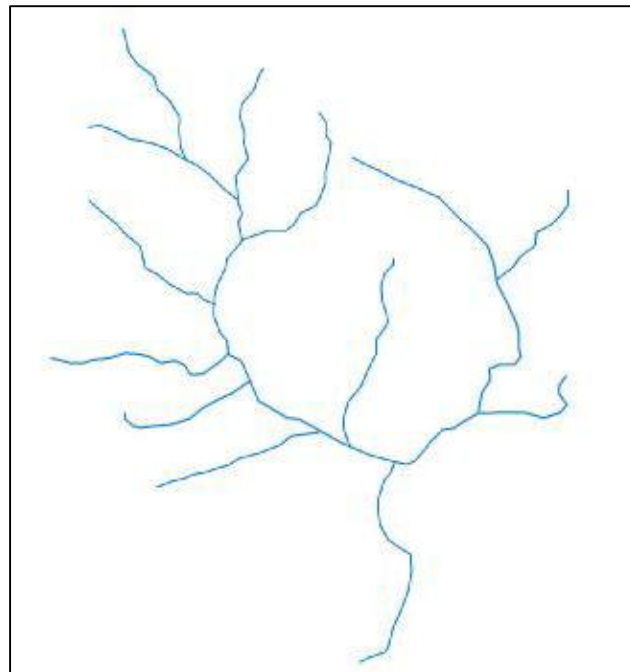
El mapa ha estat elaborat a partir de la selecció de les corbes de nivell de cada 10 metres i s'ha utilitzat la xarxa fluvial com element de ruptura del terreny. L'elaboració del mapa s'ha realitzat a partir de l'extensió 3D Analyst del programari Arcview.

Interpretació:

Els colors clars representen les cotes més altes del relleu, mentre que els tons més foscos representen les cotes més baixes. Es tracta d'un paisatge amb un relleu molt vigorós, amb desnivells que freguen els 2000 m, estructurats en un conjunt de valls bastant curtes, de pendents molt pronunciats, amb uns fons planers, estrets, relativament curts i corbats. Formen dues vall principals que conflueixen al sector central, on la vall inflexiona cap al sud, tallant perpendicularment la morfologia de les serres disposades SW-NE.

Reptes i Oportunitats

Els relleus muntanyencs tan contundents com els de l'àmbit presenten molts reptes a les activitats humanes, cosa que crea limitacions d'una banda i atractius de l'altra. Els desnivells, però, són energia potencial, que es pot transformar en cinètica problemàtica (desprendiments, revingudes o allaus) o útils (centrals hidroelèctriques). Els paisatges estrets que formen les valls de l'àmbit són percebuts a primera vista des dels congosts dels recorreguts principals de les carreteres, i els llocs habitats i pobles sorprenen l'ull del viatger amb diferents perspectives, i noves imatges dels perfils de fons, molt alts i bona part de l'any nevats.

MAPA DE LES OMBRES D'HIVERN I NUCLIS URBANS

Font:

Elaboració pròpia a partir del model digital d'elevacions (mapa 2) i el mapa d'estructura del poblament (mapa 10), el qual s'ha format a partir del mapa d'hàbitats del Departament de medi Ambient i Habitatge, el mapa d'usos i cobertes del sòl del CREAM i la sèrie de mapes topogràfics 1:10.000 de l'ICC per determinar les zones urbanes.

Data:

El model digital del terreny s'ha realitzat a partir de les corbes de nivell equidistants cada 10 m. dels mapes topogràfics 1:5000 V2 de l'Institut Cartogràfic de Catalunya, elaborats a partir de l'any 1999. El mapa d'usos i cobertes del sòl correspon a l'any 1993, el mapa d'hàbitats es va elaborar el 1999 a partir dels ortofotomapes 1:25.000 de l'any 1997 i s'ha actualitzat el 2003, el mapa topogràfic 1:10.000 és de l'any 1999.

Escala i resolució

El mapa de pendents correspon a un mapa *raster* amb una resolució del píxel de 10 x 10 m. El mapa d'usos i cobertes del sòl és realitzat a escala 1:3.000, el mapa d'hàbitats és realitzada a una escala 1:25.000, els mapes topogràfics a 1:10.000 i la cartografia de la xarxa de carreteres 1:25.000 i corregida a escala 1:50.000.

Elaboració

L'elaboració del mapa s'ha realitzat a partir del model digital d'elevacions (mapa 2) mitjançant l'extensió Spatial Analyst del programari Arcview. Representa la suma dels tres mapes d'ombres que corresponen a tres moments del dia durant l'hivern. Aquests s'han realitzat per un angle sobre l'horitzó de 15, 35 i 15 graus on 0 representa el nivell d'horitzó i 90 el seu màxim; i amb un azimuth de 45, 90 i 135 graus respectivament. El mapa de poblament s'ha elaborat a partir de la suma de totes les àrees considerades urbanes en el mapa d'hàbitats, d'usos i cobertes del sòl actualitzat i redefinit sobre els mapes topogràfics 1:10.000.

Interpretació:

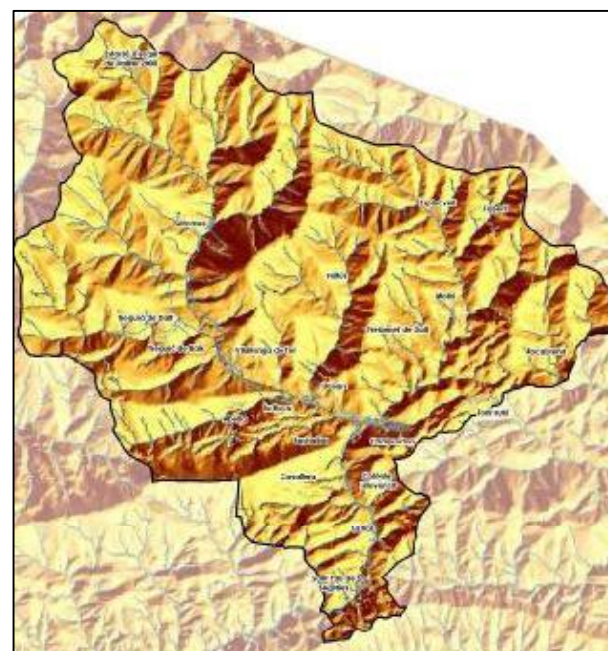
Aquesta anàlisi permet conèixer l'extensió i disposició de les obagues, els llocs on el període vegetatiu és més curt, i on les possibilitats de restauració paisatgística són més limitades.

D'altra banda, mostra que la col·locació dels nuclis rurals històrics combina cinc condicions necessàries: neix a l'emparedament dels camins, és col·locat a les solanes, ve situada normalment a permet analitzar la disposició dels nuclis rurals respecte les ombres. Es constata que a recer del vent del nord o del vent acanalat de la vall principal, evita els llocs planers i els millors sòls i es posa en llocs on en pendent de sòls magres o pedregosos, i necessita d'una font o d'un curs d'aigua. Observem que la configuració fisiogràfica de la Vall de Camprodon és privilegiada respecte a l'assolament, ja que la major part de feixes i planes baden cap a sud. L'únic nucli urbà que està en part a l'obaga i també en zona inundable és el de Camprodon, per una raó de força major: era un emplaçament defensiu emmurallat, que controlava l'aiguabarreig de les dues valls principals.

Oportunitats i reptes

Les regles tradicionals d'implantació dels habitatges i nuclis rurals d'aquestes valls són clares, de manera que si es respecten es pot construir de forma harmònica. El repte que tenen els

nous creixements urbanístics o de qualsevol altra forma d'ocupació constructiva al territori és, doncs, respectar el sentit de la mesura i les condicions descrites en el punt anterior. Respecte la insolació, les noves construccions o urbanitzacions han d'evitar els indrets obacs: no sols per raons de qualitat de vida, sinó també de sostenibilitat, car altrament no els serà possible aplicar energia solar en la calefacció, que el principal consum energètic en els municipis de muntanya.

Ombra al matí

Ombra al migdia

Ombra de la tarda

Suma de les tres ombres

MAPA TIPUS DE PENDENTS

Font:
Elaboració pròpia a partir del model digital d'elevacions (mapa 2)

Data:
El model digital del terreny s'ha realitzat a partir de les corbes de nivell equidistants cada 10 m. dels mapes topogràfics 1:5000 V2 de l'Institut Cartogràfic de Catalunya, elaborats a partir de l'any 1999.

Escala i resolució
El mapa de pendents correspon a un mapa *raster* amb una resolució del píxel de 10 x 10 m.

Elaboració
L'elaboració del mapa s'ha realitzat a partir del model digital d'elevacions (mapa 2) mitjançant l'extensió Spatial Analyst del programari Arcview.

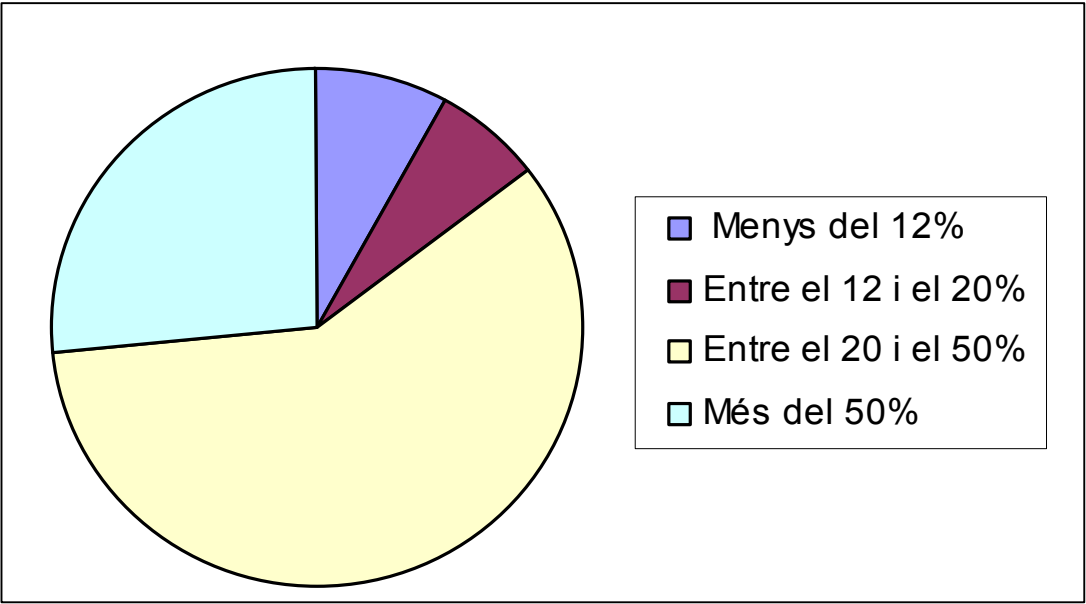
Interpretació:
El paisatge de les Valls de Camprodon es caracteritza per mantenir una orografia pròpia d'alta muntanya, amb uns relleus vigorosos, on molts dels vessants presenten pendents superiors al 20%, de manera que les àrees planeres són escasses.

S'ha definit quatre classes amb gradients que tenen significació per al risc d'erosió del sòl (mapa 18) o el tipus de planes presents (mapa 7).

Les categories establertes són:

- Pendents inferior al 12%. Són les àrees més planes i on el risc d'erosió és quasi inexistent. Es troben principalment al fons de vall.
- Pendents entre 12 i 20%. El risc d'erosió ja és considerable, i apareixen les zones culminals i a mitja alçada dels vessants, en carenes romes, replans i relleixos.
- Pendents entre 20 i 50%. Es tracta de les àrees on el pendent és molt important i es tracta de les zones que abasten un territori més ampli, fet que constata el caràcter muntanyós de l'espai.
- Pendents superiors al 50%. Es tracta de les àrees on el sòl es susceptible de ser fortament erosionat en cas de pèrdua de la coberta vegetal.

Percentatge d'ocupació dels diferents tipus de pendents

Les àrees planeres ocupen menys del 15% del territori i esdevenen importants a les subunitats de Molló i de Sant Pau de Segúries, mentre que les zones amb major pendent es localitzen a les capçaleres del riu Ter i del Ritort.

Per subunitats, destaquen la Capçalera del Ritort i en concret la Capçalera del Ter, on la proporció de pendents més forts supera el 50% de la superfície.

Distribució de les classes de pendent per unitats i subunitats

Unitats	Menys de 12%	Entre 12 – 20%	Entre el 20 – 50%	Més de 50%
Vall de St. Pau	16,68	10,53	58,32	14,47
Alta Garrotxa	7,21	9,51	65,50	17,78
Capçalera del Ter	3,37	2,99	43,16	50,48
Vall de Tregurà-Llanars	7,48	7,15	65,93	19,45
Capçalera del Ritort	7,60	6,99	62,55	22,85
Vall de Molló-Camprodon	13,06	9,35	68,32	9,28
Capçalera del Ter i del Ritort	7,00	6,07	58,16	28,77

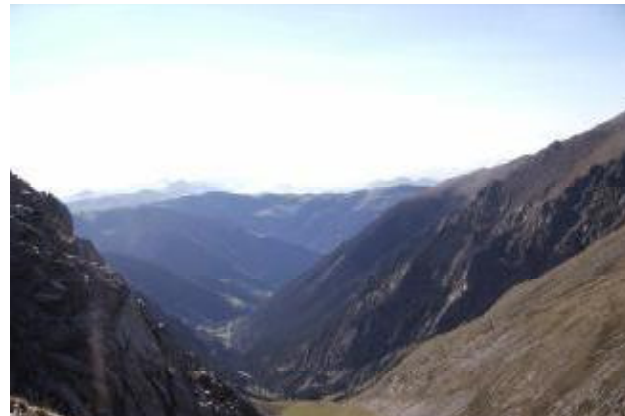
Gra de Fajol

Vessants de la vall del Catllar

Plana de Sant Pau de Segúries

Vall dde Coma de l'Orri

Vall de Setcases

Plans dels voltants de Molló

Reptes i oportunitats

La gran majoria de les activitats productives actuals estan fortament condicionades pel pendent, de manera que els pendents forts les exclouen, a no ser que resultin del tot necessàries, i llavors exigeixen obres molt costoses per garantir-ne l'estabilitat. D'altra banda, els pendents forts comporten un risc d'inestabilitat de sòls i també de vessants. Existeix una correlació força estreta entre les àrees amb més pendent i les àrees amb riscos geològics i d'allaus. Per això, malgrat l'extensió territorial, la superfície útil, a efectes pràctics, de cara a la implantació assenyada de moltes activitats, és molt més limitada en aquests municipis d'alta muntanya que en els de plana.

Els mapes de pendents són una eina fonamental en el municipis de muntanya, per tal de planificar la distribució d'activitats i d'usos d'una forma harmònica amb el territori i el paisatge.

MAPA DE PLANEJAMENT URBANÍSTIC

Font:

Elaboració pròpia a partir dels planejaments urbanístics dels sis municipis de la Mancomunitat, siguin plans actualment vigents o, si és el cas, en redacció o sotmesos a exposició pública per aprovació inicial.

Data:

Els planejaments consultats s'ha realitzat en diferents anys: Llanars presenta unes normes subsidiàries de l'any 1995; Camprodon un Pla general d'ordenació urbana del 2001; Vilallonga de Ter i Setcases unes normes subsidiàries de l'any 1996. Pel que fa a Molló, s'ha consultat el document que ha anat a l'aprovació inicial, la qual data de mes de desembre de 2006; i finalment per Sant Pau de Segúries, s'ha consultat la proposta de POUM aprovada inicialment el març de 2007.

Escala i resolució.

La digitalització dels sectors urbanitzables s'ha realitzat a escala 1:5.000 sobre la base topogràfica 1:5.000 V2 de l'ICC.

Elaboració.

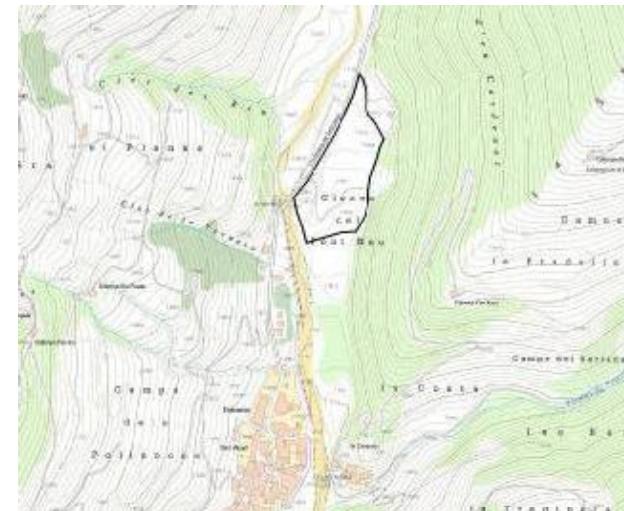
La digitalització s'ha realitzat directament sobre pantalla amb la base topogràfica 1:5.000 V2 de l'ICC. Per tant, els límits no són exactes sinó orientatius.

Interpretació.

Hores d'ara cadascun dels municipis integrats a la Mancomunitat de la Vall de Camprodon presenta diversos sectors de creixement urbà, i la majoria es proposen a les planes al·luvials adjacents als nuclis urbans, tal i com demostren les imatges següents. Des d'un punt de vista paisatgístic, doncs, aquestes propostes presenten dos inconvenients: maximitzen l'impacte visual i, en el cas de Llanars-Camprodon i Vilallonga de Ter, tendeixen a la coalescència, cosa que, si s'acomplís, ocasionaria una pèrdua de personalitat i d'identitat, a banda d'una pèrdua paisatgística. En altres casos (Molló, Setcases i Vilallonga) es proposen nous sectors de creixement desvinculats dels nuclis, en contra del criteri de compacitat que hauria de prevaldre.

La segona generació de planejaments urbanístics reproduïx el model d'eixampla urbà creat al segle XIX a ciutats grans i mitjanes, amb la creació dels eixamples rurals, majoritàriament de segona residència. Són models superestructurals que no respecten l'organicisme en la col·locació de les edificacions; ocupen els sòls de millor qualitat, eviten els pendents rosts i de solana, ja que opten per vendre vistes i tranquil·litat, allà on convingui.

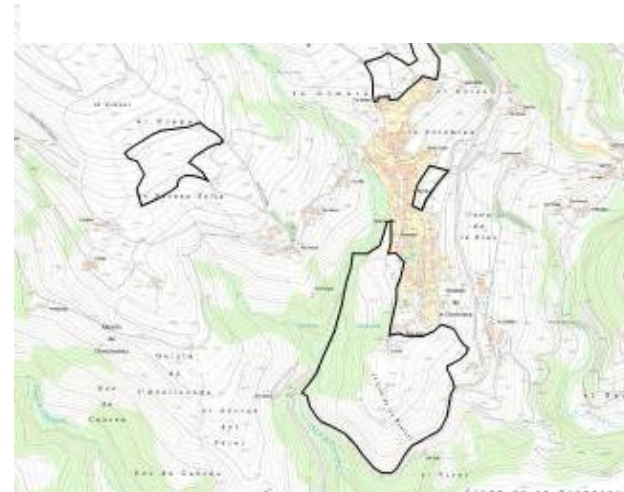
El cas de la urbanització de Fontrubí és diferent: es tracta d'una urbanització nova de soca-rel, sense cap vincle amb cap nucli tradicionals, que forma part de les urbanitzacions que als anys setanta es varen implantar als llocs més inesperats, i que, amb el pas dels anys, ha assolit unes grans dimensions.

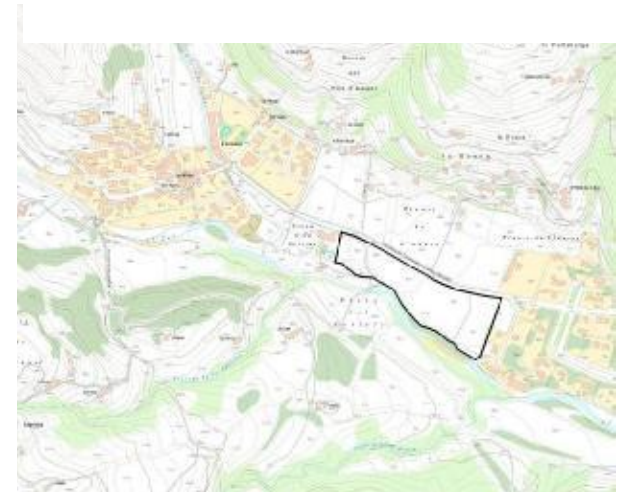
Sòl urbanitzable de Setcases

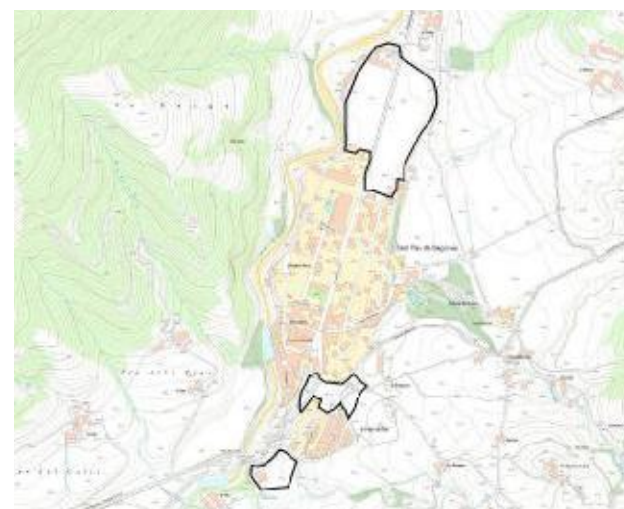
Sòl urbanitzable de Vilallonga de Ter

Sòl urbanitzable de Molló

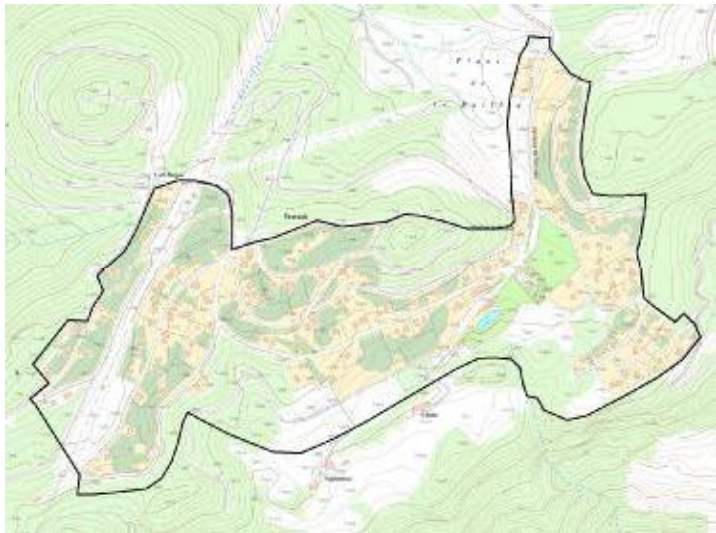
Sòl urbanitzable de Llanars

Sòl urbanitzable de Sant Pau de Segúries

Sòl urbanitzable de Camprodon

Límit del sòl urbà de la urbanització de Fontrubí

Oportunitats i reptes.

La Carta del Paisatge ofereix, per primera vegada, l'oportunitat d'una anàlisi paisatgística conjunta i aprofundida de tots els planejaments urbanístics dels sis municipis de la Vall de Camprodon. De la diagnosi se'n poden desprendre recomanacions i propostes adreçades als planejaments que estan en tràmit i també a les seves futures revisions. El repte plantejat és com incorporar criteris o propostes d'ordenació amb una visió estratègica pel conjunt d'aquestes valls, superant la visió municipal i adoptant el marc de la Mancomunitat, entès com un àmbit funcional, a fi i efecte d'aconseguir uns planejaments de més qualitat paisatgística, que contribueixin a la millora de la qualitat de vida i del paisatge de la població d'aquestes valls.

En uns nuclis tan petits com són els que tractem si es volen conservar els paisatges 'urbans', cal que segueixi essent equilibrat, i aleshores ha de cenyir-se a uns paràmetres bàsics d'ocupació del lloc, de manteniment de volums, perfils, textures i colors. La continuïtat, doncs, en mantenir els mateixos emplaçaments, en afavorir creixements orgànics i en conservar els aspectes essencials de les tipologies constructives, és la clau. En aquells casos que ho fan, els resultats solen ser reeixits. En els casos contraris, dissonants.

MAPA TIPOLOGIA DE LES ZONES PLANES

Font:

Mapa realitzat a partir del model digital d'elevacions (mapa 2) i dels usos del sòl (mapa 6)

Data:

Les dades corresponen a la cartografia hàbitats, la qual es va elaborar el 1999 a partir dels ortofotomapes 1:25.000 de l'any 1997 i actualitzat el 2003. El model digital del terreny s'ha realitzat a partir de les corbes de nivell equidistants cada 10 m. dels mapes topogràfics 1:5000 V2 de l'ICC, elaborats a partir de l'any 1999

Escala i resolució

Les capes referents a l'altimetria s'han extret dels topogràfics 1.5000 de l'ICC i al cartografia hàbitat està realitzada a una escala 1:25.000

Elaboració

L'elaboració del mapa s'ha realitzat a partir del creuament d'informació entre el mapa de pendents i en concret aquelles inferiors al 20% i el mapa de d'usos del sòl, i en especial la coberta referent a prats i herbassars

Interpretació:

El paisatge de les Valls de Camprodon es caracteritza pel predomini de muntanyes amb vessants amb pendents variables, de manera que les àrees planeres hi són escasses. Això va fer veure la conveniència d'analitzar-les. Aquest mapa considera com àrees planeres aquelles que tenen menys d'un 20% de pendent un límit que indica el Pla Territorial General de Catalunya vigent.

Per elaborar-lo, a partir del mapa de pendents (núm. 5) s'han seleccionat, doncs, totes les àrees amb pendent inferiors al 20%, i s'han classificat manualment en tres grups:

- les planes al·luvials, que es disposen als fons de valls al costat dels cursos hídrics;
- els replans, que trobem a mitja alçada dels vessants;
- i les calmes, que apareixen a les carenes arrodonides i les parts enlairades dels cims que conformen aquestes valls.

En conjunt, les àrees planeres només cobreixen el 15,17 % de l'àmbit estudiat.

Distribució de les classes de planes

Tipus de planes	Superfície (ha)	Percentatge relatiu	Percentatge absolut
Planes al·luvials	1.538,12	43,20	6,55
Replans a mig aire	1.032,21	28,99	4,39
Calmes	989,95	27,81	4,21
TOTAL	3.560,28	100	15,17

La distribució geogràfica de les planes al·luvials té una relació molt estreta amb els assentaments humans d'aquestes valls, i constitueix l'espai on viu la gran majoria de la població local contemporània, així com els visitants i turistes, i on es concentren la gran majoria de les seves activitats.

Des del punt de vista paisatgístic, la incidència d'aquests tres tipus d'àrees planeres és completament diferent. La seva visibilitat ha estat objecte d'una altra anàlisi, representada en el mapa número 25.

També són ben diferents des del punt de vista dels usos del sòl i les activitats que poden acollir. En efecte, la gran majoria de les activitats humanes que s'han desenvolupat durant els darrers cinquanta anys se situen a les planes al·luvials. La única gran excepció seria l'estació d'esquí de Vallter 2000 i les seves instal·lacions. Tradicionalment els replans havien estat aprofitats, i acullen construccions, cabanes, conreus amb feixes o envoltats de murs de pedra seca, amb paisatges d'interès. Les calmes, per contra, han estat ocupades per prats alpins, o de pastura, en aquells casos que estan per sota del límit altitudinal de les formacions forestals.

Vista de la plana al·luvial de la Gatllera (Vilallonga de Ter i Setcases)

Vista de les calmes de la collada de Dalt de la Balmeta (Setcases)

Replans de la zona de Graells (Molló)

Terrassa al·luvial alta del riu Ter de cal Mariner (St. Pau de Segúries)

Reptes i oportunitats

L'escassa extensió d'àrees planeres, sobretot les de fons de vall (planes al·luvials) constitueix un repte en l'ordenació territorial i dels usos d'aquest territori, atès que són aquestes les que atreuen la majoria d'iniciatives. De fet, el sòl apte per a la majoria d'usos dels quals hi ha demanda actual, si s'exclou de les planes al·luvials els espais ja ocupats i els que tenen riscos naturals (inundació, especialment) és molt més escàs del que la majoria de la població imagina, quan admira els grans paisatges muntanyencs solitaris. Des d'una altre punt de vista, però, aquest fet és una oportunitat. Si s'aconsegueix actuar amb efectivitat en aquestes àrees, es podrà tenir una incidència paisatgística desproporcionadament alta en el conjunt del paisatge d'aquestes valls.

MAPA DE SITUACIÓ DELS NUCLIS DE POBLAMENT

Font:

Elaboració a partir dels mapes d'hàbitats del Departament de medi Ambient i Habitatge i d'usos i cobertes del sòl del CREAM; la sèrie de mapes topogràfics 1:10.000 de l'ICC per determinar les zones urbanes i, la base cartogràfica 1:250.000 v1 (BC-250M) per a determinar les xarxes principal i secundàries de carreteres.

Dates:

El mapa d'usos i cobertes del sòl correspon a l'any 1993, el mapa d'hàbitats es va elaborar el 1999 a partir dels ortofotomapes 1:25.000 de l'any 1997 i es va actualitzar el 2003, el mapa topogràfic 1:10.000 és de l'any 1999 i, finalment, el mapa de carreteres és de l'any 1997.

Escala i resolució

El mapa d'usos i cobertes del sòl és realitzat a escala 1:3.000; el mapa d'hàbitats s'ha elaborat a una 1:25.000; els mapes topogràfics a 1:10.000 i la cartografia de la xarxa de carreteres 1:25.000, corregida a escala 1:50.000.

Elaboració

El mapa s'ha elaborat a partir de les suma de tots el polígons classificats d'àrees urbanes que eren presents en el mapa d'hàbitats, d'usos i cobertes del sòl actualitzat i redefinit sobre els mapes topogràfics 1:10.000. La xarxa de carreteres principal i secundària s'ha obtingut a partir de la reclassificació de la base cartogràfica 1:250.000 v1 (BC-250M) actualitzada sobre el mapa topogràfic 1:50.00 de l'any 2004/2005.

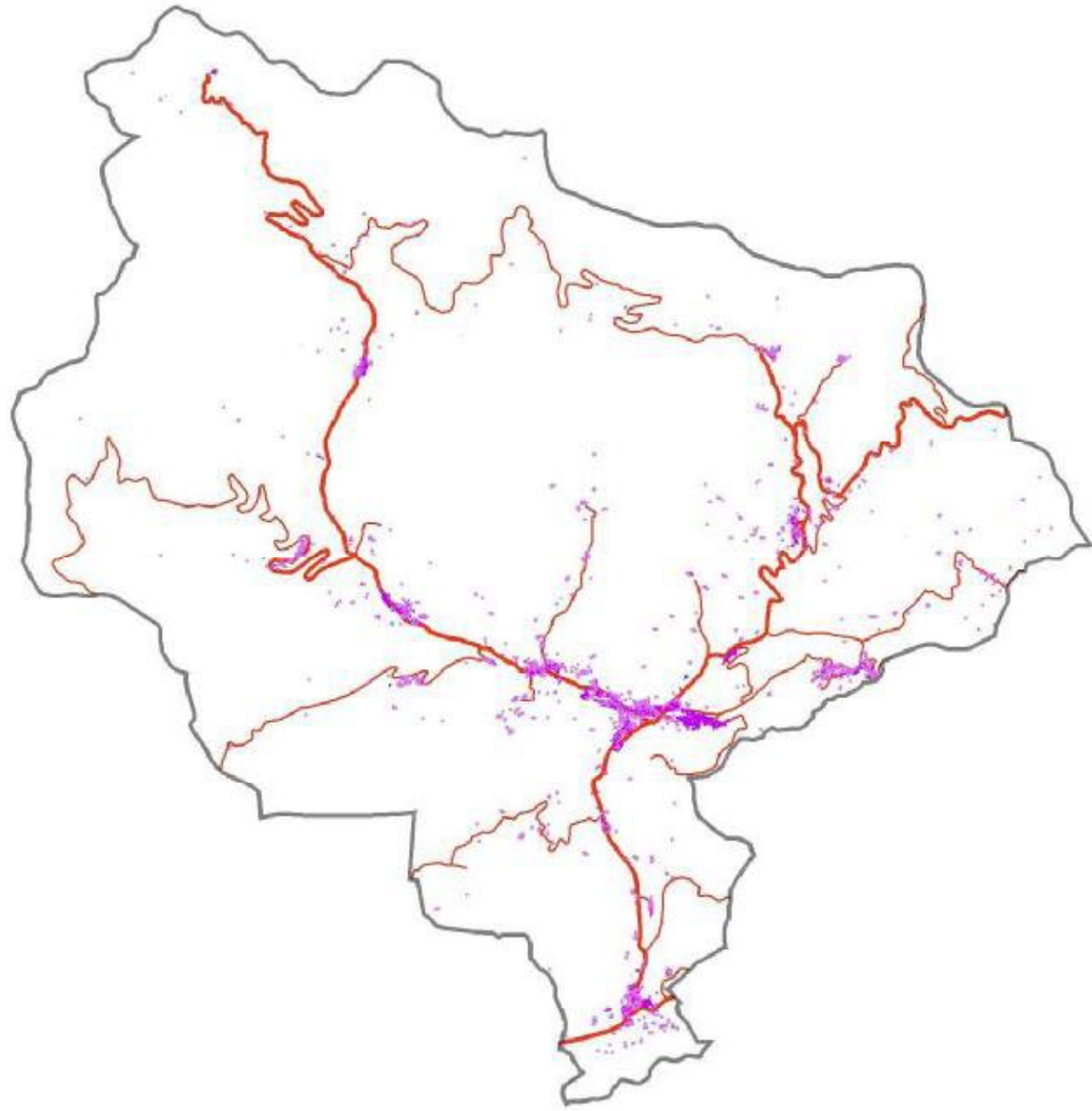
Interpretació:

Els nuclis de poblament de la Mancomunitat de la Vall de Camprodon són pobles i veïnats. L'única vila és Camprodon, que actua de capital. La seva situació sobre el nivell del mar es troba compresa entre 860 m el més baix (Sant Pau de Segúries) i 1392 m el més alt (Fabert). Són diversos els veïnats que es troben per damunt dels 1200 m d'altitud. Quan al pendent, és molt significatiu el fet que la majoria d'aquest nuclis es trobin emplaçats en pendents superiors al 20%. En alguns caos, com els veïnats de Feitús o de Tegurà, en pendents del 40% on la legislació actual –clarament inadequada per a les àrees de muntanya- no permetria fer cap assentament. Amb excepció de Camprodon, que té un emplaçament condicionat per raons defensives (ombrívol i parcialment inundable) l'emplaçament de la majoria de nuclis, en les vall principals, és molt adient, des de tres punts vista: l'assolellament i l'absència de riscos naturals i el paisatge. I en la majoria d'ells, també des del punt de vista d'evitar l'ocupació d'àrees planeres, on es torben els escassos sòls agrícoles de fons de vall.

Alçades i pendents per cada nucli urbà

Nom	Alçada (m)	Pendent (%)
Feitús	1.211	47,19
Tegurà (A/B)	1.373	31,7 / 41,01
Setcases	1.270	34,64
Fabert	1.392	32,21
La Roca	1.039	32,02
Espinavell	1.251	29,47
Abella	1.187	26,03
Freixenet	1.215	25,8
Rocabruna	963	22,1
Molló	1.187	20,5
Espinalba	1091	19,71
Font-rubí	1.070	16,89
Cavallera	1.154	12,52
Vilallonga de Ter	1.040	12,34
Llanars	984	11,74
Sant Pau de Segúries	860	0
Camprodon	960	0
Colònia Estevenell	920	0
La Ral	880	0

naturals, adequadament separats els uns dels altres, alhora que s'evita curiosament ocupar les planes i les àrees afectades per riscos naturals.

Esquema de distribució dels nuclis de poblament: viles, pobles i veïnats

Oportunitats i reptes:

Els indrets òptims per els assentaments humans són els que ja s'han ocupat tradicionalment des de fa segles. Les seves característiques, tan clares i ben definides, presenten el repte de proposar, quan calgui, els futurs creixements o les noves intervencions seguint les pautes tradicionals dels assentaments de muntanya: en terrenys pendents, assolellats, sense riscos

Veïnat d'Espinelves

Nucli de Setcases

Veïnat de Vilallonga de Ter

MAPA RISCOS NATURALS

Font:

El risc per allaus s’ha extret del Mapa de zones d’allaus de Catalunya 1:25.000 de l’Institut Cartogràfic; les zones potencialment inundables provenen del plànol de Delimitació de zones inundables per a la redacció de l’INUNCAT elaborat per l’Agència Catalana de l’Aigua; i les zones amb inestabilitat de vessants s’han delimitat a partir del mapa de pendents, seleccionant aquelles que presenten un percentatge superior al 50%.

Data:

La diferent informació que conforma aquest plànol ha estat elaborada en diversos anys. Així, el mapa d’allaus és de l’octubre de 2002; el mapa de les zones inundables és del maig de 2001 i el mapa de pendents s’ha realitzat a partir de model digital del terreny confeccionat a partir de les corbes de nivell equidistant cada 10 m. dels mapes topogràfics 1:5000 V2 de l’Institut Cartogràfic de Catalunya, elaborats a partir de l’any 1999.

Escala i resolució

El mapa d’allaus és realitzat a escala 1:25.000, mentre que el mapa de risc d’inundació és a escala 1:50.000. El mapa de pendents correspon a un mapa *raster* amb una resolució del píxel de 10 x 10 m.

Elaboració

Les zones amb risc per a allaus i d’inundació han estat delimitades a partir de l’aplicació de MapScan i la seva digitalització i georeferenciació sobre pantalla, mentre que la delimitació dels vessants inestables s’ha realitzat a partir del model digital d’elevacions (mapa 2) mitjançant l’extensió Spatial Analyst d’Arview.

Interpretació:

Aquest mapa considera tres tipus de riscos naturals: el risc d’inundació, el risc d’allaus i el risc d’inestabilitat de vessants i d’erosió del sòl. El risc sísmic, que és força alt, no s’ha grafiat perquè afecta la totalitat de l’àmbit. La qualitat i fiabilitat d’aquestes cartografies és decreixement: millor en la de riscos d’allaus, mitjana en la de riscos d’inundació i només aproximativa per el d’inestabilitat de vessants, perquè no s’ha pogut obtenir la cartografia de riscos geològics a 1:50.000 que existeix per sota de la cota 2000. la correlació amb les àrees amb més risc d’erosió edàfica és més alta. En conjunt, l’extensió d’aquest riscos naturals és força gran, i la seva perillositat és considerable, especialment quan se superposen. Les taules següents mostren la seva distribució percentual. El risc d’inundació té una extensió comparativament petita, però una incidència molt gran en els nuclis urbans que es troben situats, parcialment, en àrees inundables, com Camprodon i Vilallonga de Ter. El risc d’inestabilitat de vessants és el més difícil de detectar i el que pot ocasionar problemes més sorprenents.

En la taula que mostra la proporció de superfície sotmesa a algun risc natural, per unitat i subunitat, en relació a la superfície total que ocupa cada risc en concret, s’observa que la subunitat Capçaleres del Ter és la que té més superfície afectada per riscos d’inestabilitat de vessants i d’allaus, mentre que la subunitat Vall de Tregurà-Llanars és la que té més proporció de risc d’inundació La suma no dona 100% ja que hi ha part de les subunitat que no es troben sotmeses a cap risc

Percentatge de superfície sotmesa a algun risc, segons la superfície total de cada unitat i subunitat

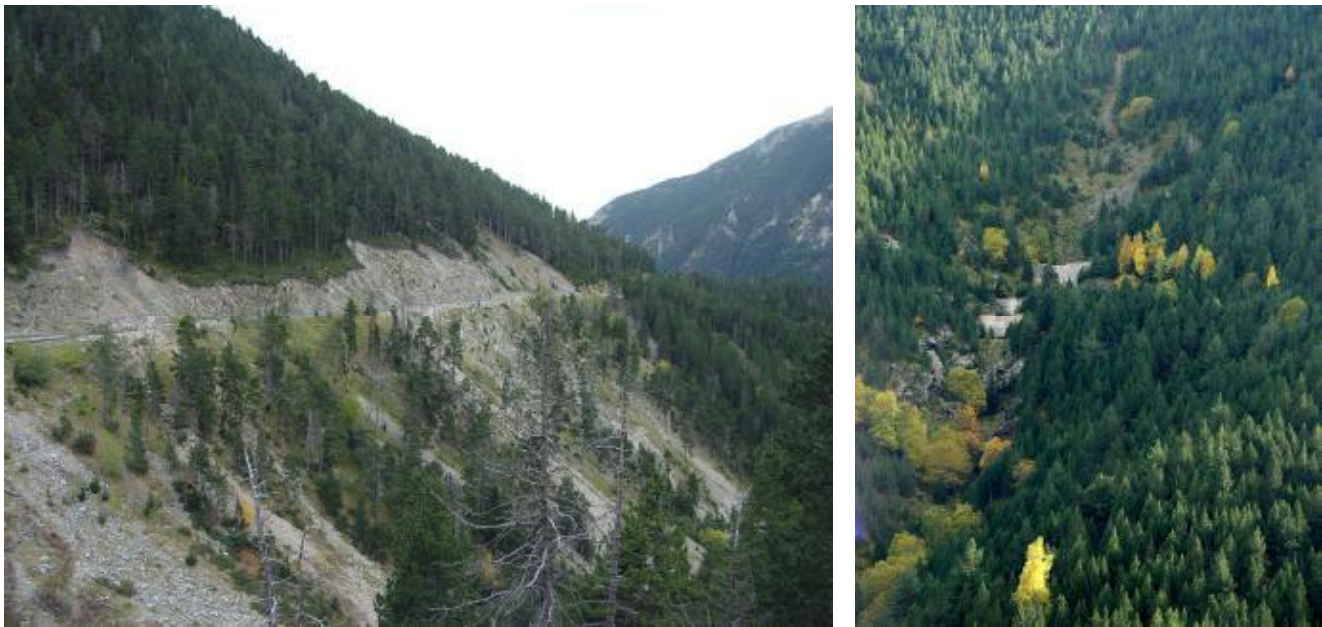
Tipus de risc	% sobre e la sup. sotmesa a risc	% sobre la sup. total
Risc per allaus	38,30	17,75
Risc per inundació	4,23	1,96
Inestabilitat de vessants	57,47	26,64

Proporció de superfície sotmesa a algun risc natural, per unitat i subunitat, en relació a la superfície total que ocupa cada risc en concret

Unitats/Subunitats	Risc per inundació	Inestabilitat de vessants	Risc d’allaus
Vall de Tregurà - Llanars	2,80	19,51	11,37
Vall de St. Pau	2,84	14,50	0,87
Alta Garrotxa	0,00	17,85	0,00
Capçalera del Ritort	0,00	22,92	18,57
Capçalera del Ter	1,74	50,58	42,98
Vall de Molló - Camprodon	2,03	9,29	0,00
Capçalera del Ter i del Ritort	1,97	28,84	21,16

Percentatge de superfície sotmesa a algun risc per unitat i subunitat

Unitats/Subunitats	Risc per inundació	Inestabilitat de vessants	Risc d'allaus
Vall de Tegurà - Llanars	44,6	22,9	20,0
Vall de St. Pau	16,2	6,1	0,6
Alta Garrotxa	0,00	3,6	0,00
Capçalera del Ritort	0,00	8,9	10,8
Capçalera del Ter	25,2	53,8	68,6
Vall de Molló - Camprodon	14,0	4,7	0,00
Capçalera del Ter i del Ritort	83,8	90,3	99,5

A la dreta desprendiments provocats per la carretera d'accés a l'estació d'esquí Vallter 2000 i a l'esquerra mostra de les obres realitzades per ICONA per evitar l'erosió de vessants

Efectes d'una allau a la zona de Vallter

Reptes i Oportunitats:

L'extensió i diversitat de riscos naturals és gran en aquestes valls; en conjunt molt superiors a la seva distribució a terra baixa. La població tradicional de l'alta muntanya, molt observadora i amb una llarga memòria, havia adaptat la seva activitat i actuacions per tal d'evitar-los. Alguns dels paisatges més dinàmics (lleres flúvio-torrencials, canals d'allaus, etc.) estan directament relacionats amb les àrees de riscos naturals.

El coneixement dels riscos geològics és molt fragmentari. El repte és evitar-los i, quan no sigui possible, adoptar mesures adients per protegir-se'n. Altrament, les extenses àrees afectades per riscos naturals són una oportunitat des del punt de vista de la conservació del paisatge, atès que la seva perillositat les protegeix de moltes alteracions indesitjades.

MAPA D'USOS DEL SÒL EN PLANES AL·LUVIALS

Font:
Elaboració pròpia a partir de la *Cartografia dels hàbitats d'interès comunitari a Catalunya*, realitzada pel Departament de Medi Ambient i Hàbitatge (mapa 9) i del mapa de pendents (mapa 5)

Data:
El mapa de pendents s'ha realitzat a partir de les corbes de nivell equidistants cada 10 m. dels mapes topogràfics 1:5000 V2 de l'Institut Cartogràfic de Catalunya, elaborats a partir de l'any 1999. El mapa d'hàbitats es va elaborar el 1999 a partir de la interpretació experta dels ortofotomapes 1:25.000 de l'any 1997, amb treball de camp de verificació. Ha estat actualitzat el 2003.

Escala i resolució
El mapa de pendents correspon a un mapa raster amb una resolució del píxel de 10 x 10 m., mentre que la cartografia hàbitats està realitzada a una escala 1:25.000

Elaboració
La informació s'ha elaborat a partir de la intersecció entre el mapa d'hàbitats, reagrupant algunes de les 18 categories i el mapa de pendents, seleccionat aquells que són inferiors al 20% i que es troben disposats als fons de valls.

Interpretació:
El pendent del 20% s'ha escollit perquè tant el Pla Territorial General de Catalunya com la llei d'urbanisme vigents l'estableixen com el límit de pendent pels espais aptes pels assentaments urbans. Els usos del sòl que es troben als espais planers dels fons de valls, que són les àrees més ben comunicades i més cobejades per a nous assentaments, tenen, doncs, molta rellevància, des del punt de vista de l'ordenació territorial. El principal ús del sòl dels fons de vall planers són les pastures i els prats, que cobreixen més del 40% de la seva superfície. Els segueixen les àrees forestals arbrades i arbustives, amb més del 33%. Els espais urbans i associats, tanmateix, ja cobreixen un 10% d'aquest territori potencialment apte, superior al que ocupen totes les formacions de ribera d'aquestes valls.

Percentatge dels tipus d'usos del sòl que conformen les planes al·luvials

Tipus d'ús del sòl	% de recobriment
Prats i pastures	46,08
Zones forestals	33,57
Nuclis urbans	10,09
Vegetació de ribera	9,91
Conreus	0,30
Tarteres i roquissars	0,04

La taula següent mostra la distribució planimètrica per cadascuna dels subunitats de paisatge definides. Destaca el fet que les valls de Tegurà – Llanars i la de Molló – Camprodon són les que presenten una major ocupació urbana de les planes, concentrada bàsicament a l'eix Camprodon - Llanars i Molló – el Riberal.

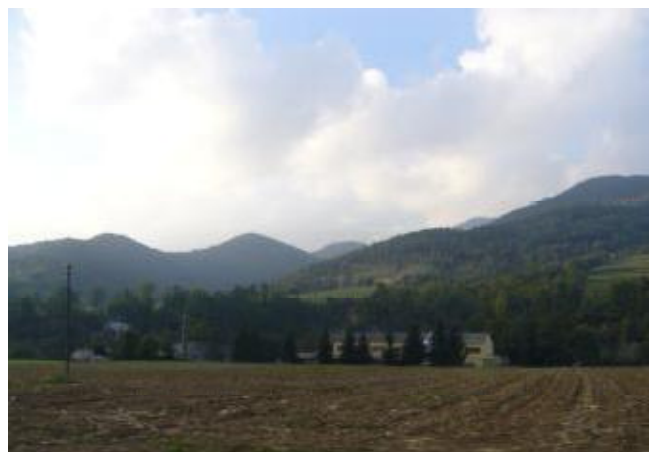
Percentatge dels tipus d'usos del sòl que conformen les planes al·luvials per unitats i subunitats de paisatge

Ús del sòl	Capçalera del riu Ter	Vall de St. Pau	Alta Garrotxa	Capçalera Ritort	Vall de Tegurà - Llanars	Vall de Molló i Camprodon	Capçalera del Ter i del Ritort
Zones forestals	14,17	13,12	5,04	9,28	31,14	27,24	81,84
Vegetació de ribera	7,09	25,35	6,84	7,80	26,28	26,65	67,82
Nuclis urbans	3,53	15,07	0,00	0,00	35,71	45,69	84,93
Conreus	0,00	0,00	32,68	67,32	0,00	0,00	67,32
Prats i pastures	6,87	42,74	0,95	2,66	30,89	15,89	56,31
Tarteres i roquissars	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00

Reptes i Oportunitats

A l'hora de prendre decisions per a la millora de la qualitat del paisatge i la seva gestió és molt rellevant analitzar les dinàmiques que es donen en els fons de valls i, de forma especial, a les planes al·luvials, car es tracta d'uns espais amb importants valors paisatgístics, ecològics i productius (sobretot des del punt de vista agrícola), molt fràgils des del punt de vista de la visibilitat, i amb una important pressió urbanística degut a la seves característiques d'espais planers i molt fàcilment accessibles.

Per tant, l'anàlisi ens remet al repte d'adoptar mesures paisatgístiques especials en aquests espais i l'oportunitat d'establir intervencions, com també una regulació dels usos del sòl ben orientada per tal d'assolir una qualitat paisatgística òptima.

Pla agrícola de la Ral

Pastures del Pla de Sant Pau de Segúries

Pla agrícola del Pla de Sant Pau de Segúries

Pla agrícola del Pla la Ral

Pla agrícola del Pla de Sant Pau de Segúries

Pla agrícola sota el nucli de la Roca

USOS DEL SÒL

Font:
Elaboració pròpia a partir de la cartografia hàbitats del Departament de Medi Ambient i Habitatge

Data
Les dades corresponen a la cartografia hàbitats, la qual es va elaborar el 1999 a partir dels ortofotomapes 1:25.000 de l'any 1997 i va ser actualitzada el 2003.

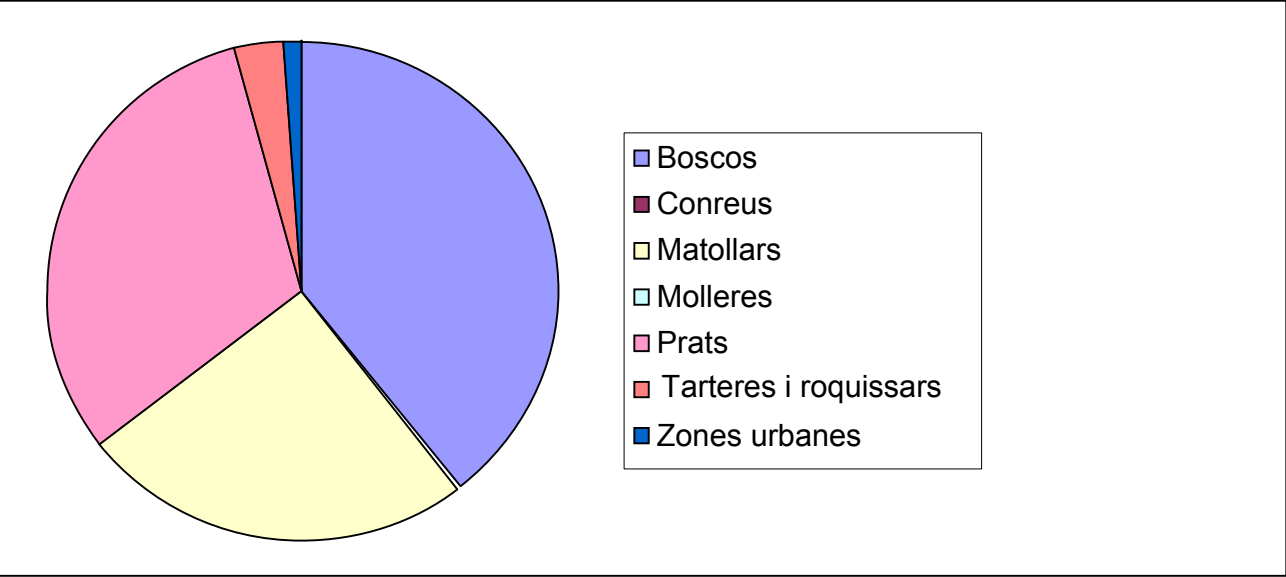
Escala i resolució
La cartografia hàbitats està realitzada a escala 1:25.000

Elaboració
El mapa d'usos del sòl s'ha realitzat a partir de la simplificació i fusió dels 18 grups d'hàbitats presents i establint 7 categories

Interpretació
Des del punt de vista dels usos del sòl, les Valls de Camprodon es caracteritzen per presentar un important domini del bosc tot i que també els prats i pastures abasten una extensió molt considerable. La minsa extensió que ocupen els conreus i l'important extensió d'una coberta del sòl força inusual a la major part del país, com les tarteres i roquissars, acaben de caracteritzar aquest territori.

La variabilitat en la distribució d'usos del sòl que existeix en les diferents subunitats és molt gran, tal com palesa la taula adjunta.

Gràfic de distribució dels usos del sòl

Percentatge de distribució dels usos del sòl per unitats i subunitats

	Vall Tregurà - Llanars	Vall de Molló - Camprodon	Capçalera del Ter	Capçalera Ritort	Vall de Sant Pau	Alta Garrotxa	Capçaleres del Ter i del Ritort
Boscos	21,94	13,74	31,23	7,63	17,98	7,48	7,54
Conreus	5,03	50,72	0	30,14	0	14,10	85,90
Matollars	41,31	16,70	17,74	16,74	2,11	5,40	92,49
Molleres	100	0	0	0	0	0	100
Prats	37,71	10,59	28,15	9,63	11,21	2,73	86,07
Tarteres i penyals	5,69	0	92,82	1,49	0	0	100
Espais urbans	26,72	29,60	17,95	0	7,90	17,83	74,27

Reptes i oportunitats

La gran diversitat dels usos del sòl en les sis subunitats que formen les Valls de Camprodon impedeix adoptar una estratègia uniforme basada en ells. Les àrees ocupades per tarteres i prats alpins són 'fixes' per dir-ho així, però tots els altres usos del sòl són dinàmics, i l'expansió d'uns usos va en detriment d'un altres. Més que l'extensió i les proporcions d'aquest usos del sòl, però, des del punt de vista paisatgístic el més important és el seu emplaçament.

MAPA D'ESPAIS AMB VALORS DE PATRIMONI NATURAL I PROTECCIONS EXISTENTS

Font:

Elaboració pròpia a partir de la combinació dels mapes 13, 14, 15, 19 i 20

Dates:

El mapa de valors geològics (mapa 13) s'ha elaborat recopilant informació de vuit tipus de mapes diferents: la sèrie de topogràfics 1.5000 V2 de l'any 1999; la versió de l'inventari d'Espais d'Interès Geològic de Catalunya del 15 de setembre de 2002; el Mapa d'espècies i altres elements d'especial interès; el Mapa Proposta de Parc Natural de les Capçaleres del Ter i de Freser presents en la proposta de Delimitació, planificació i gestió d'un Parc Natural a les Capçaleres del Ter i del Freser (Ripollès) de l'any 2006; la versió de la cartografia d'hàbitats d'interès comunitari del 30 de desembre de 2005; la cartografia dels espais del PEIN actualitzada el 21 de setembre de 2006; la cartografia dels espais de la Xarxa Natura 2000 del 29 de setembre de 2006; i l'inventari de zones humides del dia 15 de març de 2001, i l'inventari de fonts i coves del mapa Excursionista Costabona - Alta Vall del Ter de l'Editorial Alpina de de l'any 2007.

Escala i resolució

Les escales dels mapes són compreses entre 1:25.000 i 1:100.000. L'inventari d'Espais d'Interès Geològic de Catalunya s'ha transcrit damunt del mapa 1:50.000 del topogràfic ICC; l'inventari de fonts i coves s'ha extret del mapa Excursionista Costabona - Alta Vall del Ter de l'Editorial Alpina 1:25.000; el Mapa d'espècies i altres elements d'especial interès és a escala 1:100.000; el Mapa Proposta de Parc Natural de les Capçaleres del Ter i de Freser presents en la proposta de Delimitació, planificació i gestió d'un Parc Natural a les Capçaleres del Ter i del Freser (Ripollès) és a escala 1:60.000; el Mapa d'hàbitats d'interès comunitari és realitzat sobre ortofotomapes 1:25.000 color, en format digital i paper, de l'Institut Cartogràfic de Catalunya (ICC); el mapa dels espais del PEIN s'ha realitzat a escala 1:25.000 i s'ha integrat amb la BCN 1:50.000 de l'ICC; finalment, i la capa dels espais de la Xarxa Natura 2000 i de l'inventari de zones humides s'han transcrit damunt del mapa 1:50.000 del topogràfic de l'ICC.

Elaboració

El mapa s'ha elaborat sobreposant els diferents elements i categories que componen els principals valors del patrimoni natural de manera que cada tessella o píxel del territori analitzat pren un valor. S'ha optat perquè cada un dels elements i categories que conformen els principals valors naturals tinguin el valor 1 de manera l'escala de valors oscil·la des de 0 fins 8. Els diferents elements i categories que componen els principals valors del patrimoni natural són:

- espais inclosos a l'inventari d'Espais d'Interès Geològic de Catalunya
- hàbitats d'interès comunitari
- àrea de protecció del trençalòs
- reserva genètica de truites
- àrea d'interès faunístic per gall fer, mussol pirinenc, perdiu blanca i rapinyaires
- àrea d'interès per a la connectivitat ecològica
- reserva nacional de caça (Freser – Setcases)
- Proposta de Parc Natural de les Capçaleres del Ter i de Freser
- Espais inclosos al PEIN i la XN2000

Un cop s'ha categoritzat el territori en funció de la suma de valors s'ha passat a la seva reclassificació de 8 a 4 categories i el grau és de:

- Baix de 0 a 2
- Mig baix de 2 a 4
- Mig alt de 4 a 6
- Molt alt de 6 a 8

Finalment, s'ha optat per sumar les proteccions actualment existents i obtenir un mapa resultant on ens mostra la distribució de les zones que aglutinen més valors naturals i llur distribució.

Interpretació:

Segons la suma dels diversos valors naturals, el 25,09% del total del territori presenta un valor baix, un 60,18% un valor mig i el 14,73% un valor alt. Cal remarcar, però, que aquesta és una escala relativa a l'àmbit d'anàlisi. Si fos relativa a Catalunya, pujaria un grau; és dir, els espais de valor baix serien de valor mig; els de valor mig serien de valor alt; i els de valor alt tindrien un valor molt alt o màxim.

La superfície de la Vall de Camprodon que ja ha estat inclosa dins del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya (PEIN + Natura 2000) suma 4845.054 ha, que equivalen al 20,65% de l'àmbit estudiat.

Si s'aproves la proposta de Parc natural de Núria–Ull de Ter, presentada pel Consell Comarcal del Ripollès, aquesta proporció augmentaria un 18,53% fins assolir 8541,00 ha, és a dir un 36,40%.

Malgrat aquest percentatge, encara queden un bon nombre d'àrees amb valors alts de patrimoni natural que no compten amb cap protecció legal a escala catalana. La seva suma equival a 5947,464 ha, que representa el 25,35 % de l'àmbit analitzat

La protecció actual afecta un 6,78% de superfície amb un valor baix, un 63,02% de superfície amb un valor mig i un 30,20% de superfície amb un valor alt. Per subunitats destaca la capçalera del Ter la qual presenta un 95,90% de superfície protegida, situació que contrasta amb la vall de Molló on el percentatge és del 9,08%, la Vall de Sant Pau de Segúries on és del 17,44% i l'Alta Garrotxa on és del 6,89%, si bé en aquest cas s'explica, perquè en la delimitació de l'àmbit s'ha obviat l'àrea inclosa al PEIN. La resta de subunitats, presenten un percentatge de superfície protegida que volta el 40%.

Percentatge de superfície amb valors naturals per unitats i subunitats

Unitats/Subunitats	Valor baix	Valor mig	Valor alt
Vall de Tregurà - Llanars	11,34	79,80	8,86
Vall de St. Pau	99,95	0,05	0,00
Alta Garrotxa	82,06	17,94	0,00
Capçalera del Ritort	13,85	73,73	12,42
Capçalera del Ter	0,42	61,89	37,69
Vall de Molló - Camprodon	32,49	67,51	0,00
Capçalera del Ter i del Ritort	11,36	70,98	17,66

Percentatge de superfície protegida, segons el valor natural per unitats i subunitats

Unitats/Subunitats	Valor baix	Valor mig	Valor alt
Vall de Tregurà - Llanars	4,71	74,39	20,90
Vall de St. Pau	99,76	0,24	0,00
Alta Garrotxa	91,94	8,06	0,00
Capçalera Ritort	1,52	72,26	26,21
Capçalera del Ter	0,44	60,28	39,28
Vall de Molló - Camprodon	14,29	85,71	0,00
Capçalera del Ter i del Ritort	2,14	66,14	31,73

Oportunitats i reptes

En el conjunt de l'àmbit estudiat predominen els valors alts o molt alts, si es ponderen a escala de Catalunya. Aquest fet, que és molt positiu en sí mateix, i que genera moltes oportunitats, planteja reptes diversos a l'hora de plantejar intervencions transformadores, atès que ens molts casos poden causar impactes d'entitat en aquest valors.

L'existència d'una conjunció de grans valors de patrimoni natural en aquest àmbit és ben coneguda. I ho és també el fet que ofereix moltes oportunitats de posar-los en valor, amb clares repercussions socioeconòmiques positives per a la població local. Tot i que ja s'han desenvolupat algunes iniciatives interessants en aquest sentit, queden encara moltes oportunitats per explorar. Alhora, però, la conservació de la patrimoni natural representa un repte important, que, en alguns casos, demanaria impulsar mesures actives de restauració paisatgística. Perquè conservar no equival a preservar, sinó que implica, en molt casos, un ús perdurable d'unes determinades formacions, com ara els prats, i en d'altres, demana promoure accions per recuperar o rehabilitar paisatges malmesos. .

Les superfícies de protecció alta a la capçalera del Ter, a diferència de la capçalera del Ritort que, tot i ser al costat és molt baixa, responen a conceptes en què no s'inclou la protecció de camps i prats de pastura. És, moltes vegades, el territori de bosc montà o alpí poc alterat el que gaudeix de més consideració que no pas el més mediterrani, sotmès a moltes més pressions antròpiques.

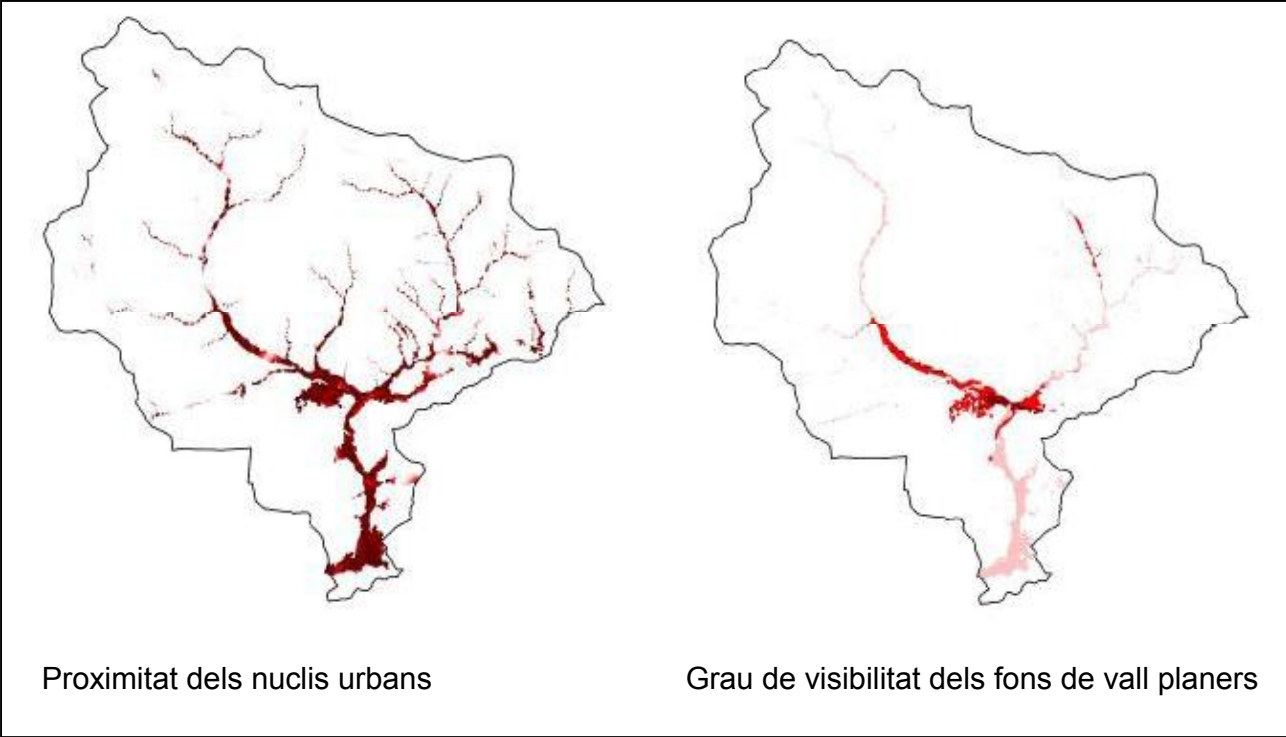
MAPA VISIBILITAT DELS ESPAIS URBANS A LES PLANES SEGONS LA SEVA PROXIMITAT

Font:
Elaboració pròpia a partir del model digital d'elevacions (mapa 2), del qual s'ha generat el mapa de pendents amb la seva reclassificació i el mapa de proximitat, i el mapa d'estructura del poblament (mapa 10)

Data:
El model digital del terreny s'ha realitzat a partir de les corbes de nivell equidistants cada 10 m. dels mapes topogràfics 1:5000 V2 de l'Institut Cartogràfic de Catalunya, elaborats a partir de l'any 1999 i el mapa de poblament a partir de les zones urbanes del mapa d'usos del sòl, actualitzades sobre la mapes topogràfics 1:10.000 de l'ICC

Escala i resolució
El mapa de pendents i de visibilitat correspon a un mapa raster amb una resolució del píxel de 10 x 10 m. i el mapa de poblament a una escala 1:10.000.

Elaboració
La informació s'ha elaborat a partir de la combinació, mitjançant l'extensió Spatial Analyst d'Arview, del mapa de pendents, obviant els superiors al 20% i tots els que es troben fora de les planes al·luvials. El mapa mostra, amb colors progressivament més foscos, el grau de visibilitat des de les carreteres principals que solquen les àrees planes de fons de vall, classificades com s'estableix en el mapa 26 i el mapa de proximitat dels nuclis urbans, on s'ha considerat la distància inferior a 200 metres com a proper.

Interpretació

Cada grau de visibilitat inclou les diverses combinacions possibles dels tres mapes ja que aquestes s'han agrupat en tres categories per simplificar-ne els resultats. D'aquesta manera doncs, s'identifiquen clarament les planes de fons de vall que tenen un grau màxim de visibilitat i un major risc de transformació per proximitat entre els nuclis urbans. Es tracta per tant de les àrees més sensibles i delicades, visualment parlant, tant pels que viuen en aquestes valls, com pels que les visiten, o simplement, les creuen.

A grans trets cal destacar

- Les zones amb un grau de visibilitat més elevat es concentren en tres indrets: entre Camprodon, Llanars i Espinalva; entre Vilallonga i Llebro; i entre Molló i Espinavell. Abasten en total el 41,5 % del total dels fons de vall planers.
- Les zones amb un grau de visibilitat mig són les que abasten una superfície més extensa i es concentren bàsicament entre Sant Pau de Segúries i la Colònia Estevanell, entre Camprodon i el càmping els Solans; a la zona de Molló i també al voltant del nucli de Setcases. Abasten el 47,8% de les planes de fons de vall.
- Les zones amb un grau de visibilitat menor abasten les planes situades a les zones de capçalera i prenen especial importància al llarg de la vall del Ritort i en determinades zones entre la Ral i la Colònia Estevenell. Només cobreixen el 10,7% del total.

Percentatge del grau de visibilitat per unitats i subunitats

Unitats	Alt	Mig	Baix
Vall de St. Pau	2,6	79,4	18,0
Alta Garrotxa	0	0	0
Capçalera del Ter	0	52,4	47,6
Vall de Tegurà - Llanars	79,1	12,7	8,2
Capçalera del Ritort	85,9	9,7	4,4
Vall de Molló - Camprodon	69,2	15,7	15,1
Capçalera del Ter i del Ritort	80,4	15,1	4,5

Reptes i Oportunitats

El fet que la visibilitat d'aquestes àrees planeres de fons de vall sigui mitjana o màxima en quasi el 90% de la seva superfície vol dir que, amb poques excepcions, les intervencions que s'hi fan són les que tenen un major impacte visual, sigui positiu o negatiu. Tant per al població local, com per als turistes o visitants. Per tant, es tracta dels paisatges més sensibles, on cal ser el màxim de curós. Les vores de les carreteres, a semblança de les façanes urbanes consolidades, o que tenen vocació de ser-ho, presenten uns frontis geogràfics clars, així l'acabament en un riu, una muntanya o una feixa significativa han de ser entesos com la possibilitat d'acotar i arrodonir els creixements amb la pròpia arquitectura. Destorbar els perfils visuals o naturals del paisatge sol provocar impactes negatius.

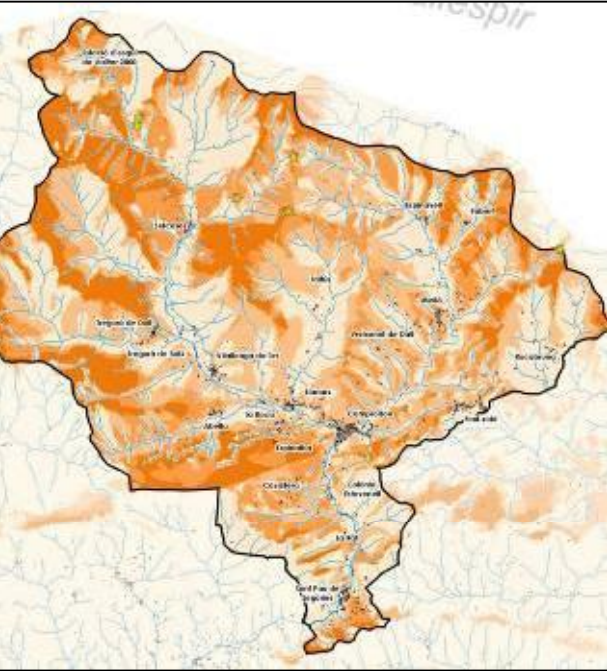
MAPA VISIBILITAT TOTAL

Font:
Elaboració pròpia a partir del model digital d'elevacions (mapa 2), l'estructura del poblament (mapa 10), la xarxa principal i secundàries de carreteres de la base cartogràfica 1:250.000 v1 (BC-250M) i la capa de miradors utilitzada en el mapa del patrimoni històric, cultural i arquitectònic (mapa 22).

Data:
El model digital del terreny s'ha realitzat a partir de les corbes de nivell equidistants cada 10 m. dels mapes topogràfics 1:5000 V2 de l'Institut Cartogràfic de Catalunya, elaborats a partir de l'any 1999, i del mapa de poblament a partir de les zones urbanes extretes del mapa d'usos del sòl, actualitzades sobre la mapes topogràfics a 1:10.000 de l'ICC, mentre que els miradors s'han extret del tríptic de promoció turística de la Vall de Camprodon, editat per l'Oficina de Turisme de la Vall de Camprodon de l'any 2005.

Escala i resolució
El mapa de visibilitat correspon a un mapa raster amb una resolució del píxel de 10 x 10 m.

Elaboració
S'han combinat els mapes de visibilitat potencial des dels nuclis principals, de visibilitat potencial des dels miradors i de visibilitat potencial des de les carreteres, mitjançant l'extensió Spatial Analyst d'Arview. El mapa mostra, amb colors progressivament més foscos, el grau de visibilitat creixent des d'aquestes tres perspectives a la vegada.

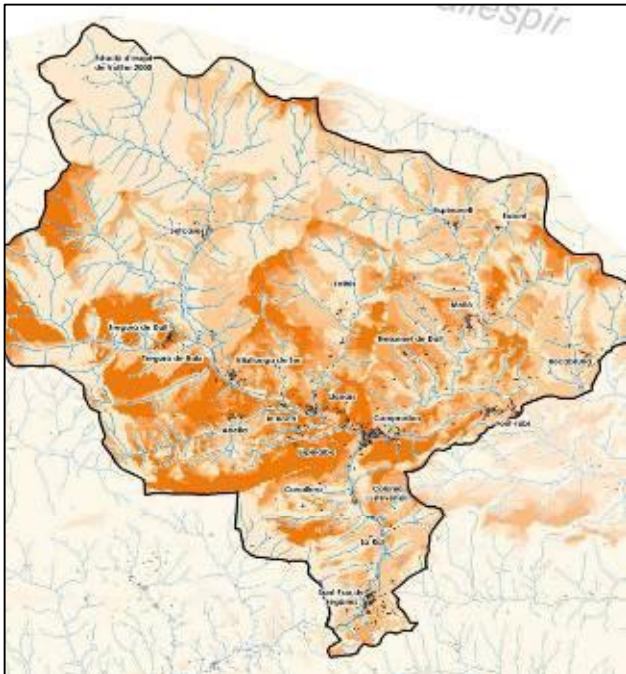
Visibilitat des dels miradors

Visibilitat des dels nuclis principals

Visibilitat des de les carreteres principals

Visibilitat total

Interpretació

Els mapes mostren les àrees visualment més exposades, per tant més fràgils, amb color progressivament més foscos. La taula mostra el percentatge de superfície que ocupa cada grau de visibilitat en cada subunitat i unitat en relació al grau de visibilitat total de cada unitat i subunitat. Escau destacar que el 80% té visibilitat baixa i que no hi ha cap subunitat que tingui menys d'un 70% de la seva superfície amb visibilitat baixa.

Percentatge del grau de visibilitat per unitats i subunitats

Unitats	Alt	Mig	Baix
Vall de St. Pau	0,05	5,38	94,57
Alta Garrotxa	0	6,41	93,40
Capçalera del Ter	2,37	12,21	85,41
Vall de Tegurà - Llanars	4,24	25,25	70,50
Capçalera del Ritort	0,22	21,81	77,97
Vall de Molló - Camprodon	1,70	10,46	87,84
Capçalera del Ter i del Ritort	2,13	17,43	80,43

**Percentatge de superfície que ocupa cada grau de visibilitat
per cada subunitat i unitat en relació al grau de visibilitat total**

Unitats	Alt	Mig	Baix
Vall de St. Pau	0,17	9,70	90,14
Alta Garrotxa	0	3,23	96,77
Capçalera del Ter	1,60	12,99	85,42
Vall de Tregurà - Llanars	5,61	31,43	62,96
Capçalera del Ritort	0	4,71	95,29
Vall de Molló - Camprodon	2,07	17,71	80,21
<i>Capçalera del Ter i del Ritort</i>	2,32	16,71	80,97

Reptes i Oportunitats

El fet que la part del territori que té visibilitat alta o mitjana a la Vall de Camprodon sigui tan reduïda té moltes implicacions que cal tenir en compte a l'hora de prendre decisions amb impacte paisatgístic, sigui positiu o negatiu. Hi ha el repte d'adoptar mesures paisatgístiques especials en aquest espais, i alhora que constitueix l'oportunitat de que intervencions o regulacions ben orientades en aquest espais tinguin uns efectes visuals molt apreciats per a la majoria de la població, tant local com visitant.

MAPA DE VISIBILITAT DE LES PLANES DES DE LES CARRETERES PRINCIPALS

Font:
Elaboració pròpia a partir del model digital realitzat a partir de les corbes de nivell equidistants cada 10 m. dels mapes topogràfics 1:5000 V2 de l'Institut Cartogràfic de Catalunya, elaborats a partir de l'any 1999 i de la reclassificació del mapa de carreteres principals i secundàries de la web del Departament de Medi Ambient i Habitatge

Data:
El model digital del terreny s'ha realitzat a partir de les corbes de nivell equidistants cada 10 m. dels mapes topogràfics 1:5000 V2 de l'Institut Cartogràfic de Catalunya, elaborats a partir de l'any 1999 i el mapa de carreteres correspon a l'any 1997.

Escala i resolució
El model digital d'elevacions correspon a un mapa raster amb una resolució del píxel de 10 x 10 m, i per tant l'anàlisi de les visuals també presenta aquesta mateixa resolució. El mapa de carreteres ha estat realitzat a partir de la Base cartogràfica 1:250.000 v1 (BC-250M) i la seva conseqüent redefinició sobre el topogràfic 1:50.000 de l'ICC.

Elaboració
L'elaboració del mapa s'ha realitzat a partir de la intersecció entre el mapa de pendents (prèviament seleccionant les pendents inferiors al 20%) i el mapa de visibilitat establert des de les carreteres i les dues informacions s'ha originat a partir del model digital d'elevacions (mapa 2) mitjançant l'extensió Spatial Analyst del programari Arview. Cada grau de visibilitat inclou un nombre determinat de visuals superposades, de manera que el grau màxim implica que es veu des de totes les carreteres principals i el mínim que només es veu des d'una.

Interpretació:
Les planes presenten una important visibilitat des de les carreteres principals, tal i com demostra el mapa de visibilitat total (mapa 25). En concret, el 7% presenta un grau de vulnerabilitat molt alt, doncs són les zones més visibles des de totes les carreteres principals. Per tant cal considerar-les molt vulnerables i fràgils. Només el 29% presenta un grau de visibilitat mitjà i el 64% un grau de visibilitat baix.

Les primeres presenten una concentració important a la zona entre Camprodon i Llanars, mentre que les segones inclouen les planes al·luvials entre Llanars i Tregurà i també, entre Molló i Espinavell, Camprodon i la Colònia Estevenell i, entre Camprodon i el càmping els Solans.

Percentatge de distribució de la superfície inclosa en cada grau de visibilitat per unitats i subunitats

Unitats/Subunitats	Visibilitat baixa	Visibilitat mitja	Visibilitat alta
Vall de Tregurà-Llanars.	10,89	73,64	67,44
Vall de St. Pau	53,96	0,87	0,00
Alta Garrotxa	0,04	0,01	0,00
Capçalerdel Ritort	1,95	5,75	0,00
Capçalera del Ter	13,39	0,66	0,08
Vall de Molló-Camprodon	19,77	19,07	32,48
Capçalera del Ter i del Ritort	46,00	99,12	100,00

Percentatge de superfície inclosa de cada grau de visibilitat per unitats i subunitats

Unitats/Subunitats	Visibilitat baixa	Visibilitat mitja	Visibilitat alta
Vall de Tregurà-Llanars	21,19	64,15	14,66
Vall de St. Pau	99,28	0,72	0,00
Alta Garrotxa	90,63	9,38	0,00
Capçalerdel Ritort	43,07	56,93	0,00
Capçalera del Ter	97,78	2,16	0,07
Vall de Molló-Camprodon	61,92	26,72	11,36
Capçalera del Ter i del Ritort	45,31	43,69	11,00

Reptes i oportunitats

En el paisatge, la qualitat de la visibilitat va associada a l'harmonia i proporció, i per contra, als seus conflictes interns. Existeixen tres àrees planeres, que en conjunt suposen una fracció molt petita de les escasses planes de l'àmbit, que destaquen per la seva gran visibilitat degut que tant la seva secció longitudinal com transversal és prou ampla i llarga i permeten bones vistes des dels nuclis situats a les planes i des de les carreteres que les solquen. El tram de Sant Pau de Segúries fins a Camprodon és amb propietat l'entrada a la Vall de Camprodon, i és on les planes més ufanoses hi són presents. El tram de Camprodon fins a Tegurà és el segon àmbit més obert i sensible visualment, que demana més cura en del seu manteniment. Un tercer tram és quan la vall de Molló arriba a la seva part alta i s'obre ensenyant Molló, el veïnat de la Ginestosa i el seguit de carenes al voltant de Coll d'Ares. Les intervencions positives que es facin en els llocs més visibles seran les més percebudes i valorades per la majoria de la població i dels visitants. I viceversa. Això val tant per les noves actuacions com per les accions de restauració, d'eliminació o correcció d'elements que visualment resulten dissonats.

Entrada al nucli de Setcases

Plans de Llanars

Plana de la Sala

Plana des de la carretera de Vilallonga a Setcases

CONCLUSIONS

- El paisatge de la Mancomunitat de la Vall de Camprodon té molts de valors diferents: naturals i culturals, tangibles i intangibles, alguns dels quals són extraordinaris a escala catalana. És un dels actius actuals i futurs més importants, que cal gestionar amb molta cura per tal que no perdi valor.

- Hi ha dues tendències dominants i simultànies en el paisatge d'aquestes valls: l'artificialització, que és ràpida, afecta uns espais d'extensió reduïda però amb molta visibilitat i de gran interès natural, i la naturalització que és més lenta, afecta zones molt més extenses, però menys visibles per a la majoria de la societat.

- La tendència a l'artificialització es concentra als fons de vall, l'entorn i accessos de l'estació d'esquí Vallter 2000 i algun puig emblemàtic. Té molta visibilitat i impactes de signes diferents: alguns positius i altres negatius. D'entre els negatius, alguns són reversibles i altres no i destaquen de manera especial els efectes negatius que es van acumulant. Els menys reversibles, i més greus, són la banalització i pèrdua de singularitat, que menen cap a un paisatge estereotipat.

- La tendència a la naturalització és molt extensa, però menys perceptible per als visitants: es dona principalment en les pastures i prats de dall abandonats, però també afecta als boscos deixats d'aprofitar, si bé de forma més discreta. Quan els prats evolucionen cap a formacions forestals, el canvi paisatgístic és neutre o positiu, però quan evolucionen cap a landes de falguera, baleguers o bronzedes, sol tenir un impacte negatiu en el paisatge: pèrdua de diversitat, cromatisme i bellesa.

- Uns altres paisatges molt dinàmics i diferents són els de les lleres fluvials i torrencials i els de les canals, tots ells sotmesos a canvis naturals i dràstics, de forma periòdica, en motiu de les gran revingudes, despreniments, allaus, etc.

- La majoria d'assentaments humans tradicionals es troben en pendents superiors al 20%, eviten ocupar les escasses planes, els llocs amb riscos naturals i els llocs ombrívols. Si es vol mantenir la singularitat d'aquest paisatge cal tenir en compte aquest patró per guiar els futurs desenvolupaments urbanístics.

- Els fons de valls planers i estrets són els espais més visibles, cobejats i escassos d'aquest territori. El seu paisatge és, doncs, el més amenaçat i vulnerable. La tendència a que els nous assentaments humans, equipaments i activitats s'enganxin al llarg dels eixos viaris té un impacte paisatgístic negatiu desproporcionadament alt, perquè dona la impressió de congestió i pèrdua de naturalitat, priva algunes de les millors vistes, dilueix la identitat dels nuclis que s'enganxen i a més, crea barreres a la connectivitat ecològica.

- El paisatge dels nuclis rurals tendeix a banalitzar-se per incomprensió i manca de valoració de les característiques constructives del patrimoni arquitectònic rural, però com que aquest patrimoni ha estat molt ben estudiat, al Ripollès, aquesta tendència es podria corregir a través d'instruments informatius, incentivadors i normatius.

- L'efecte conjunt de tipologies edificatòries i constructives banals, mobiliari urbà estereotipat i publicitat dissonant i estandaritzada, té un impacte visual força negatiu en conjunt, però és susceptible de ser corregit i de canviar amb relativa facilitat.

- El paisatge d'alta muntanya és, en general, més fràgil i menys resilient del que sembla. La cicatrització d'impactes és més difícil com més alta sigui la cota, com menys insolació tingui el lloc (per reducció del període vegetatiu), i com més fort sigui el pendent (per erosió i inestabilitat).

- Hi ha components del paisatge, com els boscos en pendents pronunciats, en àrees d'inestabilitat potencial o d'allaus, o el bosc de ribera per tal de minimitzar les riuades i dissipar la força de l'aigua en cas d'avingudes que són protectors en el sentit més literal del terme. Tenen, doncs, una importància decisiva tant en la configuració com en el manteniment del paisatge.

- Els paisatges tranquils i silenciosos tenen una valor més gran (per la seva raresa) que els que no ho són, malgrat que siguin poc visibles i generalment poc accessibles, motiu pel qual mereixen mesures preventives per preservar-ne el caràcter.

- Els darrers planejaments urbanístics no han donat un tractament suficient als valors del paisatge. Entre les mancances es poden esmentar: l'emplaçament dels nous sectors de creixement, ja que sovint s'ocupen zones planeres, de gran interès agrícola o natural, molt visibles, o zones ombrívols, l'escàs tractament urbanístic d'acabat final en les façanes i vores del nuclis, els miradors, les xarxes de camins i senders, els boscos protectors, etc.

- Per poder avançar en la gestió adient i la revalorització del paisatge de la Mancomunitat caldria impulsar la segona part de la Carta, que comprèn els Objectius i el Programa de gestió, la qual, a diferència d'aquesta diagnosi, ha de tenir una important component participativa, de negociació i consens, amb tots els agents públics i privats del territori de la Mancomunitat de la vall de Camprodon.

- La Carta ha de permetre establir unes directrius paisatgístiques (estètiques, visuals, etc.) per incorporar als planejaments urbanístics

- La Carta ha de permetre generar un manual de bones pràctiques en relació:

- al patrimoni arquitectònic rural (tipologies, volums, materials, colors, tanques, paraments, ràfecs, porticons, etc);
- al mobiliari urbà (fanals, paperers, bancs, tanques de contenidors, senyalètica, etc);
- a l'integració de camins, pistes forestals i carreteres

- La Carta aportarà recomanacions metodològiques per integrar els valors del paisatge en els planejaments urbanístics dels municipis de les comarques de muntanya. Per exemple en relació a: pendents, ombres, visuals, contaminació acústica i lumínica, etc.

- La Carta aportarà recomanacions metodològiques per integrar els valors del paisatge en els instruments de planificació agraris i forestal (manteniment i recuperació de pastures i deveses, conservació de boscos madurs i d'arbres monumentals, etc.)